

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל נובע מקור חכמה

אבק שדה

תפי נחמה חיונה
והתנגדות
גיליון מיוחד
כרגל המצב

בס"ד | גליון 75 | השון השפ"ד | ירחון חסידי ברסלב

הגיבור מבקש להק החכמה

חזונו של הבעל תפילה מתממש
בצורה מופלאה ושופך אור של נחמה
בימי החושך והאימה
// בשער הגיליון

המקלט הבטוח בעולם
הערגה הנצחית של הרב
והתלמיד לארץ ישראל לא
שכחה גם תחת רעם התותחים //
תיאורים ראינות וחיזוקים

השבת שהצילה
חסידי ברסלב מאופקים חוזרים
לאור הניסים שהתגלה בתוך
חשכת הצרה // מיוחד: הרה"ח
ר' ישעיה גרינבוים עם המבט
הנכון למלחמה

זעקה של חייל בשדה
הקרב הרוסי
בפרסום ראשון: תפילות ממעקי
הלב שחיבר החסיד ר' אברהם
ליטוואק בעת ששירת כחייל
במלחמת העולם

עבודת ה' ברעם
התותחים
על עבודת ה' ואמונה של
החסידים בשנות מצוקה ואפילה
במלחמות העולם // תיאור
מיוחד

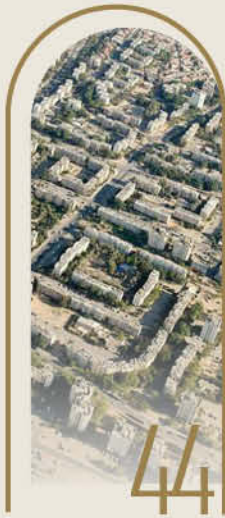
ברסלב גלובל
השער לחסידות ברסלב

עמ' 28

הגיליון יו"ל בסיוע קמפיין:
"רבינו מרחיב את הבית"
חברי קרן הבניין בבית מדרשנו הגדול במא"ש,
ברב-שיח על ההרחבה הגדולה

44

אוד בתוך החושך

על התגלות ההשגחה בעמק הבכא מפיחהם של חסידי ברסלב מאופקים • מעורר ומחוקק: שיחה מיוחדת של הרה"ח ר' ישעיה גרינבוים על המבט הנכון לשעת מלחמה

38

יישוב הדעת במלחמה

רגעים מיוחדים מחייהם של החסידים במלחמות העולם שעסקו בתורה ועבודה בכל מצב

12

ארץ ההשגחה השלימה

תיאור מסעותיהם של הרב והתלמיד לארץ הקודש בעת מלחמה קשה • מיוחד: ראיון עם שני אברכים שהגיעו לער בארץ ישראל בימים האחרונים

ד"ל ע"י
מערכת אבקשה
טל': 02-539-6363
פקס: 077-318-0237

©
כל הזכויות שמורות.
הערכת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקת דפוס - כל סוגי ההדפסות במחירים זולים לקבלת הצעת מחיר משתלמת במיוחד פנו לטלפון 052-7631367

עיצוב גרפי ועריכה גרפית
E&LUM

פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל'
info@breslevglobal.com

ל"ג בעומר בשעת מלחמת תשכ"ז 56

איבער די חסידים וואס זענען געפארן צום רשב"י מיט אלע פחדים און שרעק או געפיללט די ישועה

10 ימי נעורי כאז כן עתה

24 בית הגנזים

חייל חסיד ברסלב - ר' אברהם ליטוואק כותב תפילות מורח החזית הקשה והם מתגלות שנים לאחר מכן • פרסום ראשון

60 ילדי שעשועים

החזית הגענועים - מאמר הרבי שלי - סיפור

מדורים מלאי דעת מאזדה:

- 03 בשער הגליון
הגיבור היצה רק חננעה
- 06 דבור של הרבי
מה ה' רוצה מאיתנו?
- 08 מלב אל לב
לחתפלל על צרות ישראל

לתרומות ושותפות בבית אבקשה פנו עוד היום:
בארץ ישראל
02-6237686
בארצות הברית
845-650-9368

כאן מתחדשים! מוקד ברסלב
02.999.3.148
חדשות | ראיונות | שיעורים
קו אחוד חסידי ברסלב לשעבר

תורה יקרא אבא משה
אגודת חסידים
בית המדרש
02.560.7387

הגיבור הוצר רק הכנעה

**במעשה מבעל תפילה שסופר לפני למעלה ממואתיים שנים
אנו מוצאים רמזים מופלאים מקודות המלחמה האחרונה שלפני
ביאת המשיח והנאולה השלמה**

הכירות עמו ויותר מזה: מה שאתם בטוחים במדינה הנ"ל, שהם כולם אלוקות, זהו שטות, כי הם לא יוכלו לעזור לכם; ולדעתי, אם תהיו בטוחים עליהם אדרבא, זה יהיה מפלה שלכם."

מציאות איזומה

כשאנו מתבוננים במציאות הקשה בה נמצא כלל ישראל בעת הזאת, דומה כי הבעל תפילה עצמו כבר שירטט אותה כבר לפני למעלה ממואתיים שנה. כלל ישראל כולו בכל מקום שהוא, נמצא בסכנה עצומה, מכל כיוון ופינה עומדים עלינו לכלותינו ואם לא די בצרות הרוחניות שחתכו נתחים כואבים מעצמנו ובשרינו, עכשיו מגיעים איומים נוראיים בגשמיות להשמיד לכלות ולאבד כל מי ששם ישראל נקרא עליו.

על פי המהלך הטבעי, סביר להניח כי המלחמה אבודה מראש, לא די בכך שאנו מוקפים במאות אלפי כלי משחית מכל המינים המכוונים אלינו, אף גם בתוככי ערי ארץ הקודש מסתובבים חופשי פראי אדם צמאי דם הזוממים לטורפנו בכל רגע. המחשבות הללו והנתונים היבשים' עלולים לגרום לפחד משתק, לייאוש גמור ולמחשבות אבדניות והרסניות חלילה.

"הנני אתחיל לספר מעשיות" ענה ואמר רבינו הקדוש, וכוונת דבריו היה, כמו שאומר מאחר שאינו מועיל לכם לשוב להשם יתברך על ידי התורות

אל 'מדינת הממון' מגיעות בשורות קשות, בשורות איוב. ממרחק מתקרב גיבור אימתני, שהולך בעולם וכובש מדינות בזו אחר זו. סוחר המדינה שכבר ביקרו בכמה מדינות בעולם, סיפרו כי הגיבור אינו הפך כלל להרוג או להזיק; 'הוא מבקש רק הכנעה, אך מי שאינו נכנע הוא משמיד אותו ומחריב אותו לגמרי'. כך אמרו.

אך לדידם של בני המדינה, הכניעה אל אותו גיבור הרי היא 'שמד' של ממש. הגיבור מכריז לכל כי הוא ממאס מאד בממון, והם, הרי כל אמונתם היא בכוחו האינסופי של הממון, והסגידה אל אותו ממון היא החמצן שזורם בדמם. כמענה לאיום הקיומי המרחף על ראשם מציעים הסוחרים לפנות לעזרה ולבקש חסות מהמדינה, 'ששם כולם אלוקות' לפי דעתם המשובשת, הם בוודאי יוכלו להושיע בעת כזאת.

לתוך אותה אימה וחרדה מופיע הבעל תפילה. אלמלא הייתה זו עת מלחמה לא היה מי שישים לב אליו. אך בעת שכזאת, כאשר הוא משוחח עם בני הממלכה המודאגים הוא מפטיר: אולי זה הגיבור שאני מכיר?!... ידיעת הזהב הזה, שיכולה לשפוך אור על המערכה לא נעלמת מעיני שרי הממשל ועד מהרה הוא נתפס ומובל לבירור וחקירה.

"ושאלו אותו: מה זה שאתה אומר על ענין הגיבור (בלשון תימה) 'אם אינו זה הגיבור?' השיב להם: שאני הייתי אצל מלך אחד, ונאבד אצלו גיבור. ואם הגיבור הנ"ל הוא אותו הגיבור, יש לי

לתוך אותה
אימה וחרדה
מופיע הבעל
תפילה. אלמלא
הייתה זו עת
מלחמה לא היה
מי שישים לב
אליו. אך בעת
שכזאת, כאשר
הוא משוחח עם
בני הממלכה
המודאגים הוא
מפטיר: אולי
זה הגיבור שאני
מכיר?!...!

ומתרחקים יותר ומבקשים ללכת למדינה ששם כולם אלוקות, כי הם בוודאי יושיעו אותם.

מדינה של כוח? ועוצם ידי

כאשר למדנו עד היום את המעשה הנורא מ'בעל תפילה' היינו רגילים לרמוז ב'מדינה של ממון' על אמריקה הגדולה בה הכל נמדד לפי ערך הממון. אולם במבט מעמיק במעשה אנו מגלים כי הייתה אף מדינת עשירות גדולה הרבה יותר, ועמה כלל לא התעסק הבעל תפילה. ייתכן, והסיבה לכך היא, שהלא ארצות הברית של אמריקה היא מדינה של גויים שאינם ברי תיקון כלל, ואילו הבעל תפילה כל עניינו היה לעסוק בתיקון כלל ישראל בסוף הגלות.

ייתכן וניתן לרמוז, כי דווקא מדינת הכוחי ועוצם ידי שנבנתה בארץ ישראל על אפר נרצחי השואה, היא המדינה עליה כאב והתאנח הבעל תפילה: 'והיה הבעל תפלה מתאנח על זה, והיה אומר: מי יודע עד היכן הם יכולים לילך ולתעות על ידי זה?!' הרועה הגדול שעוסק בתיקון נשמות ישראל רואה כיצד חלק משארית הפליטה שנשארה אחרי צרות קשות שכאלו, נופלת לקליפת המלחמה והכוחנות והוא כואב את השמד הנורא שעוד יצמח מכך.

אך גם לאחר שטענו, נשאר הבעל תפילה רחמן כבתחילה, הוא חושב כל העת מחשבות לבל ידח ממנו נידה, יוצא לרחובות קריה, ומנסה לעורר את לב העם לבל יפנו אל אלילי ההבל והזהב.

ואף לאחר שכבר שלח הגיבור את שלוחי, ה"י, ועל מזבח ה' עלו בסערה אלף ומחצה נשמות בשל היותם מזרע ישראל, מהם עוללים שלא טעמו טעם חטא, כאשר ברגע אחד התמוטטו כל הסוללות והחומות עליהם בטחו ובד ביד התגלו ניסים עצומים ונוראים כיצד יהודים שומרי שבת ניצלו ממש בלי שום היגיון, עדיין לא בטלה האמונה בכח הזרוע, והכתובת הראשונה אליה פונה מדינת הממון היא אל ה'מדינה ששם כולם אלוקות', כדי לבקש מהם משען ומבטח:

'בכן צריכין לשלוח אל אותה המדינה, ומשם יהיה להם עזרה בוודאי, מאחר שכל המדינה הם כולם אלוקות. והוטב הדבר בעיניהם מאד, כי היו מאמינים, שבוודאי יהיה להם ישועה משם, מאחר שהם כולם אלוקות'... ממש כמו במעשה שסיפר רבינו הקדוש, מתחנת מדינת הממון לעזרה אצל כל מנהיגי מדינות העשירות למיניהם, ואל האזור מגיעות ספינות מלחמה עצומות עם כלי משחית שונים ומאיימים, אך ללא הועיל. הגיבור עדיין מתקרב ממרחק, מאיים ומבקש הכנעה, ואנשי המדינה אובדי עצות.

גם לעת כזאת לא מתייאש הבעל תפילה, הרי הוא מכיר את הגיבור, הוא יודע להיכן הוא חותר והוא מרחם מאד על כלל ישראל שנתעו להיכן שנתעו, רוח ההתעוררות שהוא מביא עמו מחלחלת אט אט אל ליבות המוני בית ישראל, עוד ועוד יהודים מתחזקים במצוות וקדושה והעיקר חוזרים להאמין בא-ל אחד בעל הכוח היחיד בעולם.

ידאה שכולה חמלה

הבעל תפילה השיג בשלמות את עוצם רחמי ה', את סוד כוונת הבריאה, שהיא רק - לגלות את

והשיחות הקדושות, על כן הוא מתחיל לעסוק בסיפורי מעשיות' (הקדמת סיפורי מעשיות), ואמנם בתוך הררי החושך השורר בעולם מרעיף עלינו טללי נחמה הרועה הרחמן, באמצעות מעשיותיו הוא מרמז ומשחיל בהעלמה דברי עידוד וחיוק שמרפאים את הלב והנפש, המיועדים גם לאנשים ירודים ונפולים, שחלילה מלחשוב שה' עזב אותנו חלילה, אלא אדרבה, בתוך המאורעות שאופפות אותנו ניתן לראות כיצד אך ורק יד ה' היא זו שמכוונת הכל, עד לפרט האחרון.

היאוש שבלב מקורו בערוצי התעמולה של מדינת הממון, אותם שהרימו על נס את דגל ה'כוחי ועוצם ידי', כעת כאשר מתגלה כישלונם ועליבותם הרי הם רועדים ונפחדים מהמציאות שמוכיחה להם כי אין בכוחם לעשות מאום.

האם זהו הגיבור שאני מכיר?!

הבעל תפילה מסתובב בתוככי מדינת הממון, הוא מנסה לעורר את העם לבוז להבל הממון והכוחנות - שורש הכפירה, אך הוא איננו מוצא מי שיקשיב. בהמשך הוא מגלה כי למול המדינה עומד איום קיומי חמור, מידת הדין הקשה שמקורה בגיבור הגדול, עומדת להחריב את המדינה ברגע אחד ואז הוא עונה ומפסיר: האם זהו איננו הגיבור שאני מכיר?!

הוא מנסה לגלות לאנשי המדינה כי הם שוגים בהבנת המציאות, במקום להודות שההישענות והביטחון על כוחם העלוב הייתה טעות חמורה, הם בוחרים לסמוך עוד יותר על כוחותיהם המוגבלים, לעצום עיניים ולא לנסות ולהיבין מה רוצים מהם.

שעמלו לבנות במשך

ארוכות מדינת ממון

כה חזקה ויציבה,

כעת הם מגלים

שיש גיבור שהם

כלל לא יכולים

לנצחו, וחלף

להתוודות על

חטא ולהכיר

בכך שהם

טועים, הם

הו ל כ י ם

ל א ח ר

ש נ י ם

אנשי המלך ולהמליכו חזרה על כסאו, על כך אף חיבר תפילות מיוחדות בהם היו אנשיו שופכים את ליבם. הבעל תפילה יודע שהגיבור הוא אחד מאנשי המלך הטוב והמטיב, שכל בריאת עולמו הייתה רק מחמת שרצה להיטיב לברואיו, הוא הולך וצועק לאנשי המדינה: הפסיקו לחשוב שאתם יכולים להיטיב עם עצמכם, ה' יתברך הוא שורש הטוב היחידי, תתקרבו אליו, ממילא כבר תהיו כלולים בטוב הנצחי.

אכן, כלפי חוץ נראה כי אכן צודקים אנשי מדינת הממון, האם לזאת ייחלו כל ימיהם, להיות כנועים ומושפלים תחת הגיבור?! לחיות חיי פחד ואימה בצילו?! הם הלא חפצים בחיים של חירות וגדלות, רוצים הם לנהל בעצמם את עולמם מבלי לעשות חשבון לאף אחד. כלפי אמונתם הגיבור דורש מהם 'שמד' ממש, להיות מסכנים, מושפלים, בלי שום כוח בידם.

אך הבעל תפילה יודע היטב, כי האימה שמטיל הגיבור מסתתר אינה אלא יראה קדושה, 'יראת ה' לחיים', שעל ידה אפשר לזכות להכיר את טובו יתברך ואת חסדיו. דווקא בזכות הכניעה והפחד מה' והידיעה כי האדם תלוי בו בכל רגע, זוכים לביטול מוחלט של הרגשת הישות המסתירה את חסדי ה', ואז אפשר לזכות לכל טוב שבעולם.

אצל אנשי הבעל תפילה בכל הדורות ניתן היה לראות, כיצד דווקא הפחד מיום הדין הגדול והנורא, שהיה ניכר בכל תהלוכות חייהם, הביא אותם לרוגע עצום וביטחון בה' ולשמחה עצומה בבחינת 'גילו ברעדה'. הזיכרון של יום המיתה המתקרב, הביא אותם לשמוח עד בלי קץ בבורא שחנן אותם בנקודות טובות רבות כל כך.

בספריו ועצותיו שלו ושל תלמידיו, הוא מגלה שוב ושוב, עד כמה נעימים ומתוקים חייו של מי הירא מה' המאמין בו, אפילו רק ביראת העונש. עד כמה חפץ הא-ל הגיבור והנורא לגמול חסד עם כל אחד, גם מי שכבר נפל ובגד בו עד שעבר חלילה על כל התורה כולה, רח"ל. "כי לא תחפוץ במות המת, כי אם בשובו מדרכו וחיה" ו"עד יום מותו יחכה לו להיטיב אחריתו".

לטעום מאחד הגאולה

יש לנו תקווה. יש לנו 'מליץ' אותו אחד מעשרה אנשיו הקדושים של המלך המוזכר במעשה מפיל, תפילה,

הלא הוא מוהרנ"ת התלמיד הנאמן, המגלה ומבאר בספרו את סודה של 'תפילת העני', שכדברי הזוהר הקדוש שגבה מעלתה אפילו יותר מ'תפילה למושה ותפילה לדוד המזכירים בספר התהילים.

בעצם, היה אמור העני להיות היצור הכי אומלל בעולם, הלא חז"ל כבר אומרים 'עני חשוב כמת' ועוד כהנה... אך בדבריו מגלה רבי נתן כי דווקא התפילה אל ה' מתוך הרגשת הכנעה ועליבות כעני שאין הוא יודע כיצד יחיה את נפשו ברגע הקרוב, ואל ה' הוא נושא את עיניו שיחוס עליו ויתן לו עוד פיסת חיים, עוד מצווה עוד מעט קדושה וטהרה. דווקא תנועה זו היא החביבה ביותר בעיניו יתברך והיא זו ששוברת את כל המחיצות ועולה היישר לכסא הכבוד.

זמן של דין ועת של צרה, היא הזדמנות מיוחדת לזכות לאותה יראה קדושה. כאשר האדם מאזין לקולו של הבעל תפילה, ומבין שכל האימה היא רק השתלשלות מהיראה הקדושה של הגיבור, ונודעה רק לגלות את מלכותו של המלך, רב חסד ומרבה להיטיב, אזי הוא זוכה לחיים מתוקים ונעימים מאין כמותם, לחירות מכל דאגה וכאב, הוא יודע שהוא רק ביד ה' ואת כל הצטרכותו יקבל מיד כשיבקש.

עד שיחגלו המלך ואנשיו

מהתבוננות במעשה אנו מתוועדים לכך שגם לאחר שסירבו בני המדינה לשעות ולהאזין לדבריו של בעל התפילה על כך שהם בדרך למפלה מוחצת אם לא ייטיבו מעשיהם, הוא לא עזבם. הוא הלך אל הגיבור ויחד עמו חיפשו ביקשו ודרשו כיצד יוכלו להשיב את בני ישראל מטעותם, עד שלבסוף בזכות תפילותיהם של אנשי בעל התפילה שהתפללו על כך שיחגלו אנשי המלך, התגלה הממונה על האוצרות, ובזכות כך שבו כולם לחיקו של מלך מלכי המלכים והעולם בא על תיקונו.

הבעל תפילה שואג לכל באי עולם: הגיבור, זהו הגיבור שרק אני יודע ומכיר! הפחד והאימה שהוא מפיל אינם אלא רוח של חסד וחמלה, מאחורי החושך והשכול מסתתרים רחמים אינסופיים ואהבה אין קץ, והכניעה אליו היא הטוב הגדול ביותר שכל אחד יכול לאחל לעצמו.

ועד שיבוא משיח ויתגלה המלך ואנשיו, ילך לו בעל התפילה וצועק את זעקתו בעולם, ליחידים ולשרים, לשומרים ולבעלי הבתים, בכל קצוות תבל תהדהד שאגת חסדי ה', ותנחם את הלבבות המפוחדים והמיואשים, עד שכל העולם כולו ימליכו את ה' בתכלית השלימות, והיתה לה' המלוכה במהרה.

אצל אנשי הבעל תפילה בכל הדורות ניתן היה לראות כיצד דווקא הפחד מיום הדין הגדול והנורא, שהיה ניכר בכל תהלוכות חייהם, הביא אותם לרוגע עצום וביטחון בה' ולשמחה עצומה בבחינת 'גילו ברעדה'.

הרה"ח
ר' שאול
סיקוטה
שליט"א

ה' לא רוצה משהו מאיתנו' הוא רוצה אותנו!

כולה שצריכים לזוהר מאד לבלי להטעות את עצמו בזה העולם, וכמו שצעק הוא זכרונו לברכה קודם הסתלקותו ואמר, את זה תקבלו מאתי, שלא תניחו עצמכם להטעות בזה העולם כי העולם מטעה אותנו לגמרי, אבל להינצל מטעיות של זה העולם שהם הרבה מאד מאד כמעט בלי שיעור, אי אפשר להנצל מהם כי אם על ידי התקרבות להצדיק אמיתי שלא הטעה את עצמו בזה העולם אפילו כל שהוא.

'חיות רעות' של חכמי הטבע

הטעות הזאת בוערת, מבול עצום של פיתויים, הרחוב שטוף כולו בשקר נורא כאילו העולם הזה הוא העיקר, ה'חיות רעות' של חכמי הטבע 'הדורסים וטורפים רבים מבני עמנו' (לשון רבינו הקדוש בלקו"מ ח"ב ד) מציפים בכפירתם את כל ארץ הקודש למרוד בה' ולומר 'בשרירות לבי אלך' ולהחליף עולם עומד בעולם חולף, 'ואפילו אנשים כשרים קצת, אשר ניצולים מממי המבול השוטפים כל כך, אך אף על פי כן מתגבר הבעל דבר להתיז קצת ממי המבול גם עליהם' (לקוטי הלכות, בית הכנסת ה-כג).

רבינו הקדוש מתאר את הצרה הזאת בה האדם שוכח מתכליתו לעולם הבא והשתקעותו בהבל העולם הזה כ"פיקוח נפש רוחני", וכלשון קדשו: (לקו"מ ח"א נד-א): "כי צריכים לשמור מאד את הזכרון, שלא יפול לשכחה, **בחינת מיתת הלב**, ועיקר הזכרון הוא לזכור תמיד בעלמא דאתי", כאשר האדם לא משתדל בכל יום לזכור את תכליתו, הרי הלב הרוחני - שהוא כדוגמת הלב הגשמי, איבר שהנשמה תלויה בו וכל החיים הרוחניים תלויים בהם - מת, זהו פקוח נפש של ממש ברוחניות. כפי שרבי נתן (לקוטי עצות, דיבור י) מוסיף: "נופל לשכחה שהיא מיתת הלב, **ש'מת ליבו בקרבו' ואינו משים על לבו לזכור בכל יום בעלמא דאתי, ששם עיקר החיות לנצח, והוא בחייו חשוב כמת מאחר שאינו משים על לבו לזכור תכליתו הנצחי בכל יום**".

זו היא עיקר חכמת הצדיקים, ועל כך צעק רבינו הקדוש קודם הסתלקותו "את זה תקבלו מאתי", כי רק בכוח הצדיק ניתן להינצל מהטעות המרה הזאת ולזכות לחיים האמיתיים, כפי שרבי נתן מרחיב (בלקוטי הלכות, שבת ו-ג) "כי העיקר הוא אמונת חכמים, כי העיקר הוא

מה ה' רוצה מאתנו בעת כזו?!

איך יכולים להסיר את חרון האף הנורא הזה?!

כיצד חוזרים בתשובה?!

אלו השאלות שמנסרות בחללם של יראי ה' בעיתות קשות אלו.

ננסה להעלות דיבורים פשוטים מלב אל לב, ליישב דעתנו על המוטל עלינו בעת הזאת.

כמו ילד שברח מאבא

תחילה עלינו להבין: השם יתברך לא רוצה משהו מאיתנו, אלא הוא רוצה 'אותנו'! כאשר ילד מתרחק מאביו והאב עושה כל מה שביכולתו להחזיר את הילד שברח ומסתכן בחייו, לא יתכן שהילד ישאל: "מה אבא רוצה ממני?!" אבא לא צריך 'נדבות' או פעולות שונות שתעשה למענו, הוא רוצה אותך בעצמך, הוא רוצה שתחזור להיות בן קרוב, אהוב וחביב, כזה שקשור בכל לבו אל האבא.

נתאר לעצמנו את הבן שברח אומר לאבא הכאוב: 'הא, הבנתי למה אתה כל כך כועס וכאוב, כי הפסקתי לסדר את הבית, טוב, אני מתנדב לבוא כל יום לשעה לסדר את הכל ולחזור למאורתי'. האם יש כאב גדול מזה? האם האבא צריך את הסדר שלו? הוא הרי רוצה שהילד יגדל ויצמח כראוי בהיותו תחת כנפי אהבתו, וכל מעייניו יהיו נתונים לקבל חינוך טוב ואת הארת אהבתו והשפעתו. כמעט כך דומות ה'קבלות' השונות שנשמעות לפעמים בעת צרה חלילה, 'קבלות' מסוימות על עניינים פרטיים שמסוגלים להסיר חרון אף. נכון, בוודאי, צריך להוסיף בקבלות טובות והן מגינות ומצילות, אבל כאשר הדבר מסתיים בכך, הרי העיקר חסר מן הספר. השם יתברך רצה לעורר אותנו שנשוב אליו, שלא נחיה בתוך חיים גשמיים מנותקים, אלא נכסוף ונחשוק בקרבתו, ולכן השי"ת לא מקבל את ה'שוחד' הזה בכך שאנו 'זורקים' לו כמה 'קבלות טובות', כאשר היסוד נשאר כל כך רחוק ומנוכר.

רבינו הקדוש צועק אלינו בצוואתו להיזהר ש'לא לשכוח מהתכלית', שלא נטעה להפוך את העולם הזה לעיקר, ושנקודת המרכז בחיינו יהיו החיים הרוחניים לעולם הבא, כלומר, עשיית רצונו יתברך, וכפי שרבי נתן מביא (בלקוטי הלכות, הונאה ה) "כי זה כלל ויסוד כל התורה

פחות מצילו של עוף הפורח, וזה בדיוק מה שה' רוצה מאתנו עתה, שנדע זאת ונזכור זאת בעצמנו וכך לא יצטרכו לעורר אותנו באמצעים קשים וכואבים חלילה.

כך מגלה רבי נתן באהבתו העצומה, לבנו יקירו במכתבו (עלים לתרופה, לד), בו הוא מברר מה העיקר שה' רוצה ללמדנו בכל הצרות האיומות שפקדו אז את ישראל במגפות, רציחות וגזירות על הדת: "הנה זה יותר משני שבועות אשר בערה אש ה' בכמה וכמה נפשות הקדושות שנעדרו הרבה באלו הימים המעטים, המקום ירחם ויאמר למלאך הרף ידך, ראה בני וחכם מה שעובר על האדם בימי חיי הבלו והכל לטובה, בני ראה גם ראה הבל העולם הבל הבלים, הבל הבלים, ואם קהלת אמר שבעה הבלים ראוי לנו לומר אלפי אלפים ורבי רבבות הבלים, ראה בני מה שעובר על האדם בימי חיינו, וככה וככה עברו על ימי אבותינו כמובא בספרים כמה מיני דבר וחרב רחמנא לצלן עברו בכל הדורות, לפעמים במדינה זאת ולפעמים במדינה זאת, והכל בשביל הנסיון והבחירה".

הוא אף מוסיף ומתחנן אל בנו: "למען השם, למען השם, שנתחזק ונעתיר לה' שיהיה הכל לטובה, בבחינת 'ראת ה' לחיים ולא למוות, היינו שעל ידי כל מה שעובר נוכה להתקרב יותר להשם יתברך ולזכור בהתכלית האמת שהכל הבל הבלים הבל נדף!!!"

על זה אנו צריכים להתעורר מכל המאורעות הללו, שנתקרב יותר לחיים הרוחניים ונדע שהעולם הזה הוא הבל הבלים אין בו ממש. עלינו להתחדש בידיעה הפשוטה הזאת ולחזור על כך בהתחדשות בכל יום, וכפי שרבי נתן מזהיר את בנו (שם מכתב קצ"ז): "ועתה בני חביבי חזק ואמץ, ושמח נפשך בכל מה דאפשר, וחטוף ואכול אכילה ושתיה ומלבושים של תורה ותפלה ומצוות, וזכור היטב מה שכתב רבינו זכרוננו לברכה 'אשרי מי שאוכל כמה פרקים משניות ושותה כמה קפיטליך תהלים ומתלבש בכמה מצוות', כי חוץ מזה הכל הבל, ומה יתרון לאדם בכל עמלו, ואם כי הוא דבר ידוע לכל, צריכים לחזור זאת בכל יום ולשמור הזכרון היטב לזכור בעלמא דאתי בכל יום בכלל ובפרט, ואל יהיו בעיניך כישנים אלא כחדשים".

אלו הם ה'חדשות' האמיתיות

אלו הם ה'חדשות' האמיתיות בעת הזאת, מי שלועס 'נייעס' ומדשדש במה שקרה, במעשים הגשמיים ובמאורעות כפי שהם קרו בחיצוניות מבלי להבין את הקריאה האלוקית הטמונה בו, הרי הוא עסוק ב'ישנות' מאד, פרי רוחו של המלך 'זקן' וכסיל. וכפי שרבי נחמן מטולשטין, תלמידו המובהק של רבי נתן, כותב במכתבו (בסוף 'עלים לתרופה'): "ועתה, חדשות שתחת השמש, הן המה ההבל הבלים הנובעים ויוצאים מקנאה תאוה וכבוד, חדשות בזה אין, כי הן המה השטותים הישנים דישנים אשר גרמו לנו מה שגרמו בכלליות ובפרטיות, הרחמן יתברך יצילנו מעתה, אבל החדש שלמעלה מהשמש יש ויש, הוא הוא התורה הקדושה וחדושיה שחידשו הבחירי צדיקיא, ועדין לא זכינו לראות ולשמוע החדושים הנפלאים אשר בהם החומש שבכל סדר על דרך הפשט כפרוש רש"י זכרוננו לברכה והדרושים נפלאים אשר במדרש רבה ובזהר הקדוש ועוד ועוד, ובפרט בספרי רבנו ותלמידו הקדושים זכר צדיק וקדוש לברכה, כן נזכה להגות בהם תמיד, ולראות ולשמוע החדשות שנתחדש בהם בכל יום, ולהחיות נפשותינו בהם בכל עת ובכל שעה".

ה'חדשות' האמיתיות הללו ימתיקו מאתנו את כל הדינים ויחישו את גאולתנו הפרטית והכללית בקרוב. ■

התכלית, וצריך כל אדם לחוס על עצמו ולחשוב תמיד בכל יום על תכליתו הנצחי ומה יהיה סופו, ולזכות לתכלית טוב באמת אי אפשר כי אם על ידי אמונת חכמים, כי עיקר החכמה האמיתית הוא חכמת הצדיקים הגדולים האמיתיים שזכו להתחכם באמת, לחשוב על תכליתם הנצחי, להכין להם צידה לדרכם הארוך עד שזכו לזה בשלמות".

לעומת זאת, כל חכמת החכמים דטומאה, ר"ל, היא רק היאך להרבות ולהגדיל תאוות עולם הזה, וכהמשך דבריו שם: כי "החכמים של השקר, עיקר חוכמתם כולם הם רק בשביל תאוות עולם הזה, כמו שרואים בחוש בהמחקרים, שכל חקירתם הוא בעסקי עולם הזה ותאוותיו לצורך הגוף". זהו שורשם של כל הכופרים והפוקרים בכל הדורות, הכפירה בעיקר נבעה משכחת עולם הבא ומהליכה אחר תאוות עולם הזה, זו שבאה מהשוחד של 'אכול ושתה כי מחר נמות', כפי שרבי נתן מרחיב (ראה בלקוטי הלכות, שו"ת ג-ד). ואף אנו בימינו נמצאים במבול האפקורסות - עליו הירבה רבינו הקדוש לעורר (ראה, שיחת הר"ן לה-רכ) - ואשר התפשט גם בארץ הקודש בצורה נוראה שכזו. שהרי שורש הטומאה מבקש בכל דור ודור להחליף עולם עומד בעולם חולף חלילה.

זה עיקר מה שרוצים מאיתנו.

זוהי נקודת התשובה שה' שואל מאתנו בעת הזאת, הוא לא צריך מאתנו נדבות, הוא רוצה 'אותנו' בעצמנו, שנחזור להיות קרובים אליו, שנשוב ונשים כל מגמתנו וחפצנו בעיקר העיקרים, ושנעשה את מרכז רצונותינו ושאיפותינו לרצות בחיים הרוחניים.

שורשה של 'תשובה' היא 'למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום' (לקו"מ ח"א ו), הכבוד הוא הרצון כידוע, כך, שעיקר התשובה היא למעט ברצונות הגשמיים העצמיים ולהרבות ברצון ה', אין זה רק שינוי בפעולה פלונית זו או אחרת, אלא שינוי בתפיסת העולם העיקרית בלב האדם, להבין שבאנו לעולם לכבודו, לעשות רצונו ולחשוב מהעולם הבא ולא כדי להתרחב ולהתיישב בעולם הזה.

זהו עיקר הקבלת עול' של תשובה שאנו צריכים להעמיד נגד עינינו עתה. בכל עת שיתחדש לנו כאב ומרירות על העדר הצלחה בעולם הזה או כאב על שלא נתמלא רצוננו וכבודנו, ובכל עת שתתעורר אש של קנאה על שנדמה לנו על מי שהוא שמצליח בעולם הזה ולעומתו אנו לא מצליחים, או שיתעוררו בנו רצונות גשמיים לרצות להצליח בעולם הזה ולהתרחב ולהתיישב כאן היטב, נחזור ונשנן לעצמנו מתוך אמונת חכמים שהכל הבל ושאיין רצוננו בכך ונזכור שהכל צל עובר שאין בו ממש. כאשר לעומת זאת נעשה עסק גדול מכל הרווחים הרוחניים העצומים שאנו יכולים לזכות להם בכל רגע ורגע, כי רק הם הרווחים הקיימים באמת לעד.

קול שופר אדיר וחזק מאד

הזעזוע שפקד את ארצנו הקדושה החל משמיני עצרת ועד עתה, הינו קול שופר אדיר וחזק מאד שמכריז וצועק בדם ואש ותמרות עשן: העולם הזה וכל ההתיישבות בו הינו שקר ותעתוע, דמיון שאין דומה לו. הנה, ברגע קל נשתבר ונתבלה כל ה'כוחי ועצם ידי', לא נשאר ממנו זכר קלוש, גם כל המציאות שאדם בנה דירה והתיישב בכל האמצעים הנוחים - הינו חלום יעוף שאין לו קיום רגעי. רק לפני שעה קלה הוא היה כאן והנה הוא כבר שם בהבזק אחד, חירותו והנאתו וכבודו של האדם הינם

מִנְתְּ צִדְקָתָם לִזְעַר

בימים טרופים
אלו, שחושבי
ארץ הקודש
נתונים למשיסה
וזרע ישראל
לבוזים –
ורבים מעמנו
נעים ונדים
ושרויים
בפחדים וחיים
תלויים להם
מונדי, זה הזמן
להתעורר
להשתתף
בצעדן של
ישראל להעתיד
בתפילה עבורם
לחוש בכאבם
ולדפציד
לישועת אחינו
בית ישראל
הנתונים בצרה
ובשביה

מבקש מאתו יתברך שאהיה מרגיש צער וסורין של ישראל כי לפעמים היה אהד בא וספר לי צערו ולא הייתי מרגיש הצער והייתי מתפלל שארגיש צערו של ישראל. עכשו פשאחד מספר לי צערו אני מרגיש בעצמי הצער יותר ממנו. וממש נוספין ממני הדמים מגדל הצער שאני מרגיש יותר ממנו כי הוא יכול לחשב מחשבות אחרות ולשפח הצער אבל אני מרגיש מאד פנפן לעיל (שם קפח).

והנה אחד הדברים המונעים והמעכבים הגדולים מאתנו להתפלל על צרת חברינו ועל צרות ישראל, הוא מחמת ענווה ושפלות שאינה במקומה, שמדמים אנחנו שאין אנו ראויים לעסוק בזה. כי כל אחד במצבו מכל מה שעובר עליו, ובפרט בלב אלו שעוסקים בתפילה ושיחה ומכינים את עצמם להתחיל בעבודת שם יתברך, מחליש הבעל דבר דעתם בכל עת ומחדיר במחשבות כוזבות שלהתפלל עבור אחרים ולהקדיש שעות זמן ניכר לפרוש כפיו ולהתחנן על צרות ישראל היא מדריגה גבוהה, ומי שעדיין מתמודד עם ניסיונות פחותים אל לו להיכנס לעבודה שכזאת כלל, ומי שלפני שזיכך עצמו והתעלה במעלות רמות, יעסוק בכך זה עוד עלול להביא לו ישות וגדלות בלב, והרהורים כאלו וכיוצא בהם מרחיקים מלהשתתף ולהתפלל מעומק לב ונפש על ישועת ישראל.

ואמנם ראה זה מצאתי, באחת משיחותיו של רבינו הק' המובאות בספר 'חיי מוהר"ן' (תמו) בה רבינו הק' מתייחס לטענה שכמותה ומשיב על כך במשל נפלא, אשר כדאי וראוי לכל בעל נפש להתבונן היטב ולהטות אוזן קשבת לדברי המשל והנמשל העמוקים מני עומק, איך שאדרבא התפילה על הזולת ועל כלל ישראל הנתונים בצרה ובשביה, היא פתח תקווה וסגולה גדולה לזכות ולהגיע על ידה למעלת המעלות, לענווה ולשפלות אמיתית, בידועו כי הוא בעצמו הוא סיבת הסיבות לכל הצר והצער מחולל:

רבנו ז"ל אמר לרבי יודל, ששגלה לגדלות - שיתפלל על צרת חברו, ושא אל אותו רבי יודל: אדרבה, לקאורה מזה יתנסף לי גדלות; שאני מתפלל בעד חברי, מסתמא אני חשוב יותר מחברי.

אז סיפר רבינו ז"ל לר' יודל משל, למלך שהעמיד את אחד משריו שימנע מבנו להתקרב אליו לפייס אותו,

לכבוד ידידי היקר השותה בצמא ממימי הנחל נובע מקור חכמה דבוק באור האורות של האמת ומשתוקק לילך בדרכי עצותיו ותורתו הק'... אהדשה"ט

הנה אחר שיחתנו אמש, בו עלה המצב הנורא שהחל מבוקרו של יום שמיני עצרת שמחת התורה, בפרוע פרעות בארץ ישראל, בהרג וטבח ושבי נוראים ומחרידים אשר תצלנה אוזן משמוע. וקול אנקת רבים מאחינו בית ישראל הנתונים בצרה, בשביה ובסכנה נוראה עולה עד לב השמים.

והנה הרבה יש להתבונן על מה עשה ה' ככה לעם הזה ומה הגיע אלינו כזאת. ומה יש לעשות כדי להשיב מחרון אפו, כפי מה שגילו לנו עבדיו הנביאים צדיקי הדורות, ובפרט מה שהודיע וגילה רבינו הק' ותלמידו הנאמן. ואמנם באתי עתה להרחיב יותר, ממה שנדברנו על הנקודה שדיבר עליה רבינו הק' בנועם שיחתו המובאת בשיחות הר"ן (שיחה ט), אודות ההכרח הגדול שיש על כל בר ישראל, להרגיש ולחוש ולהשתתף בצער וצרת ישראל, בצרת כל יחיד ויחיד, ובפרט רבים חס ושולם, וזה לשונו הטהור של רבינו הק' שם:

ראוי שירגיש צרת יחיד מכלי שפן צרת רבים חס ושלום בלב. כי אפשר שיעד מהצרה חס ושלום וידע בברור קאב הצרה חס ושלום ועם כל זה לבו אינו מרגיש הצרה כלל. ועלילי פנים צרת רבים חס ושלום ראוי שחלב ירגיש קאב הצרה. ואם אינו מרגיש צרה להכות הראש בקיר, הינו להכות הראש בקירות לבבו פמוכא במקום אחר על פסוק וידעת היום והשבות אל לבבך, שצריך להביא הדעת בלב. והבן היטב (שיחת הר"ן ט).

ודברי רבינו הק' ברור מללו, שזאת היא חובה גמורה להרגיש את הכאב והצער של הצרה בלב, עד כדי שבאם אינו חש ומרגיש יש לו להכות הראש בקיר, כלומר, לייגע עצמו בתפילה ודיבורים עד שהידיעה מהצרה תחדור לעמקי נימי הלב ויחוש את ער וכאב הזולת ושל ישראל.

ועבודת קודש זו, לחוש באמת בצערן וייסורן של ישראל, עד שיהיה צרתם כצרתו עצמו, איננה פשוטה כלל, והיא אינה ברת השגה אלא בריבוי תפילה, כי אין מה שימים את אבן הלב כי דיבורי הפה, ואף קדושי עליון מצוקי ארץ לא באו לידי מידה זו כי אם על ידי שהרבו והפצירו בתפילה ותחנונים.

וכן נשמע מפיו פמה פעמים ואמר: בתחלה הייתי

פָּלַל לֹא, לְפִי גָדַל קִדְשָׁתְךָ מִשְׁרָשָׁם וְגָדַל דְּקוּמָתְךָ וְרוּחְנֵיִתְךָ, וְעֵלְפִן כָּל הַיְסוּרִים שֶׁבְּעוֹלָם אֵינָם נִחְשָׁבִים לְמִשְׁאֵי כְּנֶגֶד הַמִּשְׁאֵי הַכֶּבֶד שֶׁל עוֹנוֹת, חֶסֶם וְשֵׁלוֹם, רַחֲמֵינָא לְעָלְךָ. וְאִפְלוּ כְּשֵׁיט לְאָדָם יְסוּרִים, אִם אֵין בָּהֶם עוֹנוֹת, אֵינָם נִחְשָׁבִים לְיְסוּרִים כָּלָל. וְזֶה בְּחֵינֵי (שְׁבַת נה): אֵין יְסוּרִין בְּלֹא עוֹנוֹ, שֶׁכְּשֵׁאֵין בָּהֶם עוֹנוֹ, אֵינָם יְסוּרִים כָּלָל, פִּי עֵקֶר הַיְסוּרִים הֵם רַק כְּשֶׁנִּזְכָּרִים בְּעוֹנוֹת, חֶסֶם וְשֵׁלוֹם, וְזֶהוּ עֵקֶר הַרְחִיקָנוּת, לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, לְהוֹצִיאָם מִהַמִּשְׁאֵי הַכֶּבֶד שֶׁל עוֹנוֹת.

ועל אותה רחמנות הרבה להפיל תחינתו מוהרנ"ת זי"ע, הלוא המה פזורים בליקוטי תפילותיו, ואשר מהם ניתן ללמוד איך לערוך תפילות ובאיזה לשון מליצה יש לרצות ולחונן פני אל שיחוס וירחם על עמו ועל נחלתו.

אכן, גם אם זוכים ומתחילים לעסוק בכך, להרגיש את צרות ישראל ולהשתתף בצערם, הרי שצריך זהירות יתירה לא ליפול חלילה לדכאות רוח ומרה שחורה ולפחדים ויראות נפולות מעוצם התגברות הצרות, כי הם רק מגבירים את הדינים והצרות וההסתר פנים, אלא יש לייחד לכך עת ושעה ושאר כל הזמן יהיה סמוך ובטוח על השגחתו יתברך ועל רחמי המרובים ועל הטוב והחסד שנטע בנו וכדברי מוהרנ"ת זי"ע במכתבו הנודע לבנו:

"יִמְאֵד נְפִלְאֵי עֲלֶיךָ עַל שְׁעוֹלָה עַל לִבְךָ פָּחַד מַעֲנֵן הַאֲטָשְׁעָרֵד (גִּוּרַת הַגִּיּוֹס), פִּי הוּא רַק מְרֵה־שְׁחֹרָה בְּחֶנֶם. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו יְחֹס עַל עַמּוֹ וַיִּצְיֵלֵם מִמֶּטֶה מִגְּזֵרָה הַמְּרָה הַזֹּאת. אֲבָל חֲלִילָה לָךְ לְהִתְפַּחַד בְּחֶנֶם וּלְבַלְבֵּל עֲצָמְךָ מִמַּעַט עֶסְקְךָ בְּעִבּוֹדַת ה'. אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהִשְׁתַּתֵּף בְּצָרוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּרֹאֵי יָפָה לָךְ לְהִתְפַּלֵּל וּלְצַעֵק מִרָה עַל גְּזֵרָה זֹאת, אֲבָל הַכֵּל עֲלֵי־פִי דְרָכִים שֶׁלְמִדְנֵי מוֹרְנוּ הַקְּדוּשָׁה וְזָרוּנוּ לְבָרְכָהּ, דְּהֵינֵי לִיחַד שְׁעָה בַּיּוֹם לְצַעֵק עַל צָרוֹת נַפְשׁוֹ, וְאֵין יָכֹל בְּתוֹכָהּ גַּם צַעֵקָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר בְּיָמֵינוּ נִגְזְרָה גְּזֵרָה מְרָה כְּזֹאת; אוֹלֵי יְחֹס אוֹלֵי יְרַחֵם, אֲבָל גַּם עִתָּה צָרִיכִין לְחַזֵּק עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת כֹּל הַיּוֹם בְּשִׁמְחָה עַל כָּל הַקְּדוּשׁוֹת טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בְּנוֹ עֲדוֹן, הַקְּדוּשָׁה וְעוֹדֵי עִמְךָ. נָא, בְּנֵי חֲבִיבֵי, אֵל תִּמְשִׁיךְ עֲלֶיךָ, חֶסֶם וְשֵׁלוֹם, מְרֵה־שְׁחֹרָה בְּחֶנֶם, וְחֲלִילָה לָךְ לִזְנוֹ מִמְקוֹמְךָ מִחֲמַת זֶה (עֵלִים לַתְּרוּפָה לֵא).

בשולי האיגרת והיריעה, אשיחה לפניך אחי אהובי כנפשי את לבבי, בזהירות הגדולה הנדרשת בתקופה זו, לכל מי שחפץ באמת להיות שותף בצער ישראל, להתרחק כמטחווי קשת וכמפני אש אוכלת מלהאזין אל החדשות וקווי החדשות ולהביט בכלליות כתי העת והפרשניות למיניהם, המכלים כל חלקת נפש טובה ומחשיכים את הדעת ומאבדים את הרגש לב כנראה בחוש, וביותר מכסים את הניסים במהלכי הטבע ומעצימים ר"ל את זרועות הכוחי ועוצם ידי שורש הכפירה והחרון אף. ועוד חזון למועד במכתבנו הבא בס"ד להרחיב בנושא זה.

וככל שנעצום עין ונאטום אוזן מהם, כן יפתח לבנו להעתיר בתפילות ותחנונים עבור כנסת ישראל, ולהחיש את התגלות גואלינו וביאת משיח בן דוד, אשר: יחס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע: מתוך ומחמס יגאל נפשים ויקר דמם בעיניו: יחיי ויתן לו מזהב שבא ויתפלל בעדו תמיד כל היום יברכהו: (תהילים עב).

ידיד עוז

עד שהבין השר שרצון המלך הוא שהוא עצמו לא יחצוץ בפני פיוסו של הבן, אלא אדרבא יעביר אליו את בקשתו של הבן ואז אכן נתפייס אביו.

"וְהַנְמָשֵׁל מִיבֵן מְמִילָא, כְּשֵׁיט לוֹ לְחַבְרוֹ חֶסֶם וְשֵׁלוֹם אֵינָה יְסוּרִים, הֵן בְּגִשְׁמִיית הֵן בְּרוּחְנֵיִת, צָרִיךְ כָּל אֶחָד לִזְמַר, שְׂאוֹת בְּרֹאֵי עַל יְדֵי, עַל־יְדֵי עוֹנוֹתֵי, וְאֵנִי הוּא הַמָּסָף הַמְּבַדֵּיל בֵּין הַמְּלָךְ־מְלַכֵּי־הַמְּלָכִים הַקְּדוּשָׁה בְּרֹאֵי־הוּא וּבֵין הַעוֹלָם, פִּי הַקְּדוּשָׁה־בְּרֹאֵי־הוּא רוֹצֵה תָּמִיד לְהַשְׁפִּיעַ כָּל טוֹב לְבָנָיו, אֵף אֵנִי, הֵינִי עוֹנוֹתֵי, הֵם הַמָּסָף הַמְּבַדֵּיל לָזֶה; וְהַעֲקָר הַעֲצָה לָזֶה, שְׂאֵנִי בְּעֲצָמֵי אֲבָקֶשׁ לְהַמְלָךְ בְּעַד חֲבֵרֵי, וּבְרֹאֵי לֹא יִהְיֶה לוֹ גְּדֻלָּת, פִּי עֵקֶר הַגְּדֻלָּת מֵהַשְׂאָה מִתְּנָאָה עַל חֲבֵרוֹ הִיא, שֵׁיט לוֹ מַעֲלָה יִתְרָה מֵהַשְׂאָה בְּחֵבְרוֹ, אֲבָל כְּשֵׁיחֲשֵׁב מֵהַשְׂאָה בְּחֵבְרוֹ הַמַּעֲלָה זֶה הֵן בְּגִשְׁמִיית הֵן בְּרוּחְנֵיִת הִיא רַק מְחַמֵּת שְׂאֵנִי הַמָּסָף הַמְּבַדֵּיל בֵּינוֹ וּבֵין הַקְּדוּשָׁה־בְּרֹאֵי הוּא, שְׂרוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ תָּמִיד כָּל טוֹבוֹ, בְּרֹאֵי לֹא יִהְיֶה לוֹ גְּדֻלָּת, אֲדַרְבָּא, עַל־יְדֵי זֶה יִשְׁבַר גְּאוּנוֹ וְיִזְכֶּה לְעֲנוּהַ בְּאֻמָּת"

ובאמת ידידי היקר, כאשר זוכים הרבות ולעסוק בתפילות על צרות ישראל, אפילו אם בתחילה נראה ונדמה לנו שהדיבורים הם מהשפה ולחוץ ואינם יוצאים ובוקעים מעומק לבנו, הרי באמת לאמיתו אין שום תנועה והטיה הולכת לאיבוד ולבטלה, וכל דיבור ותחינה על צרות ישראל מחלחלים קמעא קמעא ופועלים בפנימיות הנפש ומשפיעים למעלה, וכמו שרבינו הק' אומר בתורה ב' "וכד חס גבה איתהפך", וברוב הימים והתפילות זוכים לבסוף להתעטר בכתר הענווה והביטול, וכדברי רבינו הק' בספר המידות' (ענוה ח"א א): "מי שמשתתף את עצמו בצרות ישראֵל, ומתפלל עליהם, על־ידיה בא לענוה".

ומאידך אותה ענווה ושפלות רוח הוזרת ומסייעת להרגיש את צרות ישראל ביתר שאת מצד רוממות קדושתם ושורשם העליון, וכפי שאנו למדים ממאמרו של רבינו הק' אודות הרגשתו העליונה בצרות ישראל יותר מכל (ח"י מוהר"ן רע):

שְׁמַעֲתֵי בְּשִׁמּוֹ שְׂאֵמֶר, שְׂהוּא מְרַגֵּישׁ צָרוֹת יִשְׂרָאֵל רַחֲמֵינָא לְעָלְךָ קִדְשׁ מְכֹל הַצְּדִיקִים, פִּי הוּא יוֹדֵעַ הַגְּזֵרָה וְהַצָּרָה חֶסֶם וְשֵׁלוֹם כְּשֵׁהוּא עֲדוֹן בְּשִׁרְשׁ, וְאַחֲרֵי־כֵן מוֹצֵה הַדָּבָר לְשִׂאֵר הַצְּדִיקִים. וְאֵמֶר, שְׂהָה מְחַמֵּת שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׂפִלוּתֵי בְּאֻמָּת, וּמְחַמֵּת זֶה אֵנִי יוֹדֵעַ גְּדֻלַּת מַעֲלַת קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל כְּמָה הֵם יִקְרִים וּגְבוּהִים מְאֹד, פִּי הֵם נִמְשָׁכִים וְנִלְקָחִים מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן וְנִרְאָה וְנִשְׁגָּב מְאֹד, עַל־כֵּן אֵנִי יוֹדֵעַ הַכֵּל מִקִּדְשׁ כְּכָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלֵינוּ בְּכוּתוֹ וּבִבְטֹל כָּל הַגְּזֵרוֹת וְיִתְפַּךְ הַכֵּל לְטוֹבָה:

ואולם לעת כזאת שאנו עוסקים להתעורר להשתתף ולכאוב ולהתפלל על צרות ישראל, צריכים אנו לזכור שעיקר הצרה הגדולה ועיקר הרחמנות וההשתתפות בצער היא על המעמד והמצב הרוחני של בני אל חי זרע אמונים, על כך ש"תִּשְׁתַּפְּכֶנָה אֲבָנֵי קִדְשׁ בְּרֹאֵשׁ כָּל חִצּוֹת", ואיך "הָאֲמֻנִים עָלֵי תוֹלַע חֲבָקוּ אֲשַׁפְּתוֹת" - זאת הצרה הגדולה שבצרות שעליה יש לכאוב ולזעוק ולעורר רחמים, וכפי שמבהיר לנו רבינו הק' בתורה "כי מרחמם ינהגם" (לקוטי תניינא ז):

פִּי מִי שִׂידֵעַ קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל, מֵאֵין הֵם לְקוּחִים, וְיוֹדֵעַ רַחֲמֵיִת וְדָקוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל - הוּא יוֹדֵעַ, שֶׁיִּשְׂרָאֵל הֵם רְחוּקִים לְגַמְרֵי מַעֲוֹן, וְאֵין עוֹנוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כָּלָל

**הַרִי בְּאֻמָּת
לְאֻמִּיתוֹ אֵין שׁוֹם
תְּנוּעָה וְהִטִּיָּה
חֻקְתָּ לְאִיבּוֹד
וּלְבִטְלָה, וְכֵל
דִּיבּוֹד וְתַחֲנִינָה
עַל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל
מִחֲלַחֲלִים קִמְעָא
בְּפִנִימִיּוֹת הַנֶּפֶשׁ
וּמִשְׂפִּיעִים
לְמַעַל**

כאז כן עתה

מאזדעזרת מלחמת הנשכ"ז

לאור המצב הנורא השורר בארץ הקודש בחרנו החדש לשוחח עם הרה"ח ר' אהרן שפירא שליט"א ולשמוע על קורות ימי בחורתו, כשזכה עוד להסתופף בצילם של ענקי הרוח, אנשי שלומינו בדורות עברו. בקרבם התחמם, ומזימייהם שמה והרווה את נפשו. כשבתוך ימי בחורתו אף חווה פחד גרוע עשרת מונים מזה העובר על העם היושב בציון בימים אלו, בעת בה אימו על העם היושב בציון מדינות ערב מכל הכיוונים, במלחמה שהפכה לנס מופלא וחוכרעה בתוך ששה ימים בלבד.

פורט ומנגן בנעימות גדולה.

כך היה מגיע גם ר' משה נחום הלוי הורביץ ז"ל שהתגורר ב'בית חלקיה' ועסק לפרנסתו במשך השבוע במלאכת כפיים, הוא היה מגיע עם שני שקים גדולים. אבל ברגע שהתיישב ללמוד בליקוטי מוהר"ן נדמה היה שכל העולם עצר מלכת, הוא היה לומד בקול רם ונעימה מיוחדת אשר עוררה והלהיבה את כל אחד. בזמנו היה שם חדר שנקרא 'חדר ברסלב' (החדר היה קיים עד לפני שנים ספורות, כששיפצו את הציון הרסו את החדר) היו שם מזרונים לרשות הציבור, ואכן רוב הציבור הלכו לחטוף תנומה עד שעת חצות לילה. מיד בהגיע העת רצון של חצות היינו אומרים תיקון חצות, במיוחד שמורה בזיכרוני אמירתו משובבת הלב של החסיד ר' נחמן שכטר ז"ל בן יבדלחט"א הרב החסיד ר' יעקב מאיר שליט"א, עד היום איני יכול לשכוח את אמירת תיקון החצות שלו שנאמרה בנעימה וערבות מיוחדת. אחר כך עסקנו כל אחד בעבודת ה' כל אחד לפי ענינו, עד שחרית, אז התפללנו כולנו כוותיקין, אחר וותיקין היינו חוזרים למאה שערים.

הארי שבחבורה הרה"ח ר' הירש לייב ליפל ז"ל היה 'מארגן החבורה' בכלל, והוא מינה את ר' אליהו ברגר ז"ל לנהל את הליל שישי' בקבר דוד המלך. ר' אליהו הביא לשם ספרים לרווחת הציבור, במיוחד היה מביא הרבה ספרי חסידות. הוא היה מגיע כבר בתחילת הלילה, והיה איתו היה מביא קופסאות של ביסקוויטים, חלב, ותה, לכל דכפין. בחצות לילה היה ר' אליהו נכנס לציון וצועק שם קולות וברקים, כפי שלמדנו רבינו.

אחר המלחמה, כשיכולנו כבר ללכת לשאר מקומות הקדושים, היו אנשי שלומינו מארגנים טנדר בכל ליל שישי שעבר במסלול בין קברי הצדיקים ראשון נסענו לקבר רחל, שם היינו שוהים קבוע שעה שלימה ולפעמים אף יותר, משם נסענו לקבר דוד המלך, למשך חצי שעה. ומשם המשכנו לכותל המערבי גם כן לחצי שעה, וחזרנו הביתה.

מה תוכלו לספר לבני הנעורים צעירי הצאן על עבודת ה' אליה וזכיתם להתוודע בימי בחרותכם, בצל גדולי אנשי שלומיט אשר זכיתם להסתופף בצילם?

מיד בהיכנסי לעול תורה ומצוות, נכנסתי ללמוד בישיבת 'חיי עולם' שם למדתי למשך שנה אחת. אחר כך עברתי ללמוד בישיבת 'תפארת אברהם' שהייתה שייכת לקהילת 'מתמידים' הישיבה התקיימה בימים ההם בהיכל 'ישיבת מאה שערים' מה שמוכר כהיום כת"ת מאה שערים.

הסיבה בגינה למדתי בירושלים ולא בישיבת ברסלב בבני ברק, כמו חלק נכבד מאחיי, הייתה עקב רצוני העז להמשיך ללמוד בירושלים, עקב המעלות והקדושות הרבות שיש בירושלים. הן מצד שרציתי ללמוד בסמיכות לאבי החסיד ר' שמואל שפירא ע"ה, בכדי שאוכל לשהות בקרבנו, להתבשם מעבודתו, תמימותו וצדקותו. וגם עקב הקברי צדיקים שהייתי יכול לפקוד בירושלים, שלא כבבני ברק.

בשנים ההם, (לפני המלחמה עליה אנו מספרים) לא היה שייך ללכת לכל קברי הצדיקים שסביבות ירושלים, כיוון שהם היו בשטח של מדינת 'ירדן'. המקום היחידי בו היה אפשר לבלות בעבודת ה' בשנים ההם היה 'הר ציון' קבר דוד המלך.

הנההגתם של אצל אנשי שלומינו היתה שבכל ליל שישי היו הולכים כל העובדים' לקבר דוד המלך, שם היו עוסקים יחדיו בעבודת ה', באהבת ודיבוק חברים. הרה"ח ר' מנשה אייכלר ז"ל היה מתנדב להסיע את הציבור חינם אין כסף, בדרך כלל הגיעו ציבור גדול כל כך, עד שהיה צורך להביא את הציבור בשני סבבים. רבים מאנשי שלומינו היו מנצלים את הזדמנות היקרה לבלות בעבודת ה' כל הלילה והגיעו מדי שבוע, ביניהם בלט הרה"ח ר' נחמן שותק שהיה מביא אתו את כינורו, עליו היה

מה תוכלו לספר על המצב של הימים האחרונים? בשנת המלחמה האיומה של שנת תשכ"ז?

הרגע ששמעתי את הזעקה הראשונה הייתי בדרכי לשיבה. הפחד שאפף את כל הישוב בירושלים בתקופה ההיא היה נורא ואיום. נכנסנו מיד למקלט, שהיה לא אחר מקומות המרתף שבבית מדרשנו הגדול במאה שערים, בקומה של 'בית צבי', שם הסתופפנו כל הגברים ביחד, כשהחדר השני הסמוך (היכן שנמצא כהיום המשרד) שימש לנשים הצדקניות.

בין תושבי השכונה הרבים ששהו יחד אתנו במקלט, היו גדולי ישראל ועובדי ה' מופלגים ביניהם היה גם הפוסק הנודע ר' יוסף שלום אלישיב זצ"ל שישב יחד אתנו במקלט ביומיים הראשונים, אחר כך עלה כבר לביתו, שם היו שקי חול על החלון. כנראה ברצונו להמשיך בלימודו בלא מפריע. כך גם מאנשי שלומינו אפשר למנות את הרה"ח ר' שמואל צציק ז"ל, כל משפחתנו, ור' יעקב מאיר שכטער. האווירה במקלט הייתה טעונה מאוד, היה אפשר ממש למשש את הפחד באוויר, הפגזים התעופפו מכל עבר, וכל הזמן לא משה שפתינו מלהתפלל להצלת כלל ישראל, היינו אומרים שם סליחות כל יום, ובעיקר הרבנו תפילות ותחנונים להינצל מכל רע. באותן ימים אפופי עשן היה החסיד ר' יעקב מאיר שכטר בוחן אותנו על לימודנו, ומכניס אותנו בחזרה לתוך לימוד התורה הקדושה.

באחד הימים ראינו נס גלוי במקלט, מספר ר' אהרן. אחד הנוכחים יצא לכמה דקות לחדר הסמוך, שם הסתובב לו בניחותא. לפתע התעופפו פגז בדיוק באותן דקות, וזה נתקע בתוך כל השקי חול שהיו על החלון שלי, כל החדר התמלא בעשן. הסיפור היה יכול להסתיים בגרוע מכל רח"ל, רק בנס ניצל אותו יהודי.

אוכל כמעט לא היה שם, ייזכר לטוב אחד מהיהודים היקרים שהיה יחד אתנו, שעבד לפרנסתו ב'תנובה' ומסר את נפשו ממש להביא טרף לרעבים, כשיצא באמצע המלחמה להביא חלב ומוצרי חלב מתנובה הרחוקה, כדי להחיות את היושבים במקלט.

בעניין זה מוסיף ר' אהרון אנקדוטה מעניינת, בזמן הלחמה ההיא היה מדובר בהתחלה שרק מצרים וסוריה יוצאים למלחמה, ירדן פחדה בהתחלה להצטרף עמהם, אך בהמשך כנראה כבר לא התאפקה והצטרפה גם כן למלחמה, אך רק בזכות התבוסה שנחלו קבלנו את מקומות הקדושים, להחיות אותנו בעומק הגלות. הכותל המערבי, קבר רחל, שמעון הצדיק, שמואל הנביא, מערת המכפלה, וקבר יוסף הצדיק.

כאז כן עתה, כמו שחוזר מוהרנ"ת הרבה במכתביו על המעשה הנעשה בעולם, כשמימות עולם היו מלחמות, מגפות, עניות וכו' והבחירה חפשית איך לקבל את הדברים, להבין על נכון את רצון ה' במצבים אלו. ואין לנו כי אם לברוח אל 'תיבת נח'-רבינו הקדוש, להסתופף בצילו, ולהתגונן מכל צער ומצוק. ורק אז נוכל לצלוח בשלום את מאורעות העולם הזה, וטוב לנו כל הימים. אמן. ■

היו לטנדר שני מסלולים, אחד בעשר בלילה והשני באחת עשרה בלילה, אנשי שלומינו היו נוסעים תדיר במסלול השנייה כיוון שזה היה כבר סמוך לחצות, אך היו גם שנסעו בטנדר הראשון. לפעמים היה גם האדמו"ר מרחמסטריווקא ז"ל מצטרף עמנו, הוא היה יושב בטנדר עם כזה שפלות וענווה, כיבדו אותו לשבת בספסל הראשון, אבל הוא היה מסרב בכל התוקף.

את מי לא 'סחב' ר' הירש לייב לטנדר? מתרפק ר' אהרון. את כל הזקנים שהיו אז הצליח ר' הירש לייב למשוך לנסיעה, רק לדוגמא אנשי שלומינו העולים ביזכוני כעת, הרה"ח ר' אלחנן ספקטור, הרה"ח ר' יחיאל ור' צדוק גרינוולד, הרה"ח ר' אליהו חיים רוזין, הרה"ח ר' נחמן שותק, הרה"ח ר' נחמן קנלסקי, וכמובן את אבי וכל ילדיו עימו, ועוד רבים מאנשי שלומנו.

בזמנך התקיימו כבר פעילויות לבני הנעורים?

בישיבה בבני ברק למדו רוב הבחורים, שם התחזקו יחד באורו של הרבי, אך גם בירושלים היו קצת פעילויות לבני הנעורים. בזמני התחילה 'מלווה מלכה' שארגן הרה"ח ר' ישראל נחמן אנשין ז"ל בביתו. הגיעו רק כמה בחורים בודדים, אבל הטעם היה טעם גן עדן... ר' ישראל נחמן היה מכין בעצמו מאכלים ערבים, אחר ניגנו את כל הזמירות, ר' ישראל נחמן היה לומד אתנו כל שבוע מתוך אחד מספרי רבינו. המלווה מלכה היה אורך בערך שעה, ואחר כך היינו יוצאים כולנו להתבודדות בשדה של 'יער ירושלים'.

לאחר תקופת מה, העתיקה ה'מלווה מלכה' את מקומה למרתף בית מדרשנו הגדול, ב'בית צבי' היה זה אותו חסיד ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין ז"ל שלקח את המושכות לידיו וערך את הסעודה מדי שבוע. שם גדל כבר מנין הבחורים למניין, בערך. כל שבוע היה ר' מרדכי לזעזע מביא אברך אחר לדבר בפנינו, אם זה ר' יצחק גלבך ז"ל או יבדלחט"א ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א ועוד.

גם לילדי החמד לא היתה אז שום פעילות, עד שהגיע ר' נחמן בורשטיין ז"ל שייסד את ה'חברה' לילדים, מדי יום היה מגיע מקטמון עד למאה שערים לניהול ה'חברה'. אחר כך המשיך אותו ר' מרדכי טורץ צצ"ל שהתחיל לעסוק בפעילות לבני הנוער. ואחריהם ר' יעקב מאיר שכטר שעסק אז בפעילות לצעירים שהייתה כל כך נחוצה, ומהם יסוד ופינה לכל הפעילות המבורכת שיש היום.

היה לכם איזה סדר לימוד מיוחד עם אביכם בשנות הבחירות?

כמו עם כל אחי היה אבי קובע חברותא עם כל אחד בספה"ק 'ליקוטי מוהר"ן' תוך כדי הלימוד היה אבי מוסיף ומבאר הרבה דיבורים שהוא שמע מאנשי שלומינו בדורות עברו דוגמת הרה"ח ר' אברהם שטרנהרץ צצ"ל או החסיד ר' משה טשנסחבער צצ"ל שממנו גם למד הרבה.

מבעיצומה של מלחמה קשה, בוחר רבינו הקדוש אור האורות ובעקבותיו התלמיד הנצחי לצאת למסע ארוך ומסוכן אך ורק כדי לזכות להציג את כף רגלם בארץ הקודש // מבט מיוחד אל המסעות הפלאיים של הרב והתלמיד בעת המלחמות הגדולות של אותה עת // כאז כן היום, אויבינו מכל עבר מאיימים לכלותנו כרגע, אך עדיין הייתה ונשארה הארץ הקדושה המקום בו עיני ה' משגיחות בהשגחה מיוחדת ומגינות על העם היושב בה להצילו לפליטה // מיוחד: המכתבים של זקני אנ"ש בזמן המלחמות הקשות שהיו בארץ ישראל והחיזוק לעת צרה // כי תלך במו אש

צבי שרייבר

אמונה, ניסים, ארץ יששכאל

ב

רגע הראשון, כאשר החלה האדמה לרעוד תחת יושבי ארץ הקודש, גילו רבים מיושביה כי בעצם אין הם מובטחים בשום מגן גשמי. סביבם כמו גם ביניהם ממש נמצאים אויבים פראי אדם, צמאי דם, אשר יכולים בכל רגע בדרך הטבע לעשות בנו כרצונם. בזמן כזה, המחשבה הראשונה של בן אנוש היא: חייבים לברוח. צריך ללכת למקום בטוח יותר, שמור יותר. כאן אין על מי לסמוך.

אך אליבא דאמת מחשבות אלו, מחשבות של 'כוחי ועוצם ידי' המה. כבר מאות שנים שכלל ישראל חי בארץ ישראל בזכות בטחון אחד בלבד - הבטחון בא-ל אחד. על ארץ הקודש נאמר 'עיני ה' אלוך בה' והעם היושב בה נשוא עיון' ואם כן בוודאי שאין בטוחה ממנה ואין השגחה כמותה להינצל מכל פגעי הזמן וסכנות המלחמה האחרונה. דווקא בעת כזו, מתעוררים תלמידיו וחסידיו של רבינו הקדוש להתחדש ולהרגיש את אורה של הארץ הנקנית ביסורין, ודווקא בעת כזו נשמעים מפיהם של החסידים הזוכים לישב ולהיכלל במהותה - דיבורי חיות ושמחה על גודל זכיותם בישיבת הארץ והכיסופין לקדושתה, שלא נשמעו מעולם.

ביריעה הבאה, נסקור בקצרה את מסירות נפשם של רבינו הקדוש, תלמידו הנאמן מוהרנ"ת, וכן שאר התלמידים הקדושים שבאו ועלו להסתופף בצל ארץ הקודש אף בעיתות מלחמה, בחביבת הארץ מבית ומחוץ, מבית - בשמחת שאיבת אורה המחכים בחכמה עילאה ותתאה, ומחוץ - בגעוגועי השתוקקות עזים - המצפים לראותה ולנשק רגבותיה, כי רצו עבדיך את אבניה.

מובן מאלי, כי בוודאי כל עניין הישיבה בארץ הקודש הוא תוך כדי קבלת עול גזירת הגלות, אשר גזרה חכמתו יתברך לטובתנו ולמען תיקון נפשותינו ונשמות הדורות כולם, לא בחיל ולא בכוח הזרוע יתקבץ ישראל, כי אם בבכי ותחנונים יבואו מידי לילה בלילה על חורבן הכללי ובפרט על כי תשתכננה אבני קודש בראש כל חצות, אלפי רבבות צאן נידח ואין מקבץ אשר שוכנים בין גבולותיה שאינם יודעים כלל משמו יתברך. אי לעיניים שכך ראות חילול שמו הגדול בפלטרין של מלך, השי"ת ירחם עלינו מעתה וכן על כל שארית הפליטה המחכים בצפייה עצומה לגאולתנו ופדות נפשנו בעת ובזמן אשר תעלה רצון מאת הבורא יתברך שמו - אפס בלתך גואלנו.

טוב ללון במדבריות של ארץ ישראל

דביקותם העצומה של אנשי הצדיק בקדושתו של ה'הר הטוב הזה' - אינה מן היישוב. חיבת הקודש דווקא בעת נסיון כזה מזכיר לנו ולו במעט, את נסיון הרעב הראשון ששרר בארץ הקודש, בעת אשר עלה אליה אבי אבותינו לאחר שנצטוו בכמה לשונות של חיבה: 'לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, כדי ליתן לו שכר על כל דיבור ודיבור, וכדברי ראב"ן על זה: **דהיינו להרבות את רצונו וכוספו והתעוררותו לבא לשם בכפל כפלים, והיה צועק ואומר, טוב ללון במדבריות של ארץ ישראל, מלישב בפלטין של חוף לארץ, כי כל זה, הוא לרוב ועוצם הכלים, המוכרחים לקדושה עצומה ונוראה כזאת. ומיד בהגיעו - 'והיה רעב בארץ', כמו גם מלחמת המלכים אשר בדיוק התרחשה תיכף ומיד לאחר הציווי "קום התהלך בארץ".**

מן הסתם היו אז לבלרי החדשות עסוקים בתיאורים אודות המלחמה והשלכותיה, ייתכן וכתבי העת של הימים ההם דנו אודות מלכי הצדדים השונים, מי מהם בין התומכים בכדורלעומר ומי מהם בין

המורדים, ובאותה מידה אף קבעו את תחזית מצב יוקר המחיה ושאר תופעות הלוואי, ביניהם היו גם כאלו שהגדילו עשות, לתלות את כל סיבת הרעב באברהם אבינו עצמו. אך הוא בשלו, מתהלך בתום ולבו שלם עם אלוך, משנן לעצמו שוב ושוב, כי אין זה אלא כדי לחבבה בעיניו, וכחלק בלתי נפרד ממהלך שלם בן עשרה נסיונות, לקרבו אל ה' אלוך, באמצעות קדושת המקום הכולל כל הקדושות.

עניין זה - לחבב את ארץ ישראל, לשהות בה ולהשתוקק אליה גם בעוצם ימי מלחמה, קבלה היא אצל חסידי ברסלב ומסורת היא בידם, מדורי דורות, עוד מרבינו הקדוש זיע"א בעצמו, אשר עשה את דרכו הקשה והארוכה לארץ ישראל, בתוך ימי מלחמה. בהמשך נעתיק להלן מעט פרטים הידועים על סיפור נסיעתו הקדושה המופיעה בספר שבחי הר"ן, אך מקודם לכן נקדים לצטט את לשון התלמיד הגדול מוהרנ"ת זיע"א, בהקדמתו לספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן.

עד אשר זכה לעבור בשלום ונכנס לארץ ישראל

בדבריו מספר מוהרנ"ת אודות הקדושה העליונה שקידש עצמו רבינו הקדוש בנסיעתו לארץ ישראל, כשהוא רואה לנכון להדגיש שהייתה זאת שעת מלחמה קשה וחזקה, וזה לשונו: **וביותר על הכל נתעלה ונתקדש בקדושה נוראה ועצומה על ידי קדושת ארץ ישראל אשר השליך נפשו מנגד. ונסע לארץ הקדושה בשעת מלחמה שהיו תוקף מלחמות קשות וחזקות באותן המדינות. וכמה וכמה הרפתקאות דעוד עליו באותו הדרך. ה' צדיק יבחן כפשתני הזה וכו'. כי הקיפו עליו אז באותן הימים כמה מיני צרות וסכנות תכופות ורצופות. צרת הדבר רחמנא לצלן שהיה אז באותה המדינה ותוקף רעש המלחמה שלא היו בטוחים בחייהם יום אחד. ושאר מיני הרפתקאות קשות בגוף ונפש וממון אשר אי אפשר לבאר בכתב. והשם יתברך ברחמיו נתן לו כח ברזל לסבול כל זה מה שאי אפשר לשום אדם לסבול צרות ויסורין כאלה מכל צד. עד אשר זכה לעבור בשלום ונכנס לארץ ישראל ויצא ובא בשלום בלי פגע.**

יתרה מזאת, בעת בה מתעוררת מלחמת הגופים נזכרים אנו במלחמת היצר הרע הלוחם על נפשנו, ועל מלחמה גדולה זו (כפי שמכונה בחז"ל הלבוש) כבר הודיענו רבינו **שזה עיקר ניצחון המלחמה כשזוכין לבוא לארץ ישראל וכו', ואמר בזו הלשון מי שרוצה להיות יהודי, דהינו לילך מדרגא לדרגא אי אפשר כי אם על ידי ארץ ישראל וכשמנצחין המלחמה אז נקראין איש מלחמה כי קודם שמנצחין המלחמה אז אל יתהלל חוגר כמפתח, רק כשמנצחין המלחמה אז הוא איש מלחמה. וענה ואמר כונתי ארץ ישראל הזאת בפשיטות עם אלו הבתים והדירות (ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: איך מיין טאקע דאס ארץ ישראל, מיט דיא שטיבער מיט דיא הייזער). כלומר שכל כונתו במה שהאריך במעלת ארץ ישראל כונתו כפשוטו על ארץ ישראל הזאת שבני ישראל נוסעים לשם, שרצונו שכל איש ישראל כל מי שרוצה להיות איש ישראל באמת יסע לארץ ישראל, ואף על פי שיש לו מניעות רבות על זה, ישבר כל המניעות וילך לשם **כי זה עיקר ניצחון המלחמה כשזוכין לבוא לארץ ישראל וכו'.****

כאשר שמע מוהרנ"ת מפי רבינו הקדוש את הדברים הללו, נתעורר ביותר לקיימם כפשוטן, עד אשר לאחר רצונות של שנים זכה גם הוא לנסוע בזמן מלחמה אל עבר הארץ הקדושה, כאשר יסופר להלן. וכה דבריו שם: **זה (דברי רבינו הג"ל) אשר העיר לבני ביותר וחזק אותי ביותר, לעבור על כל המניעות הרבות שהיה לי בלי שעור לשבר כולם ולבוא לארץ ישראל. ברוך השם יתברך אשר היה בעזרי לשבר מניעות ובלבולים ועיכובים כאלה.**

בתחילת דבריו של התלמיד הנצחי בספרו את נסיעתו לארץ ישראל

כאשר שמע מוהרנ"ת מפי רבינו הקדוש את הדברים הללו, נתעורר ביותר לקיימם כפשוטן, עד אשר לאחר רצונות של שנים זכה גם הוא לנסוע בזמן מלחמה אל עבר הארץ הקדושה

העיר צידון זרקה עבר מוהרנ"ת בדרך לארץ ישראל

הפסח אמר תורה שמתוך דברי תורתו הקדושה נתוודע לכל באי אליו שבוודאי ייסע לארץ ישראל.

מספר מוהרנ"ת בשבחי הר"ן את שאירע באותו הזמן בביתו נאזה קודש של רבינו ז"ל: כאשר שמעה אשתו את דבר הנסיעה, שלחה בתה אליו לשאול אותו: "איך אפשר לו להניח אותם, מי יפרנסם?" והשיב כך: "את תיסעי למחותנך, אחותך הגדולה ייקח אחד אותה להיות בביתו משרתת קטנה, אחותך הקטנה ייקח אחד אותה לביתו מצד רחמנות. ואמך תהיה משרתת ומבשלת, וכל מה שבביתי אמכור הכל על הוצאות הדרך" וכן בהמשך הדברים מסופר: "ולא היה לו שום רחמנות עליהם, ואמר כי לא סגי בלאו הכי יהיה איך שיהיה הוא ייסע בוודאי, כי רובו כבר שם ומעוטא בתר רובא אזלא" (המיעוט הולך אחר הרוב), ואמר: **אני רוצה לנסוע לארץ ישראל ואני יודע גודל המניעות והעיכובים שיהיו לי על זה בלי שיעור וערך. אך כל זמן שהנשמה בקרבי, כל זמן שיהיה לי רוח חיים באפי אמסור נפשי ואסע בכל כוחי לשם, ואמר: על כל פסיעה ופסיעה של נסיעת ארץ ישראל יהיה לי מסירות נפש."**

ומכאן לסדר הנסיעה: לאחר שרבינו יצא לדרך והפליג לכיוון איסטנבול, שהה שם יחד עם הצדיק הקדוש רבי זאב מטשארניאוסטרה, שכיבדו מאוד על אף הנהגתו המשוונה בקטנות דקטנות (מחואר נשבחי הר"ן באריכות), בבואו לצאת להמשך דרכו מאיסטנבול לכיוון נמל חיפה שבירכתי ארץ הקודש - **לא רצו קהילה קדישא של סטנבול להניח שום יהודי לצאת מקיר העיר וחוצה, לפרוש על הים, וכל זה מסיבה פשוטה ומובנת: כי באותו העת היתה המלחמה של הצרפת, שהלך הצרפת לארץ התוגר למצרים ולארץ ישראל וכיוצא כמפורסם, וכאשר נשמע לאנשי איסטנבול שהמלחמה מתעוררת, הגבילו את היציאה מהעיר לכיוון הים, לבל יבוא שום יהודי לידי סכנה.**

אבל: רבינו ז"ל, לא השגיח על זה ורצה להפקיר את עצמו, ואמר

(ימי מוהרנ"ת ח"ב) הוא מציין זאת בכתובו: ועין בחידושינו מה שזכנו השם יתברך לכתוב על זה, לבאר ולהרחיב הדיבור איך **כל קדושת איש הישראלי וכל ניצחון המלחמה שצריכין לנצח בזה העולם, הכל הוא לזכות לבוא לארץ ישראל**, השם יתברך יזכני לבוא לשם מהרה ולפעול שם מה שאני צריך לפעול בארץ ישראל, באופן שאזכה לשוב אליו יתברך באמת ובשמחה ובטוב לבב, ולהתחיל מחדש בעבודתו יתברך להיות כרצונו וכרצון רבינו וזכרונו לברכה באמת עד עולם, והשם יתברך ירחם על כלל עדתו ויביא לנו במהרה את משיח צדקנו, ונזכה כולנו לשוב לארצנו, לשבת על אדמתנו ולשמוח בבניין בית מקדשנו במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

מלחמות, סערות ורעב

עתה נשים לב להתבונן מעט בדרכו הקדושה של רבינו, אשר אין אתנו יודע עד מה, להבין בסודות הנסיעה וענייניה, ואף על פי כן נבוא להביט מרחוק כמצייץ מן החרכים גופא דעובדא היכי הווי, כפי אשר סופר בספר שבחי הר"ן, ובא ללמד ולעורר חשקנו ורצונותינו שגם אנו ממנו נראה וכן נעשה לבוא ולהיכלל בארץ ישראל וקדושתה גם ובעיקר בשעת מלחמה, כאשר נשא מוהרנ"ת קל וחומר בעצמו, בעת אשר התכונן לצאת לדרכו בשנת תקפ"ב, וכאשר יבואר ויתואר להלן בסדר נסיעתו שלו.

בשורות ספורות אלו, לא נוכל להקיף את כל סדר הנסיעה הקדושה, ולא באנו אלא לצטט מעט מתוך סיפור הדברים השייכים לעניינינו בתוך מצבנו כעת. אך כדי לסבר את האוזן מעט, על גודל מסירות נפשו של רבינו בנסיעתו אז, נקדים להביא את דבריו הקדושים שנאמרו בטרם צאתו למסע הקודש, לאחר שהודיע למשמשו בערב חג הפסח כשיצא מהמקווה: **שבזאת השנה יהיה בוודאי בארץ הקדושה, ובחג**

איך לך מקום יותר בטוח מארצנו הקדושה

במכתב נוסף מתייחס ר' גדלי לתופעה זו, וכותב: "המלחמות שבארץ ישראל, אור קדושת נועם ארצנו הקדושה היא ארץ ישראל, בפשיטות גמור, מיט דיא שטיבער מיט דיא הייזער, (-עם הבתים הללו והדירות הללו). כי אחרי שאויבינו בגוף ובנפש קמו עלינו למלחמה לכולתנו, פחדו בציון חטאים ובורחים עם משפחותיהם לחוצה לארץ, ובוזה מחלישים דעת ההמון בית ישראל עם קדוש שבארץ ושכחוצה לארץ ואת רצונם הטוב לחזור ולשוב ולקבוע דירתם בארצנו הקדושה שהיא בית חיינו. ולעומת זה בקדושה אנחנו צריכים מאוד להתחזק ולראות שלא יעלה ולא יבוא בלבנו חס ושלום שום פירוד מרצונותינו הטובים שיש בתוכנו להיות קבועים בארצנו הקדושה, לדור בה ולגדל בה את יוצאי חלצינו לתורה ולתפלה ולכל עניני עבודת השם יתברך". "לדעת", כותב ר' גדלי: "זהו אחד הנסיונות שמנסה השם יתברך אותנו באלו המאורעות, הנשמור אמונים לארץ אבותינו הקדושים ולמולדתנו, ובוזה יזכר לעיני כל מי הוא הראוי לשבת בארץ ישראל ומי לא חס ושלום. כי ארצנו הקדושה בפשיטות - והצדיק יסוד עולם, הוא ענין אחד ממש, כמובן ומבואר כמה וכמה פעמים בספרי רבינו הקדוש ובספרי ליקוטי הלכות. ועל כן, כמו שהמחלוקת שבין הצדיקים השלמים באה לנסות אותנו בכדי להשיבנו מדרכי מיתה לדרכי חיים, כמבואר בהתורה בחצוצרות, כמו כן כל מה שנעשה עם ארץ ישראל הוא גם כן על אופן זה, לנסות אותנו מי ראוי להתחזק ולשבת בה".

הוא מסיים בחדות לשונו: "ולפי זה היה מן הראוי שאלו הבורחים יכו בידיהם על פניהם ועל ראשיהם ויתחרטו על מעשיהם הרעים ויתוודו על עוונותיהם שגרמו המלחמות והנסיונות, וישבו אל ה' בחזקה ויתאמצו בתפלה ובתשובה וכו' עד ירחם עלינו ועליהם שנזכה לגור בשלוה בארץ מגורי אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב וכו', אנא אהובי חברי הטוב באמת, קח נא דברי אלה אל לבך, ותגביר חשקך להשתקע בארצנו הקדושה, עד שתזכה לזה באמת, כי באמת כאן בארצנו הקדושה אנחנו יותר בטוחים בחיינו בגשמיות וברוחניות מכל ארץ אחרת כידוע למבינים".

דעת תורה ברורה של החסיד ר' גדליהו אהרן קעניג זצ"ל בה הוא קובע בנחרצות: חסיד ברסלב בארץ ישראל זהו נצחון המחלמה בין כתיבי החסיד ר' גדלי אהרן קעניג ז"ל שמאריך מעט בנעימות לשונו, והרי לפניך שנים מהם. במכתב אחד הוא כותב: "מאוד עגמה נפשי לשמוע אשר נמצאים אנשים שמצאו עילה להימנע מלעלות לארצנו הקדושה, (מעקב)דם נפשות טהורות אחינו בני ישראל אבות ובנים שנשפך כמים. ה' יודע אם לעקל אם לעקלקלות, כי קרוב לודאי לומר שבין כך ובין כך לבס רחוק מלכסוף ישיבת ארץ ישראל, והמה נעים להם לשבת על סיר הבשר וכו'. אבל על כל פנים, לא היו דבריהם נשמעים כך באזני ההמון עם התמימים והכשרים הישרים בלבותם, ועתה עם מאורעות הדמים, רמה רוחם".

בהמשך הוא כותב: "על אף הכל, דע לך אהובי חביבי, כי אין לך מקום יותר בטוח מארצנו הקדושה, כי מה שלא יהיה, מקרא כתוב בתורה "והארץ אזכור", ולא חשיד קודשא בריך הוא לעשות תורתו פלסתר חס ושלום. ומאוד ראוי לנו בזמן כזה לעורר לב המקורבים לדרכי רבינו הקדוש נגמ"ח זיע"א, להגביר חיילים בכל הכוחות לטובת יושבי ארצנו הקדושה, העוסקים בחיזוק ישוב ארצנו הקדושה, כי כל המאורעות הקשים שעברו על ראשנו, הכל כדי להזכירנו עד כמה השכינה הקדושה נמצאת במצוקה וכאבים, אנא ה' הושיעה נא. ובוודאי אשר בחיזוק הישוב בארץ ישראל תמצא השכינה הקדושה מקום לשכון כבוד בתוכה, ובפרט כשעוסקין בזה אנשי שלומינו המאמינים בקדושת הצדיק האמת המשפיע בקדושתו בארץ ישראל".

לקראת סוף המכתב הוא מוסיף: "ודם ישראל הנשפך כמים, הגורם להניא בני ישראל מעליה לארץ ישראל ארצנו הקדושה, אין זה אלא מלחמה עצומה המתנהלת בין הקדושה ובין הסטרא אחרא הטוענת ליסטים אתם, אבל בכוח הצדיק האמת היודע סוד הדרך לארץ ישראל, וסוד ארץ ישראל וכו', נזכה בוודאי לנצח את המלחמה, ולעורר לב בני ישראל עם קדוש לעלות לארץ ישראל, כי כל אחד מישראל כשבא לארץ ישראל, זה בעצמו הוא נצחון המלחמה".

הערביים, חשדו כי בוודאי מדובר באחד מהמרגלים של ממשלת צרפת, ולא הועילו שום פיוסים ובקשות, והוכרח רבינו ז"ל להישאר על הספינה, משם פנו והגיעו בליל "זכור ברית", ערב ראש השנה של שנת תקנ"ט לנמל חיפה, אשר דרכה נכנס רבינו הקדוש זכרוננו לברכה, לארץ הקדושה, ובה אל המקום אשר נכסף אליו, והשתוקק אליו בהשתוקקות וכיסופין וגעגועים גדולים מאוד מאוד, ומסר נפשו אלפים ורבות פעמים בשביל זה, והשליך נפשו מנגד עבור זה. וגודל עוצם השמחה שהיה לו באותו הרגע שנכנס ועמד על אדמת הקודש, אי אפשר לשער במח.

התלמיד צועד בדרכי הרב

כמעשה הרב הגדול נהג גם התלמיד הנאמן, הלא הוא פי שניים ברוחו, אשר נשא קל וחומר בעצמו, כאשר ראה אצל רבו - כן עשה הוא בעצמו, והמשיך לסלול ולכבוש את הדרך במים עזים, לנהוג גם הוא כמותו, בנסיעה לארץ ישראל ושהייה בתוכה, בכל מצב שיהיה, וכאשר מספר על עצמו ביומנו "מי מוהרנ"ת" חלק שני, אשר הקדיש בעיקר לתאר את סדר מסע הקודש.

בתחילת היומן כותב מוהרנ"ת ומקדים לספר: זה ימים רבים שיש לי כסופים וגעגועים והשתוקקות לארץ ישראל, ולמן היום אשר שמעתי מרבנו זכרוננו לברכה התורות המדברים מעצם קדשת ארץ ישראל, ומכלם מובן, שכל קדשת איש הישראלי תלוי בארץ ישראל, מאז ועד

להאיש שהיה עמו: תדע שאני רוצה לסכן את עצמי אפילו בסכנות גדולות ועצומות, אך את נפשך איני רוצה להפקיר, בכך אם תרצה קח לך מעות על הוצאות ושוב בשלום לביתך, ואני אסע לבדי בהעלם ובהסתר מאנשי איסטנבול, כי את עצמי אני מפקיר יהיה איך שיהיה, והאיש הנ"ל מיאן בזה, ואמר: במקום אשר יהיה שם אדוני אם למות אם לחיים שם יהיה עבדך ובאשר תלך אלך גם כן. ואכן, כאשר אמר, כן עשה רבינו, והפליג בספינה על הים, כשהם עוברים גם על הים טלטולים ורוחות, ממש יעלו שמים ירדו תהומות, ולא היה עוד בלב איש מהם להינצל מן המיתה. והיו צועקים כולם אל ה', והיתה לילה אחת כמו יום הכיפורים ממש, שכולם בוכים ומתוודים ומבקשים כפרה על נפשם. ואמרו סליחות ושאר דברי תפילות ותחנונים.

כמו כן סבלו מרעב וצמא, כשנשארה הספינה בלי מים שראויים לשתייה, כי נגמרו אצלם המים של שתיה שהיה על הספינה, ולא נשאר להם כי אם כלי אחת של מים סרוחים ועכורים, ואלו המים חילקו לאנשי הספינה במידה, והיה להם סכנה גדולה מהצימאון יותר מכל הסכנות, ואזי התפללו אנשים ונשים וטף מקירות לבם, ונתעורר עוד הפעם רוח סערה גדולה.

גם בבוא הספינה לנמל יפו, אשר סמוכה ביותר לעיר הקודש ירושלים, ורבינו ז"ל הכין עצמו, לרדת מהספינה ולילך לעיר הקודש והמקדש, סבלו גם אז ממצב המלחמה, כי שומרי משמרת הגבול

”ותכף ומיד כשבאנו לשם, יצאו תכף אנשים לקראתנו, המה ראו כן תמהו, שבעת הזאת יבואו אנשים לארץ ישראל והיה עליהם שמחה וחדוה גדולה כשראו אותנו”

עתה הנה אש תוקד בקרבי בוער כרשפי אש שלהבתיה לזכות לבוא לארץ ישראל.

אחר הדברים הללו, מתחיל מוהרנ”ת לתאר את כל סדר נסיעתו, את התלאות שעברו עליו בעניין זה, הספקות והבלבולים, המניעות והעיכובים, ובעיקר, הדרך בה התגבר על כולם. עד אשר דורשי רשומות אמרו כי מלבד היותו יומן תיאורים, הוא מהווה ספר מוסר ומורה דרך ללמד לבני יהודה קשת, איך שמדריך בפרוטרוט כדת מה לעשות ואיך להתנהג בכל אופני התגברות היצר במניעות הגוף והמוח ושאר מניעות מחמת ממון ומחמת חלישות הדעת מעצמו או מכל הסובבים.

חשוב לציין, כי כמו בנסיעתו של רבינו, כך גם בסיפור נסיעת מוהרנ”ת לא נוכל להקיף את כל סדר הנסיעה המופיע בשלימות בספרו ימי מוהרנ”ת הנ”ל, אותו כתב תוך כדי הכנתו לנסיעה ואף לאחר מכן המשיך לכתוב ולספר כל קורותיו לכל אורך הדרך.

בינות לבלבוליו וספקותיו של מוהרנ”ת אותם כתב למשמרת, הוא מוסיף ואומר: **”גם אז נשמע מלחמות הגרעקין [היוונים] והכל אמרו שאי אפשר ליסע עכשיו לארץ ישראל”**, אבל כל אלה לא מנעו ממוהרנ”ת לחשוב בזה הרבה מאד - **”וכמעט לא עבר יום שלא חשבתי בזה הרבה**, וגם השם יתברך עזרני לחדש חדושין דאורייתא נפלאים מאד, על גודל ההתגברות שצריך כל אחד להתגבר לבוא לארץ ישראל, ושזה עקר ניצחון המלחמה שצריכין לנצח בזה העולם, וכמה וכמה צריכין להתגבר לשבר המניעות לבוא לארץ ישראל, וגודל מעלת קדשת ארץ ישראל אשר כל התורה מלאה משבח קדושת ארץ ישראל וכו' וכו'. ואף על פי כן עברו עלי גם בזה החורף מניעות הרבה בדעתי בלי שעור, ובכל פעם עמדו לפניי המניעות כחומות נחושת ובריחי ברזל ממש, עד אשר השם יתברך היה בעזרי שזכיתי לבוא לאדעס ולקבל שם בילעט, ולעבור על הים השחור והלבן בשלום, שני פעמים, בעת סכנות מלחמות כזאת”.

כל המניעות האלה הם רק בשביל החשק

בעיצומם של ימי ההכנה לנסיעה, הלך מוהרנ”ת לבית ידידו ורעו מנעוריו, ר' נפתלי ז”ל תלמידו של רבינו: **”כי שמע שנמצא שם איש אחד מארץ ישראל שבא זה סמוך מאד מארץ ישראל, כדי לדבר עמו מארץ ישראל וגם לשמוע ממנו אודות רבי שמעון תלמיד רבינו ז”ל, שנשמעה עליו אז שמועה לא טובה, שהיה חס ושלום בתוך הספינה שנאבדה יחד עם עשרות רבות של אנשים נשים וטף’ בסוף התברר שר’ שמעון כלל לא היה בספינה הזאת, אך עצם השמועה הספיקה להחליש ולבלבל את הרוצים לנסוע לארץ ישראל, ובפרט מוהרנ”ת, אשר היה אז באמצע להכין עצמו ואת לבו ומוחו לנסיעה הקדושה**. ואכן, בבוא מוהרנ”ת לבית ידידו פגש שם את האיש שזה עתה הגיע מארץ ישראל, ר' נתן התעניין אצלו - **”ודברתי עמו הרבה וספר לי כל נסיעתו מארץ ישראל עד הנה כי באותן העיתים היתה שעת מלחמה וסכנה גדולה מחמת מרידת הגרעקין במלך התוגר כמפורסם, ומחמת**

מחלת הים. תמונה עתיקה של נמל אודסה בשנת ת”ד

הנמל באיסטנבול דרכו עבר מוהרנ”ת כפי שציינה היה באותה עת

ספינת חל בא. ספינה מלחמה בריטית לאחר שהופסה במלחמת העולם הראשונה

נמל אלכסנדריה

אף על פי כן לענין דבר שבקדושה מחויב
אפילו הקל שבקלים לבקש גדולות, כאשר
שמעתי מפיו
הקדוש בעצמו זכרונו
לברכה, אדרבא, אני מחויב
למסור נפשי יותר ויותר אלף פעמים
לבוא לארץ ישראל

לברכה, אשר אין מי נדמה אליו מכל שכן פחות כמוני, אף על פי כן לענין דבר שבקדושה מחויב אפילו הקל שבקלים לבקש גדולות, כאשר שמעתי מפיו הקדוש בעצמו זכרונו לברכה, אדרבא, אני מחויב למסור נפשי יותר ויותר אלף פעמים לבוא לארץ ישראל, כי רבינו זכרונו לברכה אפילו קודם שבא לארץ ישראל היתה קדושתו ופרישותו ומעלתו וצדקתו גבוה ונשגב ונעלה מאד מאד בתכלית המעלה, ולא נסע לארץ ישראל כי אם לפעול להשיג השגות נשגבות יותר ויותר כי לגדולתו יתברך אין חקר. אבל אנו יתמי דיתמי, אנו צריכין להתגולל ברפש וטיט ולרחש על הארץ בין נחשים ועקרבים, עד שנוכה לנשק עפר ארץ ישראל, ולהתגולל בעפרה הקדושה ולשאוב מאוירה הקדושה והנורא, כי כבר הודיעה לנו התורה הקדושה בעצמה, ורבותינו זכרונם לברכה בגמרא במסכת כתובות ובשאר מקומות ובמדרשים, ובפרט רבינו זכרונו לברכה בתורתיו הנוראות, שכולם גילו לנו מגודל מעלת ארץ ישראל, ושכל קדושת איש הישראלי תלויה בארץ ישראל".

כבר בתחילת הדרך, מצא לעצמו מוהרנ"ת רמז מפרשת השבוע - פרשת בשלח, שם מבואר על נסיעת בני ישראל בדרכם ממצרים למען הביא אותם אל הארץ הזאת, בפרשת בשלח 'ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים', וכך הוא כתב בעט לבו הבוער: "כי בכוונה סיבבם בדרכים רחוקים והרחיקם מארץ ישראל שלא יבואו מיד לארץ ישראל, כדי שיתגבר חשקם יותר ויותר על ידי גודל המניעות של ריחוק הדרך ותוקף המלחמות שראו, שעל ידי כל זה יתגבר חשקם יותר ויותר של כל הרוצים לבוא באמת לארץ ישראל ומי שלא יוכל לעמוד בנסיון הזה באמת - לא יבוא לארץ ישראל. כי כך מדתו של הקדוש ברוך הוא שמנסה את האדם על ידי המניעות הגדולות שמזמין קודם כל דבר שבקדושה, בפרט קודם כל דבר שבקדושה שכל היהדות תלוי בו - כגון לבוא לארץ ישראל, או להתקרב להצדיק האמת, שאז מזמין לו מניעות הנדמות למניעות גדולות וקשות מאד והכל בשביל החשק, כדי שיתגבר חשקו ביותר כנ"ל. כי על ידי המניעות גדולות ועצומות יוכל להבין כמה גדול מעלת הנחשק, ואז יתגבר שיהיה לו חשק וכסופין גדולים כפי תוקף המניעה, ואז אם יתגבר בחשק וכסופין, בוודאי ישבר כל המניעות ויבוא אל הצדיק האמת ולארץ ישראל, כי המניעות לא באו אלא בשביל החשק".

מאז לא רציתי עוד לשאול כלל, שלא יחלישו דעתי

צדדי הספקות והבלבולים, ולעומתם ההתחזקות והחשק, עדיין לא הסתיימו, הם ליוו את מוהרנ"ת גם בהיותו בדרך. כאשר הגיע

זה נתעכבו רבים מאד באדעס שרצו ליסע ולא נסעו לארץ ישראל מגודל הפחד".

שמא תסברו שעובדה זו החלישה דעתו של מוהרנ"ת מלנסוע? אדרבה! הוא המשיך לתקן צעדיו ולתכנן נסיעתו, ועל השמועות הללו הוא כתב: "ואני אמרתי בליבי שכל המניעות האלה הם רק בשביל החשק כדי שיתגבר חשקי יותר להנחשק הנפלא הקמוץ וסתום הזה שהוא לנסוע לארץ הקדושה, ארץ חמדה טובה ורחבה שהנחיל לאבותינו, עד אשר נתגברתי יותר על ידי המניעות והבלבולים האלה, וחזקתי עצמי ביותר לבלי להשגיח על כל זה, והשם יתברך עזרני לנסוע".

מאוחר יותר, הוא מספר באריכות קצת את כל מה ששמע מאותו האיש שהגיע מארץ ישראל, כל סדר נסיעתו: "וסיפר לי שיער עכו סגורה מחמת מרידה הזאת, ושכרו ספינה חוץ לעיר עכו ונסעו קצת, ובדרך החזירים אדון מספינה אחת, ואמר להם שהוא סכנה גדולה לילך עכשיו, כי בעצמם שמעו קול הצעקה מאנשי הספינה שנהרגו, ולפי דבריהם הייתה זאת הספינה, שהיה בתוכה רבי שמעון חברינו ועוד יהודים רבים בערך שישים וחמשה, ואמר האיש מארץ ישראל שהאנשים שהיו בספינתו אמרו שהם יודעים וזוכרים חמישים ושבעה אנשים מהם.

אנו צריכין להתגולל ברפש וטיט עד שנוכה לנשק עפר ארץ ישראל

גם לאחר ששמע מוהרנ"ת פרטים על אנשים קרובים וידידים מְפָרִים שנהרגו במלחמה הקשה, לא נס ליחו, והוא לא הפסיק ללמוד רמזים מכל זאת להתחזק ביתר שאת ברצונות וכיסופים להמשיך לצאת לדרך. הוא לקח לעצמו מוסר השכל ולמד קל וחומר: אם ישנם אנשים שהצליחו במצב כזה לנסוע מארץ ישראל לחוץ לארץ, כל שכן הוא שבא לנסוע מבחוץ לפנים בוודאי יהיה לו סיעתא דשמיא.

וכך הוא כותב: וכל הדברים האלה היו לי קצת למניעה גדולה מחמת ששמעתי גדל הרעש והסכנה, אבל אחר כך נתחזקתי יותר על ידי זה, כי פניתי לצד אחד והסתכלתי, הלא הם אף על פי כן נסעו מארץ ישראל לחוץ לארץ, וסיכנו עצמם בשביל פונסה לגודל הדחק שלהם, והשם יתברך עזרם שבאו בשלום, על אחת כמה וכמה אני מחויב לסכן עצמי בשביל תיקון נפשי לנסוע מחוץ לארץ - לארץ ישראל, והשם יתברך יעזורני בחסדו לבוא לשם, כי לארץ ישראל אי אפשר לבוא כי אם על ידי יסורים.

רבי נתן נזכר ומזכיר תוך כדי הדברים: הלא גם רבנו זכרונו לברכה נסע בשעת מלחמה גדולה, ואם מי אנכי להשוות עצמי לרבנו זכרונו

לא!". בדבריו שם הוא מציין עובדא נוספת, על הפחד שהיה לו מעצם העלייה על ספינה גם אם היו הימים והדרכים כתיקונים, כי: **"מעולם לא הייתי על ספינה כלל, אף על פי כן חיבת קדשת ארץ ישראל התגברה על כל המניעות, בעזרת השם"**.

גם אחרי שעבר מוהרנ"ת שבע מימות, נסיונות ומניעות, שעל כולם קפץ ודילג, הוא מתאר את שאירע בהיותו באלכסנדריא, כאשר נכנס לבית הרב דשם: "והנה הרב הוא קצת קפדן ותכף התחיל לומר בדרך קפידא כמו שאמרו לי בסטנבול, **איך נוסעים עכשיו בעת כזאת לארץ ישראל שנשמע מלחמה כזאת עם הגרעין וכיוצא בדברים כאלה**". אך מוהרנ"ת בשלו ממשיך לשנן לעצמו: אני יודע שישנו בוודאי - ס'איז בוודאי יא דא! ואכן, משם פנה מוהרנ"ת לנמל ההפלגה להמשיך בדרכו בספינה שתיקח אותו לארץ ישראל: **"וקצת מהספינות היו ספינות של מלחמה שישבו שם הרבה ישמעאלים אנשי חיל, וכשראו אותי שחקו והתלוצצו, אבל לא פגע בי שום אחד מהם בעזרת השם יתברך"**.

כאמור, לא נאריך במקום שאמרו לקצר, רק נצטט מה שמעיד מוהרנ"ת על מעמד הגעתו לארץ ישראל: "ותכף ומיד כשבאנו לשם, יצאו תכף אנשים לקראתנו, **המה ראו כן תמהו, שבעת הזאת יבואו אנשים לארץ ישראל** והיה עליהם שמחה וחדוה גדולה כשראו אותנו". לאחר שעשה מעשה מבוהל שכזה נוסע לארץ ישראל בעת כזאת, הוא מתפאר בכך וכותב: "עד כה עזרני השם יתברך ברחמי העצומים **שזכינו לבוא לארץ ישראל בעת מלחמה כזאת**, כמה גדולים מעשי ה', מה אמר מה אדבר, מה אשיב לה' כל תגמוליה עלי."

עד כה ראינו דברי הרב והתלמיד וסיפור נסיעתם ושהייתם בארץ ישראל בעוצם ימי מלחמות וסכנות גדולות. עתה לכו ונלכה בעקבי הצאן, לראות כי בדרכם הקדושה והכבושה, הלכו גם אנשי שלומינו לדורותיהם, אף בדורות הסמוכים. תחילה נצטט כמה עובדות מימי מלחמת העולם הראשונה, אשר באותם ימים שהו כמה מאנ"ש בארץ ישראל, ביניהם החסיד הנלהב ר' שמואל העשיל פרידמאן ז"ל הי"ד, מבני חבורתו של ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל, אשר גר אז בעיר הנמל יפו שהייתה סמוכה לחזית המלחמה, ומציין מעט את קורות הימים, נעתיק משם אפס קצהו הנוגע לענייננו:

וכך מספר ר' שמואל העשיל - **"עכשו עת מלחמה בעולם שכמעט לא היתה מלחמה כמוה, שכל המלכים נלחמים זה עם זה: רוסיה ואוסטריה וגרמניה ואנגליה וצרפת ובולגריה וכו', וגם התוגר מאסף את כל חילותיו וכו', וכל הבנקים לא משלמים כסף, וכל המסחרים והמלאכות הולכים ופוחתים, כי אי אפשר לשלח שום סחורה - בפרט כסף, ולא מקבלים סחורות, וגם מכתבים לא מקבלים, ובקושי גדול שמקבלים מכתב אחד בכמה שבועות, כי אומרים שבכל מדינות המלחמה מבקרים המכתבים וכו' וכו'".** ויהי רצון שיהיה הכל לטובתנו, שיבוא משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן סלה".

וישראל תפשו אז את אומנות אבותם, כאשר הוא מתאר: **"בכל יום קמים קודם אור הבוקר בבתי כנסיות לומר תהלים וסליחות, והיום יום ה' גם כן תקעו בשופרות אודות המצב הרע שבעולם כעת לרגלי המלחמות הגדולות שהתחילו כעת, שכמעט כל המלכים הולכים להילחם זה עם זה"**. וכן בהמשך דבריו: **"איך שיהיה, בני ישראל מתעוררים לתשובה, קמים קודם אור היום ואומרים סליחות והושענות ותהלים, ובכל יום ויום אומרים פעמיים אבינו מלכנו, יהי רצון שנושע בישועה וגאולה שלמה"**.

ר' שמואל העשיל עצמו ניצל את המצב להרבות בתורה ועבודה, וכך הוא כותב: **"לרגלי המלחמות הגדולות שכעת בעולם, והתוגר גם כן מכין את עצמו, כל המסחרים וכל המלאכות כמעט נפסקים, וגם אנחנו התחלנו לעבוד רק חצאי ימים, ובורך ה' יש לי כעת זמן ללמד ולהתפלל"**. יהי רצון שיהיה הכל לטובה".

בתוך דבריו הוא מזכיר כמה פעמים את העובדא שזו היא מלחמת

ספינת מלחמה טורקית ישנה

טנק רומני עולה באש במדבר אל עמיתים שם נעצרו הנאצים בנס לפי הכניסה לארץ ישראל

מוהרנ"ת לאודסה לאחר נסיעה מפרכת ומלאה טלטולים, הוא שמע שישנם שם אנשים שכבר מוכנים לנסוע לארץ ישראל חודשים רבים, אך הם מתעכבים באודסה בלי להמשיך בדרכם עקב המלחמה: "והנה באיזה יום, הקרה השי"ת לפניי איזה איש עני אחד, והכרתי בו שהוא מהאנשים הגרים הרוצים לנסוע לארץ ישראל והתחלתי לדבר עמו והודה לי שהוא רוצה לנסוע לארץ ישראל, ושאלתי אותו אולי יש כבאן עוד איזה אנשים אמידים הרוצים ליסע לארץ ישראל".

הלה הפנה אותו לעשיר גדול השווה זה זמן רב באודסה יחד עם בני משפחתו, ומוהרנ"ת הלך אליו כדי לחפש איזה-שהוא חבורתא וכדומה שיתארגנו יחד לצאת ולנסוע על הים להמשך הדרך, בבואי אל העשיר הנזכר, מספר מוהרנ"ת: "התחלתי לדבר עמו, **ותכף התחיל לספר לי מגודל הסכנה העצומה שיש עכשיו חס ושלום, ושאי אפשר לנסוע עכשיו, ואמר שזה סמוך מאד הגיע לו כמה אגרות משם שאי אפשר לילך על הים הלבן, ובתוך כך ספר לי איך הגרעין ימח שמו חזק מאד, ושיש לו מדינות רבות שאין אנו יודעים מהם, והוא יושב שם ולוחם מלחמות חזקות עם הישמעאל, ומחמת זה אי אפשר לנסוע עכשיו**. ובתחילה החליש דעתי קצת, אבל תכף אמרתי בלבי שגם זה הוא רק מניעה שבאה בשביל החשק, וגם סיפר לי שהוא מונע ומעכב הרבה אנשים שבאו לכאן שלא יסעו לארץ ישראל, וראיתי תכף שהוא שליח הבעל דבר לעכב מארץ ישראל, ונפטרתי ממנו".

לאחר שראה מוהרנ"ת שההתעניינות על המצב בארץ ישראל ובסיבותיה ואודות הנוסעים אליה גורמת לו רק לחלישות הדעת, ומעלה בו שוב ספיקות ונסיונות, הוא החליט לבלי להתעניין יותר בהם, כאשר כתב בשורות הבאות: **"מאז והלאה לא רציתי עוד לשאול כלל על הנוסעים לארץ ישראל, שלא יחלישו דעתי חס ושלום"**. כי כולם אמרו פה אחד שאין ראוי עכשיו לנסוע לארץ ישראל מגודל הסכנה חס ושלום. והשם יתברך חיזק את לבבי לעבור על כל זה, ולשום מבטחי בהשם יתברך עד שעזרני ברחמי לנסוע בחסדו הגדול תהילה

"מודים אנחנו לכם מאד על שאתם שואלים ומתענינים בשלומינו ובסכנה כאן בארץ הקודש, אבל אנחנו מוכרחים לכתוב לכם, ראשית דבר, שאפילו על פי הלכה, מי שגר בארץ ישראל אסור לו לצאת ממנה לחו"ל"

// מכתביו של החסיד ר' שמואל שפירא ז"ל //

ארץ הקודש, מודים אנחנו לכם מאד על שאתם שואלים ומתענינים בשלומינו ובסכנה כאן בארץ הקודש, אבל אנחנו מוכרחים לכתוב לכם, ראשית דבר, שאפילו על פי הלכה, מי שגר בארץ ישראל אסור לו לצאת ממנה לחו"ל."

והוא ממשיך: "סבא שלי הגיע לירושלים עיה"ק לפני שמונים שנה, בעת שהישוב היה קטן מאד והיה זה מסירות נפש גדול, וב"ה כבר ראינו את השגחת הש"י על ארץ הקודש, כמה פעמים עם ניסים גדולים. בעת המלחמה עם היטלער ימ"ש, ידוע שהיה כבר על הגבול של ארץ הקודש, והיה מדובר שביומיים הוא מוחק את כל הישוב ח"ו, והש"י עשה נס גדול והלך לו מכאן. וכן לפני תשע שנים בעת המלחמה עם הערבים היה לנו ניסים גדולים למעלה מדרך הטבע. ואנחנו מקווים שיקויים בנו הכתוב ארץ אשר ד' אלוך וגו'."

החסיד ר' שמואל שפירא ז"ל במכתב ששלח לחוץ לארץ, לאחד שהסתפק בעניין האם מותר לחזור לארץ ישראל בעת מלחמה, באותם הימים. מתחילה הוא כותב לו: "בעיקר שאלתך בעניין החזרה לארצנו הקדושה, הנה ידוע דרך רבינו הקדוש ז"ל שעל ענין מסירות נפש לא היה מייגע לאדם, רק האדם בעצמו צריך להתחזק בזה. אך, כותב ר' שמואל וממשיך: 'כתוב בספר המידות שעל ידי ישיבת ארץ ישראל משיגין השגחת הש"י על העולם, וידוע מאמר חז"ל אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה, וכיון שמשגיגין השגחת הש"י על העולם, כבר אין שום פחד ושום דאגה כלל'."

כך גם כותב ר' שמואל במכתב אחר אשר ממוען לחו"ל, וזה לשונו: "אנחנו ב"ה בריאים, בתחילת המלחמה היינו שרויים בפחד גדול מאוד, אבל ב"ה היה זה בחסד גדול, היה לנו ניסים גדולים, ועשיו ב"ה נשקט הכל, ויעזור הש"י ויעשה לנו תמיד ניסים בזכות

ירושלים באותם ימים

השלום שיצא לחוץ לארץ, אמר: "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה', לאמר לך עבוד אלוהים אחרים" כי בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, וכאלו עובד עבודה זרה, "ובהר ציון תהיה פליטה" אמר הכתוב. בהמשך סיפור הדברים, הוא מתאר את מצב העניות הנוראה ששרר אז בארץ הקודש: "זפה בארץ ישראל, אנחנו פה מסוגרים - אין יוצא ואין בא, רק פעם בכמה חדשים בא אונייה אמריקנית ומביאה כסף הנה, ועניות שוררת פה מאד, אשר כמעט הרבה אנשים גועים מרעב, ובכל פעם גוזרים עלינו גזרות שונות, ה' יתברך ירחם עלינו. אבל גם מרחוק אנחנו רואים צמיחת קרן ישועה, כי כל מה שנעשה בעולם הוא בודאי רק בשביל ישראל, ואם ירצה ה' בקרוב נזכה לגאלה שלמה, ה' יתברך יקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ לארצנו הקדושה.

לאורם נסע ונלך, נחדש ימינו ונעורינו, קדושת ארץ ישראל להמשיך עלינו בהדריכנו על אדמתנו, ובמהרה נזכה להמתקת הדינים מעלינו ומעל כל ישראל, שבכל העולם כולו, ובפרט יושבי ארץ הקודש, אשר בקרוב עוד יקבץ עליו לנקבציו, ובאו האובדים והנדחים וכולם ישובו בתשובה שלימה, והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים. והביאותים אל

הר קדשי ושמתחים בבית תפילתי, בב"א. ■

פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

עולם, וכי: "מלחמה כזאת עדין לא היה בעולם". אבל, הוא מתחזק ואומר: "אני מאמין באמונה שלמה שהכל יהיה לטובתנו וישועתנו הנצחית."

הוא מספר שביום ד' פרשת מקץ בא ליפו אוניית מלחמה, לעת עתה סגרו כל החנויות, יהי רצון שיהיה הכל לטובה. מתוך האוניה יצא אווירון, ועף דרך יפו לרגל את העיר. כמו כן הוא מספר בכאב ובצער על יהודים שעוברים את ארץ ישראל, מי מהם ברצון ורובם באונס. לשמע שמועה זו הצטער מאוד ואנחה בוקעת מקולמוסו: 'כי היציאה מארץ ישראל לחוץ לארץ הולך ומתרבה, באים בכל יום כמה מאות אנשים מירושלים, ומגרשים אותם משם, ונוסעים באוניות לחוץ לארץ'. על כאבו זה ניסח וכתב 'קול קורא', לחזק את אלו שמוסרים נפשם להישאר בארץ הקודש על אף המצב, וגם לעורר את אלו שרוצים לעזוב את אדמת הקודש, לבל יסכימו להתגרש מהסתפח בנחלת ה', וכן כתב בין יתר הדברים:

"אחינו בני ישראל! אשריכם יושבי ארץ ישראל, שאין בהם לא חטא ולא עוון - לא בחיים ולא במתים. בפרט מי שיש לו בה חלק ונחלה, כאילו יש לו חלק ונחלה בעולם הבא". וכל היוצא מארץ ישראל לחוץ לארץ "אפילו יש לו זכות אבות, אינה עומדת לו", ו"כאילו עובד עבודה זרה". כי כמו מי שבא לארץ ישראל הוא מניח אבן להבנין של הקדושה, כמו כן, מי שיוצא לחוץ לארץ הוא כמו שמהרס אבן מהבנין.

ועתה, אל אחינו בני ישראל אקרא, וברחובות אתן קולי: מאן בעי חיי, מאן בעי חיי, ישר בארץ החיים לאכול מפריה ולשבוע מטובה, כמאמרם ז"ל: "בזמן שאדם זוכה, זוכה לו ולדורו ולדורות עולם". וגם דרשו על פי הפסוק שבמשלי: "טוב פת חרבה ושלוה בה מבית מלא זבחי ריב", שזה נאמר על ארץ ישראל, שיותר טוב פת חרבה בארץ ישראל, מכל התענוגים של חוץ לארץ.

אל תברחו מלפני ה' אלקינו, כדכתיב אצל יונה הנביא: "זיקם יונה לברוח תרשישה מלפני ה', וירד יפו וימצא אניה" וגו', ופרש רש"י: 'לפי שאין השכינה שורה בחוץ לארץ' וכו', עין שם. וכן דוד המלך עליו

איך שום מניעה בעולם

בשבוע האחרון, למרות הפחד הגדול ששרר בארץ הקודש אחרי הקריסה המוחצת של כוחות ה'כוחי ועוצם ידי', הגיעו לגור באר"י שני משפחות מאמריקה הגדולה. שום מניעה לא הצליחה לעצור אותם, גם לא החשש והדאגה. בשיחה מיוחדת הם מספרים על הרגעים שנראה היה שהכל מתבטל ועל ההתחזקות למרות הכל

פרוסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

י. הכהן

שהכל זה רק 'מניעות המוח'. כל דבר שבקדושה שאדם רוצה להשיג הוא יכול לזכות, העיקר שידע שהכל זה רק מניעות המוח, בכל מקום שמוהרנ"ת מחזק בעניין, הוא כותב שצריך לשבר את המניעות בדבר שכל יהדותו תלוי כגון נסיעה לצדיק וארץ ישראל, כך כמה פעמים. מאותו רגע, נחשבה בעיני המניעה ל'מתנה גדולה', הרבי הרי אומר ש'המניעות להגביר החשק'. ראיתי שלא רק אצלי מתעורר החשק, גם אצל החברים סביבי התעורר גל אדיר של רצונות וכיסופים לזכות לקדושת אר"י. החברים ששמעו שאני נוסע למרות הכל - התחזקו ושמחו עמי יחד.

אספר רק נס קטן שחזק אותי מאד. יש לי סדר קבוע בימי מוהרנ"ת עם חברותא, ולמרבה הפלא זכינו לערוך 'סיום' בדיוק יום לפני שיצאנו, ביום שני פרשת לך, ואילו הספר מסתיים בהגעתו של ר' נתן לביתו ביום שלישי לך. חשבתי לעצמי: הרי בהקדמת הספר כותב מוהרנ"ת שהיה נשאר לגור באר"י אלמלא בניינה של ברסלב שהיה תלוי בו בשובו לשם. 'אם כן, חשבתי, יוצא, שכל חזרתו לביתו הייתה בשביל שיהיו בעולם חסידי ברסלב שייקיימו את רצונו של הרבי ויעלו לארץ ישראל, מה שאני זוכה לקיים באותו תאריך בדיוק בו שב לביתו...'

אפשר לומר כי הנסיעה שלי נמשכת כבר חמש עשרה שנים, בהם התייאשתי פעמים רבות כל כך, התחזקתי, ושוב התייאשתי. נקודת מפנה משמעותית הייתה לפני כמעט שבע שנים, כשעברתי לארה"ב, ממדינה אחרת שבה התגוררתי. בהגיעי לארצות הברית ביקשתי מה': אנה, רחם עלי שלא תעבור עלי 'שמיטה' במדינת העמים הזו! וכעת, בלי שום תוכנית ונגד כל הסיכויים, הגעתי לפה חודש לפני שמלאה 'שמיטה' לשהותי שם.

ה' יתברך ריחם עלי, ורכשתי כרטיסים בחברה שלא ביטלה את טיסותיה כעת. בערב שמחת תורה הזדמן לידי הממון הדרוש, ואלמלא הייתי קונה אז, לא הייתי יכול לעמוד אחר כך במחירים הגבוהים מאד של המלחמה. ובכלל, הייתי צריך להתחיל להתחזק מחדש להתחיל הכל מהתחלה. יתרה מכך, בשעה שרכשתי את הכרטיס, שמת' לב שיש טיסה אחרת של חברה אמריקאית שזולה משמעותית אבל יוצאת ביום שלמחרת. בהשגחה פרטית נזכרתי אז במוהרנ"ת שבחר לנסוע באוניה שיצאה מאיסטנבול לאלכסנדריה, למרות שהייתה יקרה הרבה יותר, העיקר לצאת יום קודם לאר"י, הוא לא רצה להשתהות אפילו יום אחד נוסף בדרכו לקיים את רצונו של הרבי. כך התחזקתי לקנות כרטיסים אלו, שלא התבטלו.

מאיפה לוקחים כוחות

ר' י: ברגע הראשון כששמעתי על המלחמה, חשבתי לעצמי: אם הטיסה לא בוטלה, לא אימנע מלנסוע. אך לאחר יומיים, כאשר הגיעה הודעת הביטול, הייתי צריך לאסוף כוחות כדי לקנות מחדש כרטיס ולהתגבר על הבלבולים.

מוצאי יום טוב 'שמחת תורה', האי שתא. מונסי ניו יורק.

אל בית משפחת ש. כמו אל כל בתי היהודים, הגיעו הבשורות הקשות על דם ישראל שנשפך כמים, על השבויים ועל היהודים שנעקרו מבתיהם.

אבל אצלם, היו אמורים הימים הללו להיות ימי שמחה מיוחדים, המשפחה כולה התעתדה לעלות ולהשתקע בארץ ישראל. כל הבית כבר 'על מזודות', כרטיסי הטיסה והדרכונים מונחים בארון, והנה, בשורות קשות שכאלו. 'מה יהיה?', חושב לעצמו אבי המשפחה ר' ש.ז. 'לאיפה הולכים מכאן?'

מה שהתרחש במשפחת ש. במונסי, עבר גם על משפחת ש. ממונרו, ניו יורק. הם כבר קיבלו הודעה על ביטול הטיסה, ועל המחבלים שמסתובבים ברחובות, עד שכל המסע לארץ נראה היה כחלום רחוק.

סופר אבקשה פגש את שני האברכים היקרים מיד לאחר הנחיתה בארץ הקודש, כשלתפע נשמעה בחלל האויר אזעקה רמה, מעין 'ברוכים הבאים' לארץ ההשגחה השלימה. שניהם, עם אש בעיניהם, סיפרו על ה'מעט ייאוש', ההתחזקות הנפלאה, הניסים על כל צעד ושעל, עד לרגע בו זכו לנשק את רגבי אדמתה.

הכל זה מניעות המוח

כיצד הצלחתם להתחזק להגיע, למרות המלחמה, והאיזמים על כך שעוד רגע קט והמחבלים משתלטים על כל יושבי הארץ, מסתם שמעתם שישנם אפילו אנשים רבים שרוצים לברוח מכאן, ח"ו?

ר' ש.ז: הדיבורים של הרבי ורבי נתן הם היו אלו שעוררו אותנו לרצות ולהגיע מתחילה, והם אלו שגרמו לנו לעבור על כל המניעות. ברגע הראשון כשהגיעו השמועות נבהלתי, חשבתי שזו תהיה מניעה אמיתית שלא תהיה אפשרות לנסוע, אך עד מהרה הבנתי שזו בסך הכל עוד 'מניעות' קטנטנה, ברשימת המניעות הכבדות שזכיתי לצלוח בחסד ה'.

מזה זמן שכבר התרגלתי להתחזק בדבריו של הרבי ש'כל המניעות הם רק מניעות המוח', והחלטתי בדעתי שניסע לארץ ישראל ויהי מה. מיד לאחר מכן ראיתי שהפחד היה הרבה יותר גדול מאשר האיום האמיתי. בפרט בארה"ב, שם מעודכנים יותר בחדשות והאווירה שם מעודדת מאד 'לשמור על עצמך', כידוע. הסכמתי בדעתי, שכל עוד לא יורים באנשים ברחובות סתם כך, אני לא משנה את התוכניות.

משפחתנו מונה שנים עשר נפשות בלעה"ר, כל אחד מבין כמה קשה לעבור בכזה מצב, אלמלא כוחו של הרבי לעולם לא הייתי מצליח לעבור על המניעות ולזכות לדרך כאן. אין שום סיכוי בדרך הטבע לעבור על כאלו מניעות, ממילא המניעה האחרונה לא עמדה בדרכי כלל.

שוב ושוב חוזר באוזנינו ר' ש.ז: הרגשתי שמקויים בי הפסוק: 'ואשא אתכם על כנפי נשרים', עברתי מניעה אחר מניעה כשככל פעם ראיתי

שני דברים חיזקו אותי למעשה. האחד, נזכרתי בכל מה שמסופר על נסיעתם של הרבי ומוהרנ"ת לאר"י. ואמרת לעצמי: זה לא רק

שהם דיברו וחיזקו אותנו לעשות דבר גדול זה... הרי הם עצמו יצאו בעת מלחמה, רעב וסכנות, רק כדי לזכות ללכת ד' אמות בארץ ישראל. מוהרנ"ת עצמו מזכיר עניין זה, שלמד מהרבי, שאם הרבי, שכבר זכה למה שזכה עוד לפני הנסיעה לארץ הקודש, ואעפ"כ הוא עשה מסירות נפש לנסוע בעת מלחמה, אז אני, אומר ר' נתן, בוודאי שאני צריך לנסוע בעת כזאת. וכך גם עשיתי אני לעצמי קל וחומר בן בנו של ק"ז מהתלמיד הגדול. כל שכן כשאני רוצה ללכת ולגור בארץ ישראל - כל שכן שאני חייב לנסוע גם בעת כזאת.

מה גם, שכאשר מדובר על אדם שרוצה לקבוע דירתו כאן, הרי יש כאן שאלה של מאות ואלפי נפשות שלו ושל צאצאיו, בעז"ת, שכולם יזכו לגור בארץ ישראל בזכותו. ואם כן, כל שכן וכל שכן שצריך להתגבר ולנסוע. ידעתי שאם אדחה זאת, מי יודע מה יילד יום, ומי יודע אם אזכה לכך לבסוף.

הדבר השני שחיזק אותי למעשה, הוא שלאחר שהרבה אנשים הפחידו אותי, התחלתי לדבר עם חברים שלי מארץ ישראל, דווקא אלו שלא מקשיבים לחדשות. אז הבנתי שיש הרבה דמיון שמעורב בפחד הזה. כולם אמרו שהם מרגישים כמו במלחמה באוקראינה: 'צריך להאמין שיש כאן בכלל מלחמה', הם אמרו לי.

האזעקה הראשונה

איך הייתה האזעקה הראשונה ששמעתם? לא נבהלתם? ר' ש.ז: ברוך ה' עדיין לא הייתה כלל אזעקה ממתי שבאתי, ה' יעזור גם הלאה.

בבחינה מסויימת אפשר לומר, שאני מרגיש פה כמו בר"ח ניסן הראשון שנסענו כשהחלה המלחמה באוקראינה. בארה"ב היו מי שחשבו שאני 'מאבד עצמו לדעת', בעוד שאני הייתי צריך להאמין בכלל שיש מלחמה במדינה אני נמצא. הכל תלוי במחשבה.

זה לא סותר, חייבים להתפלל ולקרוע שערי שמים, אבל הפחד שהבעל דבר רוצה להכניס בלב יש לו מטרה אחת, לבלבל את האדם ולהפריע אותו מהדברים שבקדושה שהוא צריך לעשות כל הזמן, בפרט מצווה קדושה שכזו.

ר' י: האזעקה הראשונה שפגשנו הייתה ברגע הנחיתה בשדה התעופה. מיד שמתי לב שכל הפחד הוא רק מה'מצב' שהדיילים יצרו. הם התחילו לצעוק, שחייבים לרדת וכו' וכו'. זה היה נסיון לא קל והשי"ת יעזור שנצא יי"ח בזה לבד.

מראש חשבתי לעצמי שכנראה ברגע שאגיע תהיה אזעקה, כי כבר ראיתי כל הזמן, ברגע ששברתי מניעה אחת מיד הגיעה אחרת. כך בכל פעם, כל שבירת מניעה הביאה אותי להתמודד עוד ועוד, לכן סברתי

שגם עם זה אצטרך להתמודד, וכן הווה.

אמרתי לבני הבית שנבהלו מאד, שאם נשיא ארה"ב הגיע לפה וכל הנשיאים וכו' אז כנראה שהם מבינים שזה לא כל כך מסוכן ואפשר לחיות עם זה, באמונה ובטחון.

ה' יעזור שנזכה בקרוב לראות בביאת הגואל כאשר החילוננו לראות בפעמי משיח כמובא בחז"ל (סנהדרין חג): 'אין בן דוד בא עד שתכלה מלכות הזלה מישראל', וכפירוש רש"י: **שלא תהא להם שום שולטנות**

ודלה, ועל

לישראל אפילו שולטנות קלה

כלל ימשול מלך המשיח לבד, הוא אשר ינהיגנו אל התכלית הנרצה, **אמן**.

אם מגיעים רק כי 'הרבי אמר' אז יש שמירה מיוחדת

בשולי הדברים מוסיף ר' י: בהשגחה פרטית סיפר לי אברך מקרית יואל, על שיחה שהייתה לו עם הרב החסיד ר' משה קרמר שליט"א בחול המועד האחרון. בשיחה שאלו האברך על דעתו הידועה של הסאטמר רב על הסכנה שיש דווקא בארץ ישראל, להיתפס לציונות. ר' משה ענה לו על כך: אם מגיעים לארץ הקודש כי רוצים חיים יותר נוחים או בגלל משפחה וכל סיבה אחרת, אז יש בארץ ישראל סכנות גדולות, אבל אם מגיעים אך ורק כי רוצים לקיים את הרצון של הרבי, אז יש על האדם שמירה מיוחדת.

בדיבור הזה חיזקתי את בני הבית בימים האחרונים: 'אנחנו לא מחפשים שום דבר באר"י, לא חסר לנו בקרית יואל, לא תורה לא תפילה ולא פרנסה, אנחנו רוצים להגיע רק כי הרבי אמר, ובוודאי שנזכה לשמירה עליונה'...

למות על קידוש השם זו באמת זכות גדולה, אבל ישנה מעלה גבוהה יותר - לחיות על קידוש השם...

האם מותר לברוח מארץ הקודש? הרה"ח ר' מאיר נחמן אלחדד שליט"א

פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

מכלל שליטה, השי"ת מפלס בדרך מדויקת את כעסו, ומי שנפגע - נגזר עליו כך בהשגחה פרטית ועליונה. אך כמובן שניתן תמיד לשנות את ה"גזר דין" על ידי התפילה, יהודי יכול על ידי פיו להפוך את הכל לטובה, ממוות לחיים ממש. וכמו שאמר פעם רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל: יהודי לא צריך להתפעל מחוכמת כף היד, דהיינו שיראו עתידות לפי הנראה והרמוז בכף ידו, משום שע"י פרק תהילים אחד הכל מתהפך לטובה.

...

רבינו אומר בספר המידות שמי שהוא פיקח - אזי יודע לברוח מהצרה, ולכן מובן שכאשר מתרגשת על האדם צרה כל שהיא - אזי צריך לנסות ולהימלט ממנה. אבל במציאות העכשווית, כאשר אנו זוכים להתגורר בארץ הקודש, יש עלינו שמירה מיוחדת. שמירה שיש רק ליהודי הדר בארץ ישראל.

יש לרבינו הרבה עצות נפלאות כיצד להתמודד עם גזירות קשות. ריקודים, המחאת כף, התבודדות. אבל לא כתוב לברוח מהארץ לחוץ לארץ... צריך לדעת: מי שנמצאת אצלו נטייה לפחד וחרדה, לא יעזור לו לברוח למקום אחר. הרי תמיד קיימות חרדות, ואם לא מהישמעאלים אז מגויים אחרים. ואם לא מהם אז מחולאים וכל מיני מרעין-בישין אחרים, ממילא אין לנו עצה אחרת אלא רק להרים עינינו לשמים, וכך נזכה לשמירה הטובה ביותר בכל מצב ומכל מקום.

פעם הגיע אחד לרבינו וטינה בפניו את מצבו הכלכלי, הוא אמר לרבינו שהוא כל כך עני ואין לו אפילו מה לאכול כמעט. שאל אותו רבינו: "ואם לא יהיה מספיק אוכל, מה יקרה?" ענה לו האיש: "אפשר למות". אמר לו רבינו: "מה אתה כל כך נבהל ומפחד, הרי בין כך ובין כך בסוף כולם מתים..."

...

כל היהודים הללו שנהרגו ל"ע, מתו ונרצחו רק בגלל שהם יהודים ולכן נחשבים ככאלו שמתו על קידוש השם, שזאת ודאי מעלה גדולה. אבל האמת היא שאפשר לזכות לחיות על קידוש ה', וזה קורה בכל רגע, יום אחרי יום, עוד שבוע, עוד שנה, יהודי יכול כל החיים לחיות על קידוש השם. שמעתי סיפור על אחד מיקירי אנ"ש, שמו רבי נפתלי דובינסקי זצ"ל. הרוסים הגלו אותו לסיביר ומרוב יסורים הרגיש שבכל יום יכול לנפוח את נשמתו, לכן התפלל לה' ואמר: "רבש"ע, אם כבר למות, אז לפחות על קידוש השם". באחת הלילות הוא חלם שאומרים לו משמיים: "נפתלי, למות על קידוש השם זו באמת זכות גדולה, אבל ישנה מעלה גבוהה יותר - לחיות על קידוש השם".

...

רבי נתן מבאר על הפסוק "וקראני ביום צרה ותכבדני", שעיקר הכבוד של השי"ת מגיע כאשר יהודי קורא אליו בעת צרה וצוקה. יה"ר שהכל יתהפך עלינו לטובה. "עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע", ממנה דייקא. אכ"ר.

שאלה: בעקבות המצב בארץ ישראל, המתח שמורגש באוויר והחששות מהתפתחויות נוספות באזור, ישנם אנשים שכבר עשו מעשה וברחו מארץ ישראל וישנם אחרים שאומנם נשארו בביתם אבל חשים פחד גדול, הם מרגישים ואומרים לעצמם: הלוואי שיכולנו גם אנו להימלט מכאן.

השאלה היא, כיצד ניתן להתייחס למחשבות שכאלו ומהי הדרך הנכונה בעת כזאת?

תשובה: ראשית כל, עלינו לדעת שאי אפשר לדון אף יהודי ולשופטו בעת צרה כזאת. ולכן נעסוק בעיקר במחשבות של אלו שנשארים בארץ הקודש ולא במי שעשה מעשה.

רבינו הקדוש מגלה לנו, שעל כל יהודי מוטל להעלות את היראה לשורשה, ובפשטות הכוונה היא, לכוון את הפחד שלנו רק מול ה' יתברך ולא מול השליחים שלו. הרי הישמעאלים שעשו מה שעשו - כולם נשלטים על ידי הבורא, הם רק מקלות של הקב"ה. אותם צמאי דם יכלו להוציא את זממם רק כאשר ניתנה ההוראה מלמעלה. ולכן לחשוש מהם בפני עצמם, זוהי יראה נפולה, ועבודתנו היא להעלות את היראה אל השי"ת, כלומר לירא רק ממנו יתברך.

יתרה מזאת, באם נגזר על האדם להחזיר את נשמתו לבוראה או חלילה לקבל ייסורים, אזי לא יעזרו כל תחבולותיו. גם אם יעלה על מטוס ויברח לדרום אפריקה, גם משם ייקחהו הקב"ה. ברגע שמגיע זמנו של האדם לעזוב את העולם, לא יוכל לנוס מכך. וגם אם הוא בן-אדם שנפטר בקיצור ימים ושנים, אין זה נכון לומר שנלקח 'בחטף', אלא מאמינים אנחנו שזהו זמנו המדויק לצאת מן העולם הזה. וממילא צריך לזכור שאותם מאות רבות של הרוגים, אף הם הגיע זמנם לעלות השמימה, וזה שהדבר נעשה באופן כל כך טראגי, ביום כה קדוש וגבוה, עד שמהרג"ת אומר שעיקר התקרבותם של ישראל לאביהם שבשמיים הוא ביום שמיני עצרת - בדבר הזה אין לנו השגה, כי שכלנו מוגבל ואיננו מבינים בנסתרות תמים דעים.

לפני מספר ימים הגעתי לנחם יהודי חסיד ברסלב שהבן שלו נהרג שם. הוא סיפר שנודע לו שהבן היה תחת אש התופת ותוך כדי כל הבלאגן הצליח להציל כמה יהודים, הבריח אותם למקום מבטחים וחזר שוב להציל עוד אחרים, הוא חזר והפעם נהרג רח"ל. אי אפשר לבין את עומק מעשה ה'. "צורי ולא עולתה בו".

דוד המלך אומר בתהלים (מוזמר ע"ח): "יפלא נתיב לאפיו..." כלומר: גם כאשר יש כעס וחרון אף מצד הקב"ה, למרות זאת הדברים לא יוצאים

”רבוננו של עולם,
קבץ יחד את כל
הנקודות הטובות
של היושבים בצער,
ותרחם שכבר יהיה
שלום בעולם, שיפסיקו
לשפוך דם יהודי”

תפילות מרשימות שנכתבו על ידי
החסיד ר' אברהם ליטוואק מהומיל
בהיותו חייל בשדה הקרב הרוסי

פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

בית הגנזים

מאמרים אגרות ומכתבים
וחידושי תורה בלתי ידועים

ידי
ליטוואק'ים - הליטאים, כך הם כונו באומן. הם היו
חבורה של חסידי ברסלב נלהבים שמוצאם מהעיר
הומל, או בהיגיו רוסי 'גומל' - בירת מחוז שנקרא
אף הוא בשם זה, ברוסיה הלבנה - בלארוס דהיום,
ובעבר היה שייך לליטא.
הראשונים שבהם התקרבו לאורו של רבינו הק' עוד בתקופת
תלמידי מוהרנ"ת, הלא הם החסידים הנודעים רבי מנדל ליטוואק ורבי
ברוך אפרים בעל 'באבי הנחל' על ליקוטי מוהר"ן. שניהם היו מתלמידי
האדמו"ר מליובאוויטש בעל ה'צמח צדק' זצוק"ל (רבי ברוך אפרים אף
שימש כחחר' הדא"ח אצל הצ"צ), לאחר הסתלקות רבם התוודעו בנסיבות
מופלאות לתורת רבינו, עשו את הדרך הארוכה מהומל לאומן, חלקה
ברגל, הם הפכו לחסידים נלהבים, ותולדותיהם הלא הם חקוקים בעט
זהב בדברי ימי חסידות ברסלב. בעקבותיהם התקרבו נפשות נוספות
מאותו חבל ארץ מרוחק.
החסיד רבי יצחק מאיר קורמן, מזכיר את בני חבורה זו בכרז'ו
שהדפיס לקראת ר"ה תשט"ז, בתארו את התפשטות אורו של הנחל
נובע על פני תבל:

מהתאריך 2 בנובמ' 1906 = י' בחשוון תרס"ז. מאן, שהן נכתבו כנראה במהלך מלחמת העולם הראשונה שפרצה כמה שנים לאחר מכן, בקיץ תרע"ד. לגבי זהות הכותב, יתכן והוא אותו ר' אברהם ליטבאק הנזכר לעיל, ועדיין צריך בירור.

הכותב מבכה על רבבות היהודים שנפלו במלחמה ולא זכו לקבר ישראל, ועל מצבו האישי, ומבקש שיהיה שלום בעולם ויוכל לשוב לבית הוריו. מרגשת במיוחד היא דאגתו על שאינו מצליח לכוון בתפילה [בתרגום מידיש]: **"ריבונו של עולם, מה אעשה, בהגיעי לתפילה לא די שליבי בל עמי, אפילו ראשי אינו עמי, אני רוצה דווקא לכוון במחשבתי את אשר אני מדבר, בא אלי במחשבות איך שאספר זאת בשעה שתהיה לי התבודדות, ובשעה שאני רוצה שתהיה לי התבודדות אני נהיה כמו אילם, אינני יכול לפתוח את פי לדבר, ואפילו להיזכר על דבר-מה לבקש אינני יכול, הכל נשכח ממני"**.

תפילות אלו, כמוהן נכתבו לבטח עוד רבות באותה תקופה בשדה הקרב הרוסי, על ידי חסידי ברסלב האמונים עלי תפילה והתבודדות, אשר הלכו בעקבות רבינו הגדול, אשר "כמה פעמים היה מדבר לפני ה' יתברך דברי תחינות ובקשות מלבו ונודמן לו בתוך דיבוריו טענות יפות ותפילות נכונות ומסודרות, והוטבו בעיניו והיה כותבם אצלו לזיכרון למען יהיה רגיל להתפלל אותם גם אחר כך". (שבחי הר"ן יא)

כתב היד היה אמור להתפרסם בגיליון ר"ה, אולם מחוסר מקום נדחה לגיליון הנוכחי, ומאת ה' היתה זאת ודבר בעתו הוא, לעורר לבנו לשפוך נפשנו בתפילה ובתחנונים על אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה בגוף ובנפש, והשומע תפילות יחיש גאולתנו בקרוב, אמן.

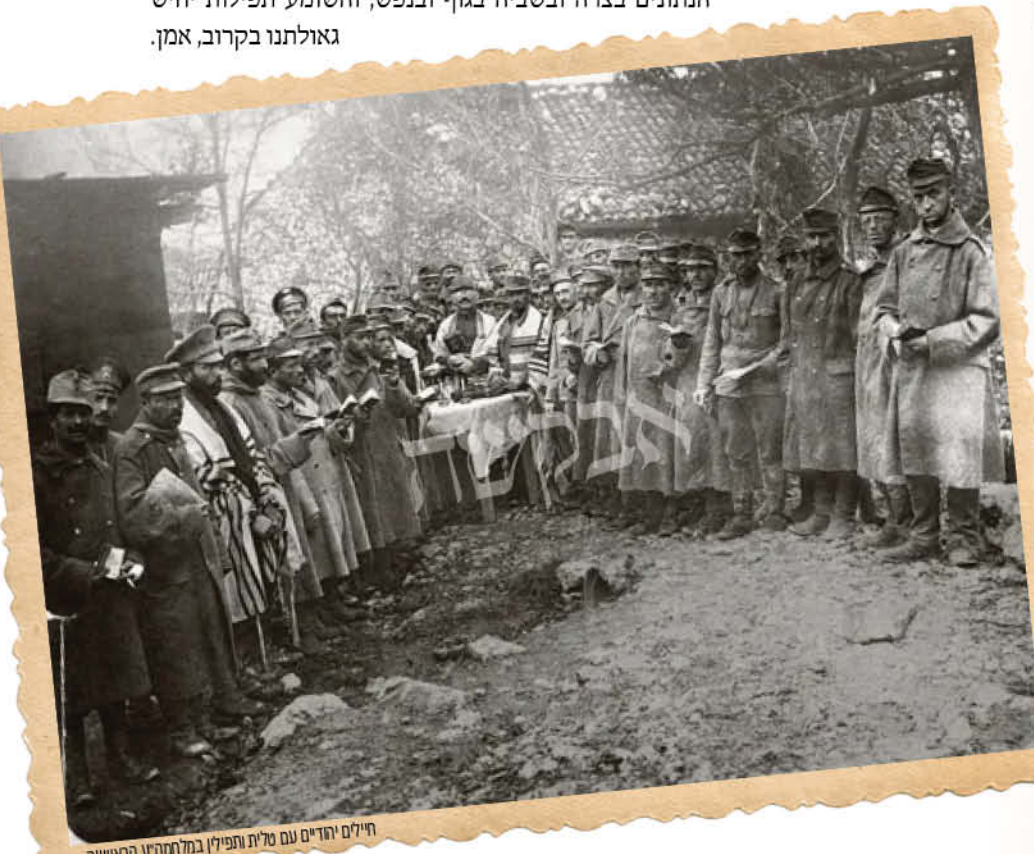
"הנה בערך כשמונים שנים היה דבר רבינו הק' אורו פורח ועובר מאבות לבנים בכל קיום דבריו הק', ואח"כ זרח אור חדש והתחילו להתייסד קיבוצים חדשים בהתקרבות נפלא, ודווקא ממרחק באו נפשות הרבה וחדשים אשר לא ידעו ולא שמעו מעולם מאוצר היקר והנחמד הזה, ואשר לא מיוצאי אבות חסידי ברסלב - וזה התחיל בשנות המ-ם", כאן הוא מציין את התקרבותם של גדולים מאנ"ש מחבלי ארץ הרחוקים מערש החסידות - אוקראינה, ומוסיף: "חוץ מקודם הצדיקים העובדי ד' במסירת נפש גדול, הליטוואקים מעיר גומעל".

על פי מה שסיפר החסיד רבי לוי יצחק בנדר, בראש השנה היה בקלויז שולחן מיוחד עבור בני חבורה זו, שזכה לכינוי 'דער ליטווישער טיש' - השולחן הליטאי. רבי לוי יצחק גם ידע לספר על ישיש בשם רבי שמעון, שהיה מתלמידי רבי מנדל ליטוואק. בתחילת הספר 'נחלי אמונה' שנדפס ע"י החסיד רבי נתן צבי קעניג, מופיע 'סדר עבודת היום' - הנהגות טובות שערך חסיד בשם רבי אברהם ליטבאק, וע"פ הנכתב שם, קיבל אותן מרבי נחמן מטולטשין. כשנשאל על כך רבי לוי יצחק, השיב כי רבי נחמן מטולטשין לא היתה דרכו לכתוב 'הנהגות', מה גם שחלקן מובא כבר בספר 'נעם אלימלך' להרה"ק מליז'ענסק זי"ע (בפרק 'הנהגות האדם אחרי הצעטיל קטן'), וכפי הנראה רבי נחמן מטולטשין הראה לר' אברהם הנ"ל הנהגות אלו יחד עם עוד הנהגות טובות, ומהן ערך את 'סדר עבודת היום' שלו.

לפני ר"ה האחרון, הסב הרב אליעזר חשין שיחי' את תשומת לבנו לגילוי מפעים: שתי תפילות בכתב-יד, המצויות בספריית מכון שוקן הנודע, הן אינן מקוטלגות בין כתבי ברסלב, מה שגרם לכך שעד הנה לא ראו אור, אולם תוכנן מעיד עליהן כי נכתבו ע"י אחד מאנ"ש. כתב היד הגיע לספרייה כנראה ע"י החסיד ר' יצחק מאיר קורמן, שעבד במקום ואף המציא לספריית המכון את רוב 'אוסף ברסלב' (חלקו הובא ע"י החסיד ר' שמואל הורוויץ). בפירוט התוכן נכתב: **"אברהם ליטוואק מהומיל, תפילות"**.

שתי התפילות כתובות האחת בלשון הקודש, והשניה בידיש, זו האחרונה נכתבה על צדה השני של חשבונית בית חרושת במוסקבה על מכירת טקסטיל למ' ווהל

חיילים יהודים עם טלית ותפילין במלחמת העולם הראשונה

א

בטנם ישבעו בנים והניחו יתרם לעולליהם.
מפני מה נגרעתי מהמאכלים אשר אכלתי, כי
הלחם אשר אכלתי ברכתי ברכת המזון וברכה
ראשונה, אע"פ שהי' שלא בכונה אעפ"כ תיקון
הוא זה, כי מה שהילד מחמש או משש שנים
מברך ברכה ראשונה ואחרונה שלא בכונה,
אעפ"כ מצוה לחנכו.

על כן אבקש ממך ברחמים רבים שאזכה ג"כ
לתקן בחיי מה ששחתתי, ותצילני מכל מיני
גזירות קשות ומכל מיני רעש ומכל מיני מלחמות
קשות, שמפני מה נגרעתי מהבשר שאכלתי,
פעמים בשר עוף או בשר בהמה, שהבהמה או
העוף זכו לתיקון גדול שהשוחט ישראלי שחטו

וגם מברך ברכה על השחיטה.
מפני מה נגרעתי שאלך במלחמות קשות
גדולות כזה, שנהרגו כמה אלפים ורבות
אנשים שלא זכו לבא אפילו לקבר ישראל, אלא
ששם מחתירים בורות גדולות ומשליכים בבור
אחד אנשים הרבה איש על איש יחד, עכו"ם
וישראלים. או לנו שאירע לנו צרה כזאת אשר

כמוהו לא נהייתה.
או אוי כי רע וומר, כי רע וומר, ראה אנחתי
ואנקתי ואנקת אבותי, שאבי ואמי הם שני
שותפייך, רחם עלי ועליהם שאשמח עמהם ועמך
בגשמיות ורוחניות, כי צרות סבבוני שאיני יודע
איך לילך, ולא אוכל להרים ראשי, כי בשעה שאני
מרגיש צרתי הלואי לא הי' בי אלא שב[מ]קום זה
הייתי מרגיש צרות נפשי בודאי היתה טובה יותר.

משאל
ותגער בהיצר הרע ותבטלו
ממני מעתה ועד
עולם.
ותצילני
תחתיות ומכל המזיקין ושדין ורוחין ולילין רעין,
ואל יהי בי חטא, ותהי' מנוחתי כבוד, ומצרותי
נפשי תגער. ואבקש ממך בקדוה
ובקריעה ובהשתחויה שתקיים בי
מה שבקש דוד המלך ע"ה זכותו יגן
עלינו (תהלים יז): ממתים ידך ה'
ממתים מחלד חלקם בחיים
וצפונך תמלא

ב

כלל שאני צריך לצעוק. ובפרט שהצרות מתגברות כל פעם ח"ו רח"ל. ובבית הוריי, אצלם [לא] פוסקים האנחות הגניחות והבכיי...

רבש"ע האב רחמנות, דיא עלטערן זעצין זיך אנדער עססען, איז דעך גאר נישט פעהרהאנדין איין מאהל וואס מען זאל זיך נישט דערמאנען אז מען האט אזין אין מען ווייסט טרערין ווערט אויס גיאססען, רבש"ע האב רחמנות, שיק שוין א ישועה עס זאל ווערן שלום, אין איך זאל קאנין אהיים פאהרין צו מיינע עלטערן. רבש"ע האב רחמנות, אפילו אין דער תוכחה ר"ל האסט דיא גיזאנט בְּזַעַת אַפְּיךָ תֹּאכַל לַחֵם, אבער נישט מיט טרעהרען.

(רבנו של עולם רחם, כשהורי מתיישבים לאכול, אין בנמצא אפילו פעם אחת שלא ייזכרו שיש להם בן ואינם יודעים ממנו. או, געוואלד, רבנו של עולם, אתה יודע הרי כמה דמעות נשפכות, רבנו של עולם, רחם, שלח כבר ישועה שיהיה שלום, ואני אוכל לנסוע הביתה להורי. רבנו של עולם, רחם, אפילו בתוכחה ר"ל אמרת 'בזעת אפך תאכל לחם' [בראשית], אבל לא עם דמעות...)

רבש"ע האב רחמנות אויף אללע יודען, דיא ווייסט דיך דעם טוב וואס עס געפינט זיך אין יעדען איינציגען יוד, אז דיא שיקסט ר"ל אויף איינעם אצרה ח"ו ר"ל, האבין דיך אללע זיינע קרובים אין אללע זיינע באקענטע האבין אללע גרויס צער, רבש"ע נעם צי זאממען דיא אללע נקודות טובות פין דיא יושבים בצער אין האב רחמנות עס זאל שוין ווערן שלום אויף דער וועלט, מען הערין צי פערגיססען יודיש בליט.

(רבנו של עולם, רחם על כל היהודים, אתה הרי יודע את הטוב שנמצא אצל כל יהודי ויהודי, כאשר אתה שולח רח"ל על משהו צרה ח"ו רח"ל, הרי כל קרובי ומכריי יש להם כולם צער גדול מכן. רבנו של עולם, קבץ יחד את כל הנקודות הטובות של היושבים בצער, ותרחם שכבר היה שלום בעולם, שיפסיקו לשפוך דם יהודי)

רבש"ע דיא האסט מודיע געוועזען אין דיין הייליגע תורה (רבנו של עולם, אתה הרי הודעת בתורתך [מסכת סנהדרין]) כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא.

למה פניך תסתיר תשכח ענינו ולחצנו, רבש"ע עס איז שוין כמעט אזויא וויא אדריטעל יאהרען אדארך געגאנגען בייא מיר, וועדליג וויא (דער שטייגער איז) רוב מענשען לעבען, אין וואס אמאהל ווער איך מיין דערווייטערט פין דיר, וואס טהוט מען עס איז מיר זעהער ביטער.

(רבנו של עולם, כמעט כמו שלישי משנותיי כבר חלפו, ביחס לחיי רוב אנשי העולם, וכל פעם אני מתרחק ממך יותר, מה עושים? כה מר לי רבש"ע, וואס טהוט מען, עס קימט צום דאוונין, נישט געניג וואס דאס הארץ איז נישט מיט מיר, אפילו דער קאפף איז אויך נישט מיט מיר, איך וויל דוקא אין זינען האבין וואס איך רעדט, עס קימט מיר אין דיא מחשבות וויא ארומער איך זאל אויס דער ציילין בשעת איך וועל האבין התבודדות, אין בשעת איך וויל האבין התבודדות ווער איך אזויא וויא אשטימער, איך קאן נישט עפנין איין מויל צו ריידן, אין אפילו אויף צו דער מאנין אויף עפעס צו בעהטען קאנין איך אויך נישט, עס ווערט אללעס פין מיר פערגעססען.)

אפילו ראשי אינו עמי, אני רוצה דווקא לכוון במחשבותי את אשר אני מדבר, בא אלי במחשבות איך שאספר זאת בשעה שתהיה לי התבודדות, ובשעה שאני רוצה שתהיה לי התבודדות אני נהיה כמו אילם, אינני יכול לפתוח את פי לדבר, ואפילו להיזכר על דבר-מה לבקש אינני יכול, הכל נשכח ממני.) רבש"ע וואס טהוט מען, עס איז מיר זעהער ביטטער, בעהט איך דיך אז דעם קרעכטץ וואס איך גיב פאר דיר בשעת איך וויל רעדען אין קאנין נישט, זאל זיין פאר דיר רבש"ע און גענימען גלייך וויא דיא אבות הק' אין אללע צדיקים אמיתיים וואלטין גיבעטיך פאר דיר.

(רבנו של עולם, מה עושים? מר לי מאוד, לכן אני מבקש ממך, שאותה אנהא שאני מתאנח לפניך בשעה שאני חפץ לדבר אך אינני יכול, שתתקבל לפניך כאילו היו האבות הקדושים וכל הצדיקים האמיתיים מבקשים ממך.)

רבש"ע עס איז מיר זעהער ביטטער אין זעהער, אוי גיוואלט, עס בייא מיר אזא צרה, וואס עס איז גאר נישט דא נאך אזא צרה, אין נישט געניג וואס דיא צרה איז אזויא גרויס וואס איך דארף מיר צי האקין דעם קאפף אין דער ערד אין צי צירייסען דיא [פנים] אין נישט צי עססען אין נישט צי טרינקען פאר צרות נאר צי שרייען דעם גאנצען מעת לעת צי דיר, ווערט פין מיר אין גאנצין פערגעססען אז איך פיל גארנישט אז איך דארף שרייען. אין [בכרטי] דיא צרות זענען זיך וואס אמאהל מתגבר ח"ו ר"ל, איך דיא עלטערן אין דער היים בייא זייא הערט [נישט] אויף דאס דאס קרעכצין אין דאס זיפצין אין דאס גיוויין.

(רבנו של עולם, מר לי מאוד ומאוד, אוי געוואלד, אני בצרה שכוח, שאין עוד צרה כמותה, ולא די שהצרה כה גדולה, עד שאני צריך להכות ראשי בארץ ולקרוע את פני ולא לאכול ולא לשתות מגודל הצרות - רק לצעוק אליך כל המעת לעת - הרי [זה] נשכח ממני לגמרי עד שאינני מרגיש

Handwritten text in a smaller script, possibly a continuation of the main text or a separate entry, with some yellow highlights.

הלל הפועים של בדסלב

יבתהרה

ה

תרגשות ושמחה אופפת
בחדשיים האחרונים את
כלל חסידי ברסלב בכל
העולם, אנשי שלומינו
היקרים משוחחים בחדווה,
על הפלא והנס הגדול
שמתרחש למול עינינו,

כאשר בית המדרש הגדול דחסידי ברסלב השוכן
בתוככי ירושלים עיר הקודש, ה'שול', בית מדרשנו
אותה יסדו נדיבי עם, ענקי הרוח, אנשי שלומינו
מהדורות הקודמים, מרחיב את גבולותיו! את הבית
יסדו ובנו שרידים מוצלים מאש אשר השאיר לנו
ה' יתברך ברוב רחמיו לפליטה, אחר החורבן הנורא
באירופה והשמד האיום ברוסיה הקומוניסטית.
תלמידי רבינו הקדוש אשר נשלחו למחיה, למען
החיות עם רב, להבעיר ולהמשיך את אשו של רבינו
אשר תמשיך ותוקד עד ביאת ינון צדק.

ללא ספק, פרק חדש נכתב בימים אלו
בהיסטוריית חסידות ברסלב בירושלים, שהתנערה
מעפר ולובשת בגדי תפארתה בחסדי שמיים.

בית מדרשנו. בית הכנסת של הצדיק האמת הוא,
מקום בו שוכנת וחופפת רוחו של משיח - רוח רבינו
הקדוש, כשבנוסף לכל זה הרי שזכינו לזכות אבות,
כשמיסדיה ובוניה היו לא אחרים מאותם עובדי ה'
מופלגים, האריות שבחבורה שהקיזו את כל דמם
וחלבם בשביל ה' יתברך.

בית מדרשנו. בו הוצתה והובערה אשו של רבינו

ההרחבה ההיסטורית
של "בית מדרשנו
הגדול במאה
שערים", תל תלפיות
של חסידי ברסלב
בארה"ק ובעולם, מקום
בו התהלכו דמויות ההוד
מכל הדורות, אשר
פעילותו מסביב לשעון,
מסביב לשנה - יוצאת
אל הפועל אחרי
64 שנה • רב שיח
מרתק עם חברי קרן
הבנין • ה"ה העסקנים
הנמרצים ה"ה מוהר"ר
יוסף קנפלאמבר
שליט"א חבר הנהלת
בית מדרשנו, הר"ד יוסף
מאיר רוזנטל היו חבר
הנהלת בית מדרשנו,
הר"ד לוי יצחק צוקר
ה"ו והר"ד נחמן הכהן
גולדברג היו גבאי
נאמן בבית מדרשנו •
הבו גודל לאלקינו,
תנו לנו את הכוח
להרחיב את בית
הצדיק!

ישיבת אור העולם
בית המדרש הגדול
חסידי ברסלב

הקדוש לפני שנות דור, כשחסידי ברסלב מנו לא יותר מכמה מנינים ספורים, ועד עצם היום הזה, עודנו עומד ובווער בלהבת שלהבת אש קודש של עבודת ה', אהבה והתקשרות לרועה הדורות.

בית מדרשנו. זה שגידל במשך עשרות שנותיו עדרים עדרים של חסידים אמיתיים האפויים בלבו של הצדיק האמת, קירותיו של הבניין הספוגים בעשרות שנים של עבודת ה' בוערת של גדולי אנשי שלומינו, שהסתובבו ועבדו את בוראם עבודה תמה בתוך בנין קדוש זה בין כותליו - יבואו הם ויעידו. עשרות רבות של מקורבים שאחרי ש'נפלו' לביקור סתמי בבית מדרשנו, משכו אותם בעבותות אהבה האור והאוויר הנח והזך השורר באווירה, עד שמצאו את שכספה ונכספה נפשם, את רבינו הקדוש ואנשיו הנאמנים - יגידו הם את דברם.

מה נכבד היום לאדונינו! כשלאחר עשרות שנים של כיסופים ותפילות של המוני אנשי שלומינו, אחר שהמקום הקדוש הזה נהיה כבר לפני שנים רבות צר מלהכיל את כל מבקשי ה', את כל החפצים להתקרב לרבינו הקדוש ולהסתופף בצילו, הן מאנשי שלומינו הוותיקים שלא היה להם מקום, והן עשרות המתקרבים לרבינו הקדוש המתרבים בליעה"ר מדי יום ביומו בקצב מבורך. כש'בית' לקבל בתוכו את כל דורשי ה' לא נמצא, אחר שבית המדרש - ביתו של רבינו הקדוש מלא וגדוש עד אפס מקום מבלי יכולת קיבול.

אכן, לנו ראוי לברך ולהודות בפה מלא משמחה והתרגשות 'שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה' אשרינו שזכינו לראות בכל זה. בפרט שכפי שברור לכולם, כמו בכל דבר וענין שבקדושה שרוצים לפעול, כל שכן וכל שכן כשמדובר באחד מעיני רבינו הקדוש, הרי שאי אפשר להזיז אפילו אצבע קטנה, בלי תפילות אין סוף, שרק על ידם אפשר להתגבר על מניעות עצומות וקשיים נוראים. אך כשמדובר באנשי רבינו הקדוש, אברכים המוסרים את נפשם למענו - שום דבר אינו מניע אותם בדרכם. כל המכשולות והמניעות מתהפכות לתפילות וכיסופים, כאלו הפועלים ומביאים את הישועה המיוחלת.

בצל ההרחבה ההיסטורית נועדנו לשיחה נדירה ומרתקת ביותר, עם העסקנים הנמרצים של 'קרן הבניין' ה"ה מוהר"ר יוסף קנפמלכר שליט"א חבר הנהלת בית מדרשנו, הר"ר יוסף מאיר רוזנטל הי"ו חבר הנהלת בית מדרשנו, הר"ר לוי יצחק צוקר הי"ו והר"ר נחמן הכהן גולדברגר הי"ו גבאי נאמן

בבית מדרשנו, בה הם משתפים לציבור את כל הסודות שמאחורי הקלעים. מה היה כל כך מוכרח וקריטי לקפוץ למים העמוקים, לחובות של מיליוני שקלים, מה נתן להם את הכוח להמשיך חודשים על חודשים בהמתנה וצפייה, כשבאופק לא התקדם שום דבר, ומה גודל היקף הנס והישועה שנעשית לנו חסידי ברסלב, בחודשיים האחרונים. כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ.

כי שם לבנו שואף זורח

בטרם ניגש לעצם הענין אליו התכנסנו. נשמח אם תוכלו לספר ולבטא מקצת מהרגשי לבכם על הזכות הגדולה שנפלה בחלקכם להתפלל בבית מדרש קדוש זה, ובפרט שזכיתם לשמש את הרבי ואנשי שלומינו בבית הגדול הזה.

ר' יוסף קנפמלכר: מה אומר על הגדולה של בית מדרשנו? הרי ברור אצל כולנו קדושת ומעלת בית המדרש של הצדיק האמת, ה'בית-מדרש של רבינו'. מה שייך לדבר מזה? הרי מדובר בדברים גבוהים ונשגבים ביותר! לא שייך ולא אצליח לבטא מה שיש בליבי בגדולת המקום. אך מה שאני כן יכול לציין הוא, שברוך ה' אני משתדל להתפלל כמה שיותר אך ורק בבית מדרשנו. וזה לא הגיע לי תמיד בקלות, רק לדוגמא, היתה לי תקופה שהייתי מסיע כל יום קבוצת אברכים להר הזיתים אחר תפילת הוותיקין, האברכים היו מתפללים בבית כנסת אחר, בו התפללו במהירות יותר, והם ניסו אף לשכנעני להתפלל איתם, כיוון שרצו לנסוע כמה שיותר מוקדם לפני שמתחילים כל הפקקים

הנוצרים בשעות הבוקר כאשר התושבים יוצאים לעבודה. אך אני עמדתני איתן בדעת, אני מתפלל אך ורק בבית מדרשנו! ואני גם לא אצא לפני 'עלינו לשבח'!

ואגב, כשמדברים כבר מהמסירות נפש של סיפור זה אפשר לציין נקודה מעניינת, אחד האברכים מאותה חבורה, שאינו נמנה בין אנ"ש, אשר בזמנו היה גם הוא מתפלל במניינים 'המהירים', והנה בתקופה האחרונה, לאחר ההרחבה, הבחנתי שהוא התחיל להופיע כאן בבית המדרש בשחרית כוותיקין של ימות החול, כשהוא מתפלל בכוח וכוונה גדולה כברסלב'ר חסיד. ויהי לפלא.

ר' לוי יצחק צוקר: משחר ילדותי חונכתי שברסלב'ר חסיד צריך 'לאהוב את הרבי', ו'לאהוב את אנשי הצדיק'. ממילא השייכות והקשר שלי לבית מדרשנו טבועה עמוק עמוק בליבי. המקום בו נתגדל שם רבינו הקדוש, ממנו יוצאים כל העדרים אנשי שלומינו היקרים, בו הרבי 'חל' עשרים וארבע שעות ביממה שבע ימים בשבוע, ברציפות.

כל זה, חוץ מעוד מעלות שיש כאן בבית המדרש, הרי זה המקום בו התפללו אבותי. משכנם של כל אנשי שלומינו בדור הקודם, ללא ספק, זה משרה עלינו קדושה מיוחדת.

ר' יוסף מאיר רוזנטל: אני מגיע במקור מעיר אחרת, ואני יכול לומר כי 'תפילת שחרית בכוח' כל יום מחדש כמו בבית מדרשנו, בית כנסת שבווער בעבודת ה' כל היום, זה דבר שרואים בצורה בלתי רגילה כאן בבית הכנסת, דבר רבינו בוער בלהבה כל היום וכל הלילה! מישהו אמר לי "אין עוד כזה בנין, שכל האגפים פעילים כל שעות היממה ברמה כזו של עשייה דקדושה!" כל כך הרבה פעילויות

'סנהדריה', אך באמצע ימי ילדותי עברנו דירה לרחוב חיים עוזר בשכונת בית ישראל, וכמובן שהתחלנו להתפלל כאן בבית המדרש. לגודל מזלי התחיל הגבאי המיתולוגי של בית מדרשנו הרה"ח ר' שמעון שפירא שליט"א, מורי חמי לעתיד, לבקש ממני לעזור לו בארגון הסעודה שלישית. וכך בעודי ילד נכנסתי לעבודת הקודש לטרוח בשביל רבינו הקדוש, ובהזדמנות זו זכיתי גם לעלות כל שבת אחר הצהריים לבית אביו החסיד ר' שמואל זצ"ל שהיה עדיין בחיי חיותו.

ר' שמעון היה שולח אותי לקחת את הסלטים מבית אמו של ידידינו הבלתי נשכח הרה"ח ר' בעריש זלוטניק ז"ל, וכן אספתי מעוד מקומות, והבאתי הכל למטבח הישן של בית מדרשנו, שם גם הייתי חותך את העגבניות לסעודה שלישית. כך נמשך הדבר עד שנכנסתי לעול תורה ומצוות, אז נכנסתי ללמוד בישיבת ברסלב בני ברק וילדים אחרים המשיכו למלאות את תפקידי.

ר' יוסף מאיר רוזנטל: בתקופה הראשונה אחר חתונתי הייתי נוהג להתפלל בבית כנסת אחר של אנשי שלומינו, בהמשך הרגשתי שאני רוצה להרגיש יותר 'חיזוק' ו'אור', והתחלתי לשים את פעמי יותר ויותר לבית מדרשנו. כך התחלתי להתחבר למקום יותר ויותר.

יום אחד אני מבחין לתומי שאחד מאנ"ש לוקח את כל ה'ליקוטי מוהר"ן' הישנים ומחליף אותם בחדשים ומפוארים. חשבתי לעצמי, למה שלא יחליפו את כל ספרי רבינו

היום הזה. ה"חיפוש אחר רוח הצדיק" שהם השקיעו בתוככי בניין זה - משפיעה עד היום. כשרואים בחוש שיש כוח מיוחד לעבודת ה' כאן בבית המדרש.

מלבד כל זאת, משמש בית מדרשנו כמגדל-אור לכלל חסידי ברסלב, בכל העולם. רק אציין דוגמא אחת מני רבות: במוצאי שמחת-תורה האחרון, אחר שהגיעו השמועות הנוראות על מה שקרה באותו יום, התיישבנו מיד לאסיפה דחופה ולהתייעץ עם זקני אנ"ש כדת מה לעשות עם מנהג ההקפות שניות, שבכל שנה נחגג בהמון רב במשך כל הלילה בליווי תזמורת משובחת. באותן שעות ספורות קיבלתי אני לבד עשרות (!) טלפונים, מעשרות בתי כנסת של אנשי שלומינו הפזורים על פני כל הארץ, שרצו לברר מה עושים כאן בבית המדרש... וזה חוץ מעוד פניות רבות שקיבלו חברי הנהלת בית המדרש.

כך גם לגבי המנהגים השונים, הספקות שיש בזמנים מסויימים, כגון מתי אומרים 'יצרות' ומתי לא וכו' וכו', בכל פעם שולחים לברר מה נוהגים בבית מדרשנו.

עשיה דקדושה

אחרי דיבורים חמים ולבבים כאלו, אין שום פלא שרואים את המסירות נפש שאתם מכניסים למען רבינו הקדוש כאן בבית המדרש. אך אם תוכלו לגלות לנו, מתי ואיך התחילה הפעילות המבורכת שלכם למען בית מדרשנו.

ר' יוסף קנפלמכר: כשהייתי עוד ילד קטן. אבי שליט"א היה גר בתחילה בשכונת

מתרחשות בין כותלי בית מדרשנו סביב לשעון. כוללים, שיעורים, סעודות ראש חודש, חבורות לאברכים, לבחורים, לילדים, כינוסים, ועוד הרבה דברים למכביר.

הרי זהו אחד מהמקומות החשובים מהם התחיל להתפשט ענין רבינו לכל העולם. בבניין זה התפללו כל אנשי שלומינו בדור הקודם, כל אנשי שלומינו שכולנו גדלנו עליהם, כולם קבעו את מקומם בין כותלי בית מדרש זה. מה שללא ספק קידש את המקום בקדושה מיוחדת.

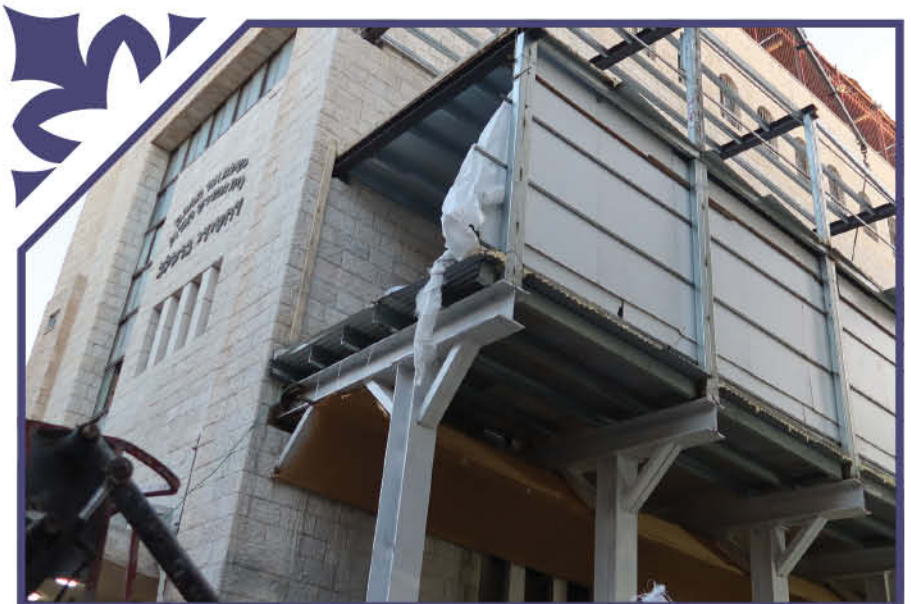
ר' נחמן גולדברגר: אני כן זכיתי לגדול בנעורי בירושלים של מעלה, כאן בבית המדרש. אך גם לי הייתה תקופה שלא זכיתי להתפלל כאן ורק כך ראיתי את היתרון הגדול שיש כאן. היה זה אחר חתונתי, ואני החלטתי שה'שול' הוא לא בשבילי, לא היו כל כך הרבה אברכים צעירים כמו היום, ואני חיפשתי מקום עם יותר 'חיות'. כך עברה עלי תקופה ארוכה בה לא זכיתי להתפלל כאן בבית המדרש. לאחר תקופה ארוכה שלא זכיתי להתפלל בבית מדרשנו נקלעתי כאן לשחרית של 'שביעי של פסח'. מה אומר? הרגשתי כזו התלהבות והארת פנים, עד שהחלטתי "פה אשב כי איוותיה" ומאז אני כבר לא מסוגל לוותר על התפילה בבית מדרשנו. בפרט ובמיוחד במועדים, אז יש התרוממות והתעלות מיוחדת.

זה דבר שכולם כאחד מודים ואומרים, החיות והנעימות שיש כאן איננה ניתנת לתיאור! בפרט במועדים וחגים אז מרגישים חיות ונעימות מיוחדת.

האתערותא דלתתא אנשי שלומינו הכניסו כאן בבית המדרש - מורגשת עד עצם

אכן, לנו ראוי לברך ולהודות בפה מלא משמחה והתרגשות 'שהחיינו וקיינונו והגיענו לזמן הזה' אשרינו שזכינו לראות בכל זה. בפרט שכפי שברור לכולם, כמו בכל דבר וענין שבקדושה שרוצים לפעול, כל שכן וכל שכן כשנדובר באחד מעניני רבינו הקדוש, הרי שאי אפשר להיז אפילו אצבע קטנה, בלי תפילות, אין סוף,

לחדשים? התחלתי מיוזמתי להתרים את ציבור אנ"ש, כידוע, ישראל נתבעים ונותנים, וב"ה, במהירות גדולה החלפנו הכל.

כאן לא סיימתי, פניתי לגבאי דאז ר' מאיר פרנק הי"ו ואמרתיו לו שצריכים ארון ספרים ישר ומסודר, ולא כפי שהיה עד אז ארונות עקומים, וכל מדף בגובה אחר... ר' מאיר ניסה את כוחו ליישר מכאן ומשם, אבל עד מהרה נפלה ההחלטה שחייבים כבר לקנות ארון ספרים חדש. התחלנו למכור 'זכות' לכל עמודה בארון ותוך כדי כבר הגיע יהודי יקר שתרם את כל הארון.

כך נכנסתי יותר ויותר לעסוק בשביל אוצר הספרים' לשכללו ולפארו בקניית ספרים

ככל שנכנסנו לעובי העניין יותר, גילינו שהשטח לצד מוערב (הכביש ברחוב סלנט) בעצם שייך לבית המדרש ונמצא בבעלותנו, אך העירייה 'גנבה' לנו את אותו בעת שבנו את הבניין. אין שום ספק. ההרחבה הייתה מוכרחת וקריעית. כבר בחג הסוכות האחרון ראינו כבר כמה הרווחה הביא שטח זה, וכמה אנשים התווספו רק בזכות זה.

חדשים ומהודרים וכו' וכו' עד שזכינו להגיע למצב הנוכחי, אשר כפי שכולנו יודעים כמה משוכלל ומפואר הוא אוצר הספרים בבית מדרשנו, ומהרבה מקומות וחסידויות מרכזיות וגדולות פונים אלינו תדיר ללמוד איך בונים כזה אוצר הספרים מפואר ומשוכלל.

מצוה גוררת מצוה, וכך מצאתי את עצמי פועל עם ידידי הגבאי ר' נחמן גולדברגר כשאנו עוברים מעניין לעניין ומפרייקט לפרייקט...

בתקופה הקשה שעברה בבית מדרשנו לפני כמה שנים, ישבנו על המדוכה וחשבנו איך מתקדמים הלאה? החלטנו שצריך להשקיע יותר ויותר ב'עשה טוב', לגרום יותר 'אויר הנח והזך' בין האברכים, וכך נכנסתי יותר ויותר לענינים עד שזכינו להגיע עד הלום.

ר' לוי יצחק צוקר: כבר אצל אבי שליט"א חונכתי שצריכים לעשות בשביל הרבי, ושמענו מפיו תדיר סיפורים על זקנינו החסיד ר' לוי יצחק בנדר ז"ל שאני קרוי על שמו, כמה שמסר נפשו לכל קדשי רביה"ק עוד באומן ולאחר מכן בארה"ק, וכן זקני הרה"ח ר' אברהם גוז ז"ל שמסר את נפשו לבנות את בית הכנסת ברחוב 'מימון' בבני ברק. וכך גם נכדו זקני הרה"ח ר' הלל צוקר ז"ל שהכפיל את בית הכנסת ב'מימון', וכן על אביו זקני הרה"ח ר' יחיאל מאיר ז"ל שנתן ביתו להחסידי ר' שמעון ברגשטיין לטובת הישיבה בבני ברק - כשכל זה משריש בלבנו עד כמה צריכים לטרוח ולפעול למען עניני רבינו הקדוש. כבר בתור ילד ביקש ממני הגבאי הוותיק

דבית מדרשנו ר' שמעון שפירא לשטוף את כוסות הפלסטיק במטבחון הקטן שהיה אז מעל העזרת נשים החדש, כך מידי יום לטובת אברכי הכולל, וכן לסדר את הסידורים (הישנים, 'אור מציון' למי שזוכר...) ועוד כהנה. בבחרותי התקיימו סעודות מלוא מלכה לחבורות הבחורים שע"י 'מורשת הנחל' בביהמ"ד 'אור אברהם' והיינו הולכים אליהם מדי שבוע, גם שם זכיתי להיות לעזר לעוסקים לעניני רבינו והייתי מביא כל שבוע את הסלטים ממשפ' מרזל ברח' סלנט ואת החלות ממאפיית נחמה, כך גם פָּרַכְתִּי אז את כל ה'ליקוטי מוהר"ן' לסעודה שלישית לבחורים, וזה אכן נשאר עד היום, ומזה אפשר לראות שיש דברים שעושים וזה נשאר לדורות...

גם לאחר חתונתי יחד עם ידידי ר' חיים צ'צ'יק ועוד כמה אברכים ייסדנו אז את 'איחוד האברכים הצעירים' במטרה להכניס באברכים הצעירים את הרעבנ'ס זאך וברוך ה' שזה גם פעל אז גדולות ונצורות.

ר' נחמן גולדברגר: עוד בהיותי ילד עזרתי רבות לדודי ר' יהודה דוד גולדברגר הי"ו שהיה אז הגבאי כאן בבית המדרש. אז לא היו מצויים פועלים ערבים וכדו' היינו צריכים כל שבוע לסחוב את כל ה'קוגלים' והלחמניות לבד, לשים מפות על השולחנות, ולארגן פעילויות לבני הנוער. עד היום אני זוכר כל פרט ופרט מה שצריך לעשות עוד מהתקופה ההיא, עד כדי כך שכאשר מוניתי לגבאי לא הוצרתי לעבור שום "קורס" או הדרכה... זכרתי עוד מהשנים ההם בדיוק מה צריך לעשות, והיכן מונח כל דבר.

כאמור, אחר כמה שנים שלא התפללתי בבית מדרשנו חזרתי לפקוד אותו. בזמנו היה אבי ר' הלל שליט"א (לרפו"ש) עוסק בכריכת כל הספרים החדשים. ואני מוכרח לציין שהוא כך כמעט את כל הספרים של בית מדרשנו בלי שום תמורה או תגמול כלשהוא! אבי היה מבקש ממני אם אוכל לעזור לו בעבודתו. יום אחד אני רואה את ר' יוסף רוזנטל מדבר עם אבי על איזה ספר שחסר, השיחה הלכה וגלשה על מצב 'אוצר הספרים' בכלליות, וכל מה שצריך לקנות וכו'. התלהבתי מדבריהם ומיד הלכנו יחד לגבאי ופעלנו יחד בנושא באופן נמרץ.

בהמשך, הגיע מצב בו נשאר בית מדרשנו ללא גבאי ו'שמש' שיקח את המושכות לידי. מסביב "דחפו" אותי שאקח קצת את ניהול העניינים. בתחילה דובר רק על חודש אחד, אך ברוך ה' שעד היום אני זוכה לעמוד

ולשמש את הצדיק - רבינו הקדוש ואנשיו. וכך זכינו בשבע שנות שובע אלו לפעול הרבה מאוד לטובה כאן בבית המדרש. בכל פינה רואים מיד את כל השיפורים לטובה שנעשו כאן במהלך השנים האלו.

בהתחלה, עשינו קמפיין בשם 'עשיה דקדושה' להתקין מזגנים חדשים, במקום הישנים שעמדו בפינות בית המדרש וכמעט שכבר לא השפיעו כלום חוץ מלהרעיש... זה היה נראה כחלום באספמיה, לקנות מזגנים חדשים כאן בבית המדרש?! הרגשנו שזה כמעט "על מנת שתעלה לרקיע..." היינו אז במצב גרוע מאד בהרבה מובנים, וגם אחרי שכל בתי הכנסת כבר הצטיידו במזגנים נוחים, עדיין נותר בית מדרשנו בלי מזגנים ראויים לשמם. יש לציין כי גם מזגנים ישנים אלו הותקנו בעמל ויזע, שכן הטענה הרווחת בשנים ההם הייתה "יש חלונות גבוהים ולא צריכים מזגנים..." עד שהגבאי דאז מוהר"ר אליעזר קירשבוים הי"ו קפץ לתוך המים וקנה מזגנים גדולים שהותקנו בארבעת פינות ההיכל, עד שגם הם התקלקלו.

כשנכנסנו לפרוייקט, נראה היה שזה כמעט בלתי אפשרי להשיג את הכסף, הרגשנו שלא מאמינים לנו בכלל. אך ברוך ה' שהתגברנו גם על מכשול זה, ובעזרת הציבור קנינו עשר מזגנים חדשניים בשווי של ארבע עשרה אלף שקל לכל יחידה. אחר כך המשכנו ופעלנו עוד ועוד. הריהוט הישן של בית המדרש הוחלף בחדש, החלונות המפוארים בצד מזרח, סידור הקירות מחדש, וזה רק על קצה המזלג, וכפי שכל אחד יודע שפנים חדשות באו לכאן, באיזה מצב אנו אווזים כיום, כאשר בית מדרשנו עומד בשורה הראשונה של בתי הכנסת המפוארים והמסודרים ביותר.

ההרחבה - פיקוח נפש ממדרגה ראשונה

הבה ניגש כבר לנקודה המרכזית לשמה נתכנסנו: ההרחבה ההיסטורית בבית מדרשנו. מה כל כך בער להרחיב את בית המדרש? חסר מקום? לא שייך להסתדר איכשהוא? הרי מדובר בהוצאות אדירות, שבוודאי אינם מצוייות בשפע בכיסיהם הדלים של אברכי אנשי שלומנו?!

ר' יוסף קנפלמכר: לפני כשנתיים, כשהתחלנו לשבת ולדבר על העניין עם כמה מהנוגעים בדבר, היו כמה שהגיעו לשאול בתמימות "מה באמת בוער לכם לבנות? אי אפשר להסתדר כך?" האמת שברגע הראשון

זה גרם לי להתבלבל קמעה. מי אמר שבאמת קריטי לבנות? חשבתי לעצמי. אולי אפשר "ליישב בדוחק..." בצמצום? מה חסר לי כל הכאב ראש הזה? אך בקושי עבר יום, בו הסתפקתי להתיישב ולהתבודד על הדבר, והכול התברר כשמלה. הגעתי למחרת עם תשובה ברורה, כן! חייבים לבנות. ואכן אחר חודש כבר הודו כולם לדעתי שחייבים לבנות. ולענייננו, נכון שאולי לימות החול עדיין אפשר כעת להסתדר, כך גם ל'צפרא דשבתא' היה אפשר אולי להסתפק בקושי עם מה שהיה עד היום, אך ישנם הרבה זמנים אחרים שבהם המצב דחוק עד מאד, ובפרט הדבר בולט בתפילות קבלת שבת בכל ליל שבת קודש, כאשר כולם רואים בעצמם את הדוחק והלחץ הנורא השורר, כשעשרות אברכים ואורחים צריכים לעמוד מחוסר מקום. ומי מדבר כבר על מועדים או כינוסים וכו', וזה ברור שלא היה שייך להמשיך במצב הזה.

ר' יוסף מאיר רוזנטל: ברוך ה' זכינו שבת מדרשנו שהיה מאז ומתמיד מקום בוער בעבודת ה' קיבל בשנים האחרונות תנופה חזקה מאוד לטובה. האווירה הטובה השוררת בבית מדרשנו עשתה לה כנפיים בכל העולם, והרבה מבקשי ה' מתדפקים על דלתות בית מדרשנו כדי להתבשר באורו הנעים. אך לצערנו הרב פשוט אין מקום לכל הציבור הקדוש. בהתחלה היו שטענו שאולי חסרים רק כעשרים מקומות, ועל ידי שנשנה קצת את מיקום הריהוט נוכל למלאות את החסר. ערכנו מיד רשימה מיידית של האברכים הקבועים הפונים אלינו בתדירות לבקש מקום ישיבה, וכבר אז ראינו שמדובר בלפחות בשישים אברכים. מאז, המספר רק הולך וגדל משבוע לשבוע, כל זאת, עוד לפני כל האורחים הרבים המגיעים בכל שבת לפקוד את בית מדרשנו.

ראינו שאין ברירה וחייבים לבנות ולהרחיב את הבניין, בהתחלה חשבנו להתרחב לכיוון מזרח, אבל ככל שנכנסנו לעובי העניין יותר, גילינו שהשטח לצד מערב (הכביש ברחוב סלנט) בעצם שייך לבית המדרש ונמצא בבעלותנו, אך העירייה 'גנבה' לנו את אותו בעת שבנו את הבניין. אין שום ספק. ההרחבה הייתה מוכרחת וקריטית. כבר בחג הסוכות האחרון ראינו כבר כמה הרווחה הביא שטח זה, וכמה אנשים התווספו רק בזכות זה.

ר' נחמן גולדברגר מוסיף לבאר את הנושא: החסיד ר' אליהו חיים רוזין בשעתו קנה את כל השטח, ובזמנו בנו כולם עד הרחוב ממש,

כמו שכל הבניינים שמסביב בנויים. אך בדיוק בזמן שבנו את בית מדרשנו החליטה המדינה שזה "רחוב מרכזי" והפקיעה שטח נכבד ששייך לבית מדרשנו לטובת מדרכת הרחוב. אך יש לציין שלפני כחודשיים כאשר ישבנו עם עורכי הדין, וערכנו בדיקה מעמיקה בסוגיא, אז גילינו שזו הייתה רק 'הפקעה זמנית', ותוקפה כבר פג זמנה מזמן.

ר' לוי יצחק צוקר מזדעק לשמע השאלה: מה ה'הוה-אמינא' כאן?! צריך את זה! זה קריטי ביותר כאוויר לנשימה!

כשבנו את בית מדרשנו, הסתכמו כל אנשי שלומנו מתפללי בית המדרש בשלשה מניינים בודדים. היה לי מגיד שיעור בישיבה קטנה שהיה אומר לי, שהוא עוד זוכר את סבי החסיד רבי לוי יצחק בנדר ז"ל עומד בחוץ ומחפש מניין... ועם כל זה, מילדתי אני כבר לא זוכר שיש מקום מיותר... אציין רק נקודה שאמר לי בשעתו הרה"ח ר' אליעזר בורשטיין שליט"א "לפי הכלים - כך מגיעים אנשים, כמה שתכין מקום ליותר אנשים, כך יהיו יותר נפשות!" ואכן מאז שבנו את בית מדרשנו כבר הספיק המקום להתמלאות עד אפס מקום, ועם מצב דחוק זה אנחנו מתייסרים כבר שנים רבות.

אחר חתונתי היה לי חלק בייסוד 'איחוד האברכים הצעירים'. ארגנו אז בשעתו שולחן מיוחד לאברכים בכדי שיהיה להם היכן לשבת. כמובן שהוא התמלא תיכף באברכים שלא היה להם מקום ישיבה. אך כשרצינו להוסיף עוד שולחן לאברכים, ייעדו הגבאים את כל האזור למקומות ישיבה עבור הבחורים ושוב לא היה מקום לאברכים. היו אז אברכים שהגיעו בטענות להרה"ח ר' אפרים נחמן אנשין שליט"א יו"ד הנהלת בית מדרשנו שבימות החול מגיעים הם בכל יום, רוב שעות היום מבליים הם בין כותלי בית מדרשנו - אך בשבת קודש אין להם אף מקום דחוק לרפואה.

במיוחד כאב לי לראות כל ליל שבת אברכים צעירים המגיעים להתפלל בבית מדרשנו, אך מקום לשבת אין להם כמובן, ולא עובר שבוע שבועיים והם נעלמים מהאופק... והמצב קורע כל לב, להיכן הולכים אברכים להתפלל?! וכי שייך כזה מצב שלא יהיה מקום בבית מדרשו של רבינו עד שיצטרכו לרעות בשדות זרים?!

היו פעמים שאני ור' יוסף קנפלמכר היינו מוציאים כסאות וספסלים ל'פוליש' (-מבואה), כדי שיהיה לציבור הגדול היכן לשבת... אחד מהיסודות של רבינו זה הרי

שפעולה זו תגרום היא, שעשרות אנשים יתרחקו.

כאן גם המקום לציין לטובה את ידידנו ר' נחמן גולדברגר, שהפעולה הראשונה לטובה שהוא עשה מיד אחר שנכנס לתפקיד הגבאות, היתה להוסיף ספסלים, ושולחנות

'הארט פנים', לקרב את כל נפשות ישראל, וכאן מחמת המצוק והלחץ הנורא נהיה מצב נורא, כשהרבה אנשים הרגישו שהם חייבים לשמור על מקומם הקבוע "בעור שיניהם"... ולכן אף היו כאלו שהקימו ממקומם אורחים חשובים שהגיעו ממרחקים להתפלל בבית

ר' עמרם התלהב מיד ברגע הראשון, והגיב על המוקום "אתם תספרו לי על ברסלב?!" ובהתלהבות דקדושה שהדביקה את כולנו הוציא לוח שנה מהארון והחל לספור את ימי העבודה שנשארו עד ראש השנה, בסך הכול 41 ימים. ר' עמרם הכריז מיד 'אנחנו קופצים לפרוייקט! ובסייעתא דשמיא ובכח רבי נחמן מברסלב נצליח לעמוד במושימה!'

מתקפלים במעבר מאחורי כל ספסל, שזה היה כאוויר לנשימה.

האמת, "הקש ששבר את גב הגמל" אצלי היה כשהרגשתי את המצוקה על בשרי. היה זה אחר שהגיעו לומר לי כי ילדי היקרים מסתובבים להם בחוץ בשעת התפילה. וכמובן מאיליו שדבר כזה מסוכן מבחינה גשמית ורוחנית כאחד. קראתי להם מיד להיכנס פנימה, אבל אז גליתי שפשוט אין לי מקום להושיב אותם... הרגשתי ברגע ההוא שבאו מים עד נפש! וכי להיכן אלך להתפלל!

מדרשנו, ובעוונותינו היו מקורבים ואורחים, ואף חסידים וותיקים, מקבלים הרגשה כאילו מרחקים אותם, כשאך מצוקת המקום השוררת כאן גרמה את כל זאת.

לפני שנים ספורות עלה רעיון למכור את המקומות בקביעות ולחרוט את שמות הקונים כנהוג בהרבה בתי כנסיות. אנחנו נלחמנו נגד זה בכל התוקף, שכן על כל שולחן של עשר מקומות יש בערך שלושים (!) אנשים שיושבים שם 'בקביעות', כל אחד בשבת אחרת ובזמן שונה, והדבר הראשון

עיני רבינו הק'
צופיות אליך:

קמ חלק בהרחבת ביתי הגדול!

'בית הנודד הגדול דחסידי ברסלב בעיה"ק ירושלים ת"ו, נוגיע לדגע ההיסטורי, אליו חיכינו 64 שנה!

**עכשיו זה יוכל
לקרות, רק בזכותך!**

אחרי השלמת שלב הראשון של ההרחבה, רבינו הק' קורא לך לבוא וליפול חלק נצחי בהרחבת הבית הגדול הזה, בעיה"ק ירושלים שמול מקום המקדש

הרחבת בית המדרש הגדול בירושלים היא חובת היום וכורה המציאות:

- פעילות של 24 שעות, חסביב לשנה, ללא הפסקה
- ממשיך את המסורת שקבלנו מזקני אנשי בטהרתה
- הקירות שספוגים בהד קדומים של גדולי אנשי אשר כאן בילו ימיהם בעבודת ה'
- אחרי 64 שנה, המקום צרמהכיל!

חסידי ברסלב מתאחדים למען דעם רבי'נס שטוב, למען העתיד שלנו!

בשטיבלאך?! ככותל המערבי?! ניסו בשנה שעברה לארגן 'חברה' לילדים בהיכל הכולל, אבל זה לא הצליח, העבודה הכי קשה היתה לסחוב כל שבוע אברכים שיסכימו לוותר על התפילה הנעימה והמיוחדת שיש בבית מדרשנו ולהשלים את המנין.

ר' יוסף קנפלמכר שמש כמשגיח באותה חברה' מחדד את זה מהכיוון שלו: גם אחר שאברך כבר הסכים לבוא להשלים מנין, היתה ההרגשה שעשה לך 'טובה' גדולה ביותר, זה היה נראה שהם הגיעו כמעט בכפיה, או כפי שהתבטא בפני אברך אחר לאחר שהתפלל ב'חברה' 'הרגשתי כאילו ניתקת אותי מהגן עדן'...

ר' נחמן גולדברגר: כל הרעיונות והתכניות שרק יכולים להיות, את הכל ניסינו. כמעט בכל אסיפה ישבנו על המדוכה וניסינו לחשוב

מכל כיוון אפשרי.

כך למשל היתה תכנית לסגור את המרפסת בבניה קלה, אך זה לא יצא לפועל מכמה סיבות. היה גם רעיון לבנות גלריה קבועה בתוך בית הכנסת, אך אחר שראינו שנוצטרך לבנותה עם עמודים חזקים, מה שיפריע מאוד לכל סדר בית המדרש, ובנוסף לכך המדרגות לגלריה יהיו על חשבון מקומות רבים - ירדה גם הצעה זו מהפרק.

ר' יוסף קנפלמכר דיבר מקודם שעל ימות החול ושאר זמני השבת היה עוד אפשר איכשהו להסתדר. אך אני מנקודת מבט שלי כגבאי בית המדרש יכולני להעיד, שבחודש תשרי האחרון, אחר שזכינו לפתוח את האגפים החדשים גדלו והוכפלו מתפללי בית מדרשנו, הן בכל זמני השבת והן בשאר ימות החול. ראו את זה בחוש בכל פינה ופעולה במשך החודש, הן בהתלהבות בתפילות, הן בלחץ בחדרי המדרגות והשירותים, והן בכמויות הרבות של האוכל והשתייה שהלכו בחודש תשרי האחרון, כפול ממש מכל השנים.

הדבר פשוט. אברך שיש לו מקום בליל שבת - מגיע כבר גם בשבת בבוקר ובסעודה שלשית, ואף בימות החול מתחיל הוא להופיע. ההרגשה שהיתה בחודש האחרון היא 'אשרקה להם ואקבצם', רק נודע על פתיחת האגפים החדשים, וזרם של מבקשי ה' התחילו לנהור מחדש לבית מדרשנו להתבשם מהאור הנערב השורה כאן בבית מדרש.

ר' לוי יצחק צוקר: מורי חמי הרה"ח ר' נחמיה חשין שליט"א, מי שביית מדרשנו מונח על לבו תדיר, ומשקיע כל כולו למען בית מדרשנו זה רבות בשנים, היה אומר לי תמיד כי אם יצליחו לבצע את ההרחבה לצד מערב יתווספו עוד כשישים אחוז תוספת מקומות! בהתחלה היה קשה להבין את זה, איך שטח שנראה קטן כל כך יכול להביא לגידול של שישים אחוז?! אך עתה כשזכינו לברך על המוגמר ראו כולם בחוש ששני הקומות יחד הוסיפו לפחות עוד שישים אחוז ואף יותר מכך!

ר' נחמן גולדברגר: המצב המביש שהיה עד היום בבית מדרשנו היה עגום מאוד. הרבה פעמים הבחנתי באנשים 'חדשים' הנכנסים לתפילה בהיכל בית המדרש, אני רוצה לקבל את פניהם ולכבדם במאור פנים, כראוי וכיאות. אך המחשבה שאין לי שום מקום להציע להם גורמת לי להסתפק ב'שלום עליכם' בלבד כשלמרב המבוכה הם

נשארים לעמוד במשך כל התפילה. ה'דקדוקי עניות' שהיו על המקומות בבית המדרש היו נוראים ביותר, כפי שכל אחד יודע, לצערנו. רק השבוע לבד הגיעו אברכים רבים להודות בהתרגשות מרובה, כשהם מתבטאים שהם מרגישים כי "סוף סוף אפשר כבר 'לשחרר לחץ'... לאחר שנים רבות שהיו נתונים בלחץ תמידי שישאר להם מקום.

אין ספק שזה לא מכוחנו אנו, שנים על גבי שנים שכל הממונים בבית מדרשנו, הגבאים וחברי ההנהלה לדורותיהם, כמו כל שאר אנשי שלומינו - התפללו וכספו לדבר נצרך זה, ועכשיו זכינו להארה מיוחדת כשזכינו להוציא לפועל את מה שנכספו שנים על גבי שנים כל אנשי שלומינו לראות.

תפילה! תפילה! תפילה!

למעשה אנו מבינים כי אכן לא היה שייך להמשיך יותר ללא ההרחבה, ובכך אם תוכלו לשתף אותנו במקצת איך התנהלו העניינים, איך צמחה לה הישועה באופן כל כך פלאי, כשתוך זמן קצר ביותר זכינו לברך על המוגמר, להרחיב ולבנות עוד שלשה אגפים חדשים ומפוארים למען כבוד רבינו הקדוש?

ר' לוי יצחק צוקר: כאן ההזדמנות לציין כי חוץ מכל הנ"ל, מי שהכניס בנו בעיקר את הרוח חיים והמוטיבציה לעשות ולפעול למען בית מדרשנו בכלל ובפרט בעניין ההרחבה, היה הגבאי הקודם ר' מאיר פרנק הי"ו. הוא היה מדרבן אותנו תמיד על זה, ולא הפסיק לעסוק, לתכנן ולדרבן עד כמה צריכים לבנות ולהרחיב יותר את בית מדרשנו ולא שייך להשאיר את זה כך.

אני מאמין ב"ה שדבר רבינו צריך לצמוח ולשגשג יותר ויותר, ובכל עת הרי מגיעים מקורבים חדשים, ולכן בער לי מאוד העניין. שנים רבות שאני כבר מדבר יחד עם ידידי ר' יוסף רוזנטל על זה. בעיקר התחלנו להתחזק בנושא התפילה, עשינו אסיפה לפני כשנתיים, ישבנו כבר עם כל מיני עסקנים למיניהם שיודעים להתנהל מול הרשויות, אך כשראינו את גודל המניעות שיש על זה יצאנו מאוד מאוכזבים, ונשארו רק עם עצת העצות, התפילה.

מאז התחלנו להתאסף בקביעות לעצרת תפילה סודית מדי יום שלישי, שבוע אחר שבוע. בזמנים טרודים כמו בזמנים נוחים, בקור ובחום, כל שבוע יצאנו לעצרת תפילה. בהתחלה התקיימה העצרת ככותל המערבי בחצות הלילה, אחר כך עבר המיקום לקבר

שמעון הצדיק. התפילה היתה המקום בו הרגשתי שאנחנו 'זורעים בדמעה', המקום הבטוח בו אנו משקיעים, וזה הדבר הנכון ביותר שאפשר לעשות בשביל עניין נשגב זה. חודשים על גבי חודשים המשכנו להתאסף מדי שבוע, גם כששום ישועה לא נראתה באופן, המשכנו לעשות את שלנו, ואין ספק שזה מה שהביא את הישועה המיוחלת.

ר' לוי יצחק מוסיף עוד נקודה חשובה על עניין התפילה: רבינו הקדוש הרי אומר בספר המידות "מדירת הצדיק ניכר מעשי הדור", כך שאין שום ספק שכשמדובר בדבר גדול כזה של דירת הצדיק הרי שהכל חייב ללכת אך ורק בדרך רבינו הקדוש שלימדנו. תפילה, תפילה, ועוד פעם תפילה. ממש ראינו בעינינו שרק כוח התפילה פעל את הדבר. בהתחלה כשניסנו לפעול כדרך העולם ראינו שזה לא מתקדם לשום מקום, אז לקחנו את נשק אבותינו בידינו והתחלנו רק להתפלל, וה' יתברך סיבב כבר שהישועה תגיע, באופן הכי פלאי שרק שייך ומכיוון שלא חלמנו עליו בכלל.

אידי דאטינן להכי, לא נוכל להתאפק מלהזכיר את אותם אברכים חשובים ויקרים שציוו עלינו לא להזכיר את שמם, אך אנו 'עסקני קרן הבניין' יכולים להעיד בפה מלא, כי לולי הם, לא היינו אוחזים היכן שאנו אוחזים כהיום ברוך ה', לראות את ההרחבה הגדולה בנויה על תילה.

זה עידן ועידנים שהם התעוררו לפעול ולעשות למען הדבר הגדול והנשגב הזה של הרחבת בית מדרשנו, כשהם צועדים בדרכם של 'אנשי הבעל תפילה', ולא די שתפסו את אומנות אבותינו בידיהם, אלא אף דאגו לעורר ולחזק את כל מי שרק בא בקרבנותם, על החובה המוטלת על כל אחד להתפלל מעומק הלב למען הרחבת בית מדרשנו. הם היו אלו שדאגו להציף את ענין התפילה בין מתפללי בית מדרשנו בכל צורה ואופן שרק יכלו, אם בארגון עצרות התפילה, בהדפסת תפילה מיוחדת למען ההרחבה המיוחלת, הקמת קו התפילות ועוד שלל פעולות שפעלו וארגנו בנושא זה.

גם לנו 'עסקני קרן הבניין' הם 'לא נתנו מנוחה', ועוררו אותנו תדיר עד כמה מוכרח וקריטי הדבר הגדול הזה, בכל לשון ומליצה הם עודדו ודרבנו אותנו בכל עת מצוא עד כמה אפשרי הוא הדבר, אם רק נאמין ביקרת ומעלת הרחבת בית מדרשנו. עד שלבסוף זכו אף לראות בפירות הברוכים, בהיבנות ההיכל על תילו. אין ספק שכל הזכויות הרבים והעצומים של 'ההרחבה הקדושה' יעמדו להם למגן ולזכות, לעולמי עד ולנצח נצחים.

ר' יוסף קנפלמכר: אחר שגלגלה ההשגחה שנכנסתי לשמש כחבר בהנהלת בית מדרשנו, והתחלנו לשבת באסיפות על אופן ניהול בית המדרש, כמעט בכל אסיפה צפה מחדש המועקה, מה עושים עם הבעיה הבעורת שאין מקומות ישיבה לאברכים? ניסינו שעות ארוכות לחשוב על רעיונות, התייגענו הרבה מאוד למצוא מוצא ופתרון לדבר, אך ללא הצלחה.

כך נמשך הדבר עד שלפני כשנתיים החלטנו שאין ברירה ומוכרחים כבר להרחיב את בית המדרש. קראנו לכל מי שלבו היה חם לנושא וקבענו להתאסף כל שבוע לאסיפה, לטכס עצות מה לעשות. אך גם זה לא החזיק הרבה זמן, עד שהבנו שהמקום היחיד שם אנו כן יכולים לפעול את מבוקשינו הוא אצל השם יתברך: תפילה! וכפי שהרחיב מקודם ר' לוי יצחק הי"ו.

בסייעתא דשמיא ובכח רבי נחמן מברסלב

ר' לוי יצחק צוקר מתחיל לספר את השתלשלות העניינים למעשה: הידיעה המפתיעה והמרעישה נפלה עלינו כרעם ביום בהיר. היה זה בעת 'שמחת הכנסת ספר תורה' שעל ידי משפחת רוזנפלד, שהתקיימה ביום ט"ו בתמוז. ר' יצחק גרינוולד הגיע והודיע לנו שיש התקדמות מול הרשויות ואפשר להתקדם. הרגשנו באתנו רגע הרגשה של 'היינו כחולמים' לא האמנו ולא פיללנו שכל מה שכל כך התפללנו עליו יגיע באופן מפתיע כל כך.

אגב, קדמה לכך השגחה נפלאה, כאשר כמה חדשים לפני כן הלכנו לאחד מנדיבי העם לדבר על לבו שיתרום סכום נכבד למען הרחבת בית מדרשנו. הנדיב שליט"א אכן התלהב לגודל יקרת העניין ועל המקום התחייב לתת סכום הגון ביותר, כדי שיהיה עם מה להתחיל.

ר' יוסף מאיר רוזנטל: עוד השגחה פרטית נפלאה היתה באותה תקופה, כשנודע לנו שקיימת ירושה מכובדת שבעליה הועידה למען בית מדרשנו. האופן איך הגיע סכום נכבד זה לידינו התחיל כחמש שנים לפני זה. היה זה כשאבי שליט"א הלך לדבר על לב אחד מאנשי שלומינו להתנדב לבית מדרשנו, אותו אחד דיבר עם דודתו, הלא היא האלמנה מרת וינדברבום ע"ה, בתו של החסיד רבי אלימלך זרלביץ ז"ל, אשר כתוצאה משיחה זו השאירה סכום נכבד ביותר למען בית מדרשנו, ובכסף זה בשלב ראשון שופצה

העזרת נשים הישן והנוצחה על שמה. מכספה שמרנו גם סכום נכבד בשביל התחלת הבניה. ראינו אז בחוש שהתפילות של כל שבוע הם הפועלות את כל הגדולות והנצורות, ורק 'כח התפילה' הולך לפנינו. גם סיפור זה גרם לנו התעוררות מיוחדת, אחר שראינו איך שנופל לידינו סכום כסף גדול מאוד מכיוון בלתי צפוי, כשאפילו לא היינו צריכים לטרוח בשביל זה כלום. זה היווה בשבילנו הארת פנים גדולה ביותר, ודחף אותנו להמשיך הלאה.

ר' לוי יצחק: כל נשכח גם את סיפור הגלריה בשנה שעברה, מה ש'לחץ אותנו לקיר' שחייבים כבר להתקדם עם ההרחבה. היה זה בתחילת חודש אלול באמצע הלילה ואני מקבל טלפון בהול מר' נחמן גולדברגר שהוא קיבל עכשיו שני צווי הריסה על כל הגלריה, צו אחד על שמו הפרטי, ואחד על שם בית המדרש. מיותר לתאר מה היה גודל השבר באם חלילה זממם היה עולה בידם, שכן בחודש תשרי הגלריה הרי היא כורח המציאות ופיקוח נפש של ממש.

התחלנו לחשוב מה עושים, תוך כדי שר' נחמן מאיץ בנו "אין זמן לחשוב! עד ארבעים ושמונה שעות הכל אמור להיות מפורק!" נכנסנו מיד להילוך גבוה, נסענו לכל המי ומי שחשבנו שיש לו איזשהו שייכות לנוגעים בדבר, ומעל במה זו יש לציין ולהודות לכל אנשי שלומינו שהתמסרו בלב ונפש ופעלו בכל כוחם ומרצם להסדיר את העניין, ובפרט ר' יצחק גרינוולד ור' דוד גרינוולד, ותודה מיוחדת לר' נפתלי שטיצר שהיה אז בדיוק ביום חתונת בתו, ולמרות זאת לא שת לכל הטרדות הרבות ונכנס מיד לתוך עובי הקורה. התחלנו לפעול מול כל הגורמים יחד עם העסקנים ר' ישראל יצחק שפירא, ר' נחמן הלפרין ור' מתתיהו חשין המתמסרים תדיר לכל קדשי בית חיינו באופן מעורר השתאות, גם ר' ישראל יצחק שפירא עמד לימינו, והעיקר הם התפילות הרבות שכלל חסידי ברסלב התפללו והעתירו באותו היום, כשכל קווי ברסלב הודיעו וביקשו מהציבור להעיתיר בתפילה שלא ישלטו ידי זדים על בית מדרשנו. וברוך ה' שהגזירה התבטלה לה. או אז ראינו שזה כבר לא תכלית כך, אמרנו לעצמנו כי לשנה הבאה חייבים כבר בניין של קבע והיה מה. איחלנו אז האחד לשני "מאז יצא מתוק ובשנה הבאה נזכה כבר לבניין בר קיימא", למרות שזה היה נראה כחלום נעים

ר' יוסף קנפלמכר: מכיוון שהיה לנו חלון

הרחיבי מקום אהלך

באנו בזאת אודות בית מדרשנו הגדול בעיריית ירושלים ה"ל, שנבנה ע"ש רביה"ק לפני למעלה משבעים שנה ע"י גדולי זקני א"ש ברוב ההבנה שמשחרו נפשם על הדבר הזה, ונ"ה חפץ ה' בידם הצליח. כאשר בנינו גדול וקודש זה שמשמש מאז ועד היום כמרכז כללי לחסידי ברסלב די' בכל אתר אחר, ממנו יחד וממנו פנה זה שנת דור לקיבוץ א"ש ולמקבשי ה' בכל רחבי תבל, לדעת את דרך עקבי האצן על משכנת הרועים בדרך רביה"ק ותלמידיו מדור דור, והמפורסמות אף צריכתם ראה.

ובנ"ה בשנים האחרונות עם ריבוי העם של המוני אנשי שלומים הנוספים ומשתוקקים לקבוע מקום תפילות לימודים במקום קודש זה, נעשה המקום צר מלהכיל, ובפרט בשבתות וימים טובים ושאר ימי דפגרא, אשר הרוחק והצפיפות ברוכלי בית המדרש הוא בלתי נסבל ובחשש פיקו"ג והדבר מהנה מניעה גדולה לאנ"ש מלבא ולהתחלל יחזיו באור הצדיק.

שמחה נוננה בלבב, בשמענו את הבשורה המרפיה, כי זכינו זה עתה להרחבת גבולי הקדושה, כאשר הוקם "קרן הבנין" שע"י הנהלת בית מדרשנו הגדול, והעסקנים היקרים קפצו בחיים הסוערים ובס"ד הצליחו להרחיב את הבנין ולבנות אגף גדול על כל אורך הבנין מצד מערב, באופן שנספגו מאות מקומות שיבה בהיכל ביהמ"ד, וכן תוכן מענה להמוני א"ש הבאים ומתכנסים בחגים ומועדים וכבוד כינוסי קודש להתחזק ולהתעורר יחזיו בעצות ותורת רביה"ק הננמ"ח זיע"א.

אולם היות וצריכים להשלים ולהמשיך את המלאכה, לפאר את הבנין ולשכלל מבנים ומבחוץ, ולהוסיף עוד כהנה וכהנה לרווחת מופלגו ולמדי ביהמ"ד, באנו בזה בקריאה נרגשת לכלל אנשי שלומים המקושרים להאי צדיקא, ולכל אנהי ומעריצי חסידות ברסלב בכל העולם כולו, להרתם ולפעול ולהפעיל למען מטרה קדושה זו, לפאר את בית ה' הנקרא על שם הצדיק האמת, ולשכלל בכל מתי הידורים, באופן שיהיה ראוי ויפה לשמש כמשקן קדושה, וכבר הבטיח אותו זקן דקדושה שאצלו לא הפסיד איש.

יהי"ר שכל הנוטלים חלק במפעל וקדושה הלוה, וזוכים להמנות בין העושים והמסייעים לבנין קודש זה, ונותנים ידם ולבם להיות לעזר ולסיועו כפי אשר יבוקש, ולקדש שם שמים ושם הצדיק ע"י הגדלת חזיון בית המדרש הנקרא על שם - יתברך מפי עליון ברב ברכות ושבע שמחות בכל מלי דמיטב, בי חי' ומונו, וימלא ה' כל משאלותם הרחנות ובששפיות טוב ולחיים ולשלום.

החותרים בצפיה לרחמי שמים וברכת כתיבה וחתימה טובה

Handwritten Hebrew text, likely a signature or official statement, including the name "אברהם אביב" and other illegible text.

פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

זמן קצר ביותר, הלכנו מיד לברר מי עושה את העבודה הטובה ביותר. הלכנו לבדוק גם כמה אתרי בניה ולהתרשם מהעבודות. שכן כשניגשים לעבודה קדושה כזו, לבנות את בית רבינו, אי אפשר להתפשר על כלום. ומאידך, עקב הזמן הלחוץ כל כך היינו צריכים למצוא קבלן אמין ורזי, שיוכל לגמרו עד הימים טובים. ברוך ה' שהשגחה הועידה את פנינו לקבלן הידוע המנוסה ר' עמרם מינצברג הי"ו (אחינו של ידידנו הבלתי נשכח ר' משה גדליה אנשין זצ"ל) וקיימנו בביתו אסיפה דחופה. ר' עמרם התלהב מיד ברגע הראשון, והגיב על המקום "אתם תספרו לי על ברסלב!?" ובהתלהבות דקדושה שהדביקה את כולנו הוציא לוח שנה

הם כבר לוותר על התוכנית ולדחות את יציקת הקומה השלישית למועד מאוחר יותר, שכן הסכומים האסטרונומיים שהסתכמו כל העבודות עד אז, היו כבר למעלה מיכולתם. אך הנהלת קרן הבניין, ר' נתן ור' נתנאל ור' מאיר שיחיו לא נתנו לנו להרפות, רק ציוו עלינו להמשיך בכל הכוחות, וברוך ה' שאכן זכינו לברך על המוגמר בבניית הקומה השלישית, לתפארת בית מדרשנו ולתפארת הצדיק הקדוש שעל שמו קרוי בית מדרשנו. בשולי הדברים מבקשים עסקני קרן הבניין להבהיר נקודה חשובה, שיכול להיות שיש כאלו מבינינו החושבים על זה: וכי להתרים את נדיבי העם?

אך העסקנים מגלים לנו שבאמת יש תכנית כזו בעתיד, אך אין סיכוי לצאת לחו"ל לפני שמתפללי בית מדרשנו יחגרו את מתניהם בעצמם למען רבינו הקדוש, ויתרמו וישיגו למעלה מיכולתם. שכן הדבר הראשון שכל נדיב בעם מבקש לראות, הוא כמה התאמצו מתפללי בית המדרש עצמם. חוץ מזה, מוסיפים העסקנים, 'אל תמנע טוב מבעליו' קורה כאן אירוע היסטורי שאין ספק שזה ישליך על כל עתידה של חסידות ברסלב, ועל כל תיקון העולם בכלל, וכי מי פתי יעמוד מן הצד ולא יקח חלק בדבר גדול והיסטורי זה? שיוכל בדורות הבאים להעיד על עצמו ולשמוח שנטל חלק נכבד בדבר נשגב זה!

ההזדמנות ההיסטורית, ושניהם, גם ר' נתן וגם ר' נתנאל ענו ואמרו מיד ללא השתהות 'נעשה ונשמע!' בוודאי! תיכנסו לפרוייקט ואנחנו ניתן לכם את מלוא הגב והתמיכה! הם אף הוסיפו לעודדנו ולחזקנו שלא נתמהמה אלא להתחיל תיכף בעבודת הקודש. המעניין הוא שהתאריך שהלכנו לר' נתן מימון היה בערב תשעה באב אחרי צהרים. בהתחלה היססנו אם זה הזמן המתאים לערוך אסיפות, אך ר' נתן חזקנו, שאדרבה, דווקא בערב תשעה באב, כשמתאבלים על חורבן בית המקדש ומחכים לבנינו - זה הזמן והעיתוי המתאים ביותר לפעול ולעשות למען בית המקדש מעט, בית מדרשו של רבינו הקדוש. גם ר' נתנאל התחייב להשיג סכומים אגדיים, כך גם הרה"ח ר' מאיר קרליבך שליט"א נרתם להשיג סכומי ענק למען בנין הבית, כששלשתם השיגו הלוואות בהיקפים של מאות אלפי שקלים על חשבונם הפרטי! זאת בזמנים קשים ועמוסים כל כך של ערבי חג. גם במשך הבניה עצמה, כשמתבע הדברים עברו זמנים קשים ומורכבים, המשיכו לעודד ולחזק שנמשיך בכל הכוחות.

כאן חושפים לנו העסקנים הי"ו שלפני השלב של יציקת הקומה השלישית חשבו

מהארון והחל לספור את ימי העבודה שנשארו עד ראש השנה, בסך הכול 41 ימים. ר' עמרם הכריז מיד 'אנחנו קופצים לפרוייקט! ובסייעתא דשמיא ובכח רבי נחמן מברסלב נצליח לעמוד במשימה!'" וכמוכן שלא שכחנו לרגע איך הגענו עד הלום, וברגע שרק ראינו שהעסק מתחיל להתחמם הלכנו מיד וארגנו כמה מניני תהילים להצלחת הדבר.

ר' נחמן גולדברגר: ההמשך היה שמיד כשראינו את הסייעתא דשמיא המלווה אותנו על כל צעד ושעל, התיישבנו עסקני 'קרן הבניין' לאסיפה דחופה, לבדוק ולברר האם יש לנו את היכולת לקפוץ למים העמוקים למען רבינו הקדוש, שכן פשוט שכמה אברכים בעלי משפחות כמונו לא שייך שנתחייב על סכומים ענקיים כאלו. היישר משם שמנו את פעמינו להרה"ח ר' נתן מימון והרה"ח ר' נתנאל תפילנסקי שיחיו, הנחנו על שולחנם את כל התמונה, את ההזדמנות ההיסטורית, ואת העלויות הרבות הכרוכים בפרוייקט אדיר ממדים זה. שאלנו את פיהם אם הם יתנו לנו את הגב להוצאות האסטרונומיות שמסתכמות במיליונים (!) אז נידע שנוכל לגשת לעבודת הקודש, או לחילופין שחלילה נחמיץ את

נשיל פנמיים ר' עליה במר ז'ך

איי דואו מאור שאני מסודק מהעולם עם זקן ופאת. ר' דוד שכטער באגרותו

חסידיים בצל האש

מסירות נפשו של החייל ר' גדליה ברגר ל'מקווה', 'אליהו הנביא'
שהאכיל את ר' שמואל מאיר אנשיך והוויתור המופלא של ר' דוד
שכטער על ה'תעודה' שיכולה הייתה להציל את חייו // סיפורים
ותיאורים מיוחדים אודות חיי הקדושה והיישוב הדעת המופלא
של חסידי ברסלב גם בתקופות בהם רעמו התותחים ונדמה היה
כי בא הקץ // המלחמה הגדולה

אהרן איזנבר, עריכה: אברהם מרדכי לב

ר' אברהם ב"ר נחמן חיזק רבות את אנשי שלומינו
באותם ימים קשים, וקרא לציבור שכל יהודי
שיעסוק בתפילה, ינצל. והסמיק לכך את הכתוב
ביואל (ג, ה): "כל אשר יקרא בשם ה' ימלט". ופירשו, 'כל אשר
יקרא בשם', היינו שלא ירפה ולא יעזוב את התפילה, ויקרא
ויזעק אל השי"ת בצרה - הוא אשר יזכה להימלט ולהינצל.

ירושלים של הימים ההם

קשה זו, והנה מה הופתע לשמוע דיבורים טמירים על 'עבודת התפילה'. בחוסר אמון עבר להאזין לחבורה השנייה, והנה אף שם הכל טובים יהודי מבוגר, השופע דיבורים הנדמים כגחלי אש בעניין 'ואטהר ואתקדש'...

'מה קורה פה?', מילאה התמיהה את ליבו, 'מהיכן שואבים המה ישוב הדעת מופלאה ונדירה כל כך? כיצד יכולים להפנות ליבם מכל העולם הסוער וגועש, ולעסוק בחיי נצח. כל הנבראים מתהלכים ביקום זהה, נסערים וטרופי נפש, תרים אחר מסתור לנפשם, בחוץ משכלת החרב ובחדרים אימה נוראה - וכאן, בקלוזי שכמו נלקח מעולם אחר - יושבים יהודים 'מיושבים' ודנים בצלילות ומתיקות עילאית על עוד חיזוק, עוד קרבת אלוקים, עוד פיסה של תורה ותפילה. וכי הם עשויים מחומר אחר?!... לא ארך זמן רב עד שהחלטה גמלה בליבו: "מקומי כאן. רצוני להיות כאן, בעולם המבולבל, ולזכות לחיות בדבקות ובישוב הדעת מופלג".

רבי, כבר נשפך מספיק דם!

טרם פרצה המלחמה, נסע הרה"ח ר' אברהם ב"ר נחמן לאומן בראש-השנה, כמנהגו מדי שנה בשנה. טרם שובו ארצה החלה המלחמה להשתולל בעולם, ומנעה לשוב לביתו בארץ הקודש. באחד הימים ששהה באומן בציון הק', נשמע כשהוא צועק בקול נורא: "רבי, כבר נשפך מספיק דם!"...

שלושת ילדיו נפטרו בימי המלחמה בירושלים, בעקבות המגיפה והרעב הכבד. הבחור מנדל, שנפטר בתאריך ט"ז טבת תרע"ז, ושתי בנותיו - אשר לפני מספר שנים אותר מקום קבורתם שבהר הזיתים. ידוע גם שר' אברהם ב"ר נחמן קונן עליהם באומן, בעת אמירת הקינות ב'תיקון-חצות' - בעודו גועה בבכי מרורים באמירת הפסוק "היו בני שוממים"... ר' אברהם ב"ר נחמן חיזק רבות את אנשי שלומינו באותם ימים קשים, וקרא לציבור שכל יהודי שיעסוק בתפילה, ינצל. והסמיך לכך את הכתוב ביואל (ג, ה): "כל אשר יקרא בשם ה' ימלט". ופירשו, 'כל אשר יקרא בְּשֵׁם ה', היינו שלא ירפה ולא יעזוב את התפילה, ויקרא ויעק אל השי"ת בצרה - הוא אשר יזכה להימלט ולהינצל.

...

האור והגדלות של אנ"ש שנחשפו בימי המלחמה

אורם וגדלותם של אנ"ש, התגלו במלוא יופיים בימי הזעם, בצל הרעב והעוני האימים אשר שלטו בארץ הקודש. סיפורי הוד רבים כל-כך שנחשפו דווקא בעתות צרה אלה.

הרה"ח ר' שמואל העשיל פרידמן ה"ד - שנרצח לקראם סיום המלחמה מהפצצה גרמנית - תיאר את תחילת המלחמה ב'יומן' שכתב: "בכל יום קמים קודם אור הבקר בבתי כנסיות לומר תהלים וסליחות, והיום יום ה' גם כן תקעו בשופרות אודות המצב הרע שבעולם כעת - לרגלי המלחמות הגדולות שהתחילו כעת, שכמעט כל המלכים הולכים להלחם זה עם זה... והמצב הוא כעת רע מאד בכל עיר ובכל מדינה, שכמעט בכל מקום הוא כעת מצב מלחמה, ובכל מדינה

כאשר

כאשר הלב שותת דם, ממאן להאמין לשמועות הקשות; כאשר הצוררים נושאים ראשם, - אין מתאים מלדפדף ולעלעל בין דפי ההיסטוריה, לשוב חזרה אל ימי מלחמת העולם הראשונה, כמאה ועשר שנים לאחור.

ננשום אל קרבינו את התקופה הקשה שעברה על בני עמנו, נטה אוזן ללבבות החסידים שפעמו אף בימים אלו בעוז וגאון - הוכחה המעיידה כאלף עדים כי גם בתקופות קשות ומרות כל-כך, ניתן בהחלט להישאר איתנים ומחוזקים.

...

שנים שנצרכו בדם ודמעות לדורות

ירייה אחת. ברגע שאחריה שום דבר לא שב להיות כמו שהיה. ימי מלחמת העולם הראשונה, מלחמה ששינתה את פני כל אירופה. כמו בכל זמן וכמו בכל מקום - אף במלחמה זו כלל ישראל התמודד עם קשיים וסבל עקוב מדם, אשר אין המוח האנושי יכול להבינם.

שלושה גזירות מרכזיות איימו על שלוות הנפש: גיוס בכפייה אל צבאות המלחמה, פרעות עקובי-דם שפרצו בישובים יהודיים, וקשיי המלחמה, שבמרכזה הרעב הנורא.

המלחמה נחשבה באותם ימים לגדולה ביותר בתולדות ההיסטוריה. (מי יכול היה להעלות בדעתו את השואה הנוראה, שעתידיה היתה לבוא זמן לא ארוך לאחר מכן). בין כל ריכוזי היהודים ריחפו רוחות המלחמה והאימה הגדולה. לאנשי שלומינו נוספו דאגה ועצב מיוחדים, כאשר לא יכלו לתת מענה להשתוקקותם העזה, ולזכות לנסוע לציון רביה"ק באומן בימי ר"ה. האמיצים, אשר מסרו את נפשם ונסעו למרות הכל, לא יכלו לשוב לביתם חזרה.

שנות המלחמה נצרכו ונחרטו בדם ודמעות לדורות עולם.

...

הקלוזי באומן, כמו נלקח מעולם אחר...

החסיד ר' לוי יצחק בנדר מספר: בעיצומם של ימי המלחמה, נכנס יהודי באקראי לקלוזי באומן. ולהפתעתו מצא שם שתי קבוצות של יהודים שישבו ברוגע ושלווה ושוחחו ביניהם בדבקות חברים. בסקרנות רבה היטה אוזן לשמוע על מה יכולים יהודים לשוחח בשעה

נמצאים כעת אלפי יהודים בשדה המלחמה: ברוסיה, באוסטריה, בגרמניה, בצרפת, בבולגריה, באנגליה וכו', אשר מלחמה כזאת כמעט לא היתה בעולם; העתונים משערים שנמצאים כעת בשדה המלחמה מכל המדינות בערך שלש מאות אלף יהודים; ה'יתברך ירחם על עמו ישראל, ויושיענו מכל הצרות והגזרות, ויושיענו בכל מיני ישועות, ויביאנו לארצנו הקדושה במהרה בימינו, אמן: (תולדות שמואל תרע"ד). מרגש ומעורר לשמוע על הרה"ח ר' נתן טרוביצר ז"ל, שהתגורר באותם ימים קשים בעיה"ק צפת - אשר ניצל את לילותיו ללימוד התורה, למרות שלא היה תאורה בבתים, בעקבות המלחמה. ישב ולמד בכל לילה לאור הלבנה הקלוש.

הכל ראו בחוש: ה'קיבוץ' של רביה"ק שמר והציל

הטורקים גייסו בכפייה כל אדם שהחזיק בנתינות טורקית, גזירה זו גררה יהודים רבים בעל כרחם לשדה-הקרב, שם נהרגו הי"ד.

אף את הרה"ח ר' ישראל בער אודסר ניסו לגייס בכפייה, אולם הוא בחסדי שמים ניצל מידם. למעשה היה זה אחר שהצליח לשכנע פקיד לרשום במסמכים שהוא מבוגר מכפי גילו האמתי כבעשר שנים, ובכך כביכול עבר את גיל הגיוס...

בין אלו שכן נאלצו להתגייס, היה הרה"ח ר' גדליה ברגר ז"ל, אשר לפני שעלה ארצה היה מבין חברות אנ"ש בברדיטשוב, ואף זכה לשהות בצל הרה"ח ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל. חזותו התמימה לכאורה של ר' גדליה, הטעתה ובלבלה את הסובבים - איש לא שיער את גאונותו המופלגת המקופלת ומסתתרת בדמותו. היה מסוגל לפרש פרשה שלמה מהחומש, על פי הספה"ק ליקוטי מוהר"ן.

מסופר שלמד תורה מסוימת בליקוטי מוהר"ן עם ביאור הליקוטים, בפני אנ"ש. אחר שסיים נשאל כיצד התבונן בתוך הספר 'ביאור הליקוטים', והלא על התורה שלמד אין בידנו את חידושיו של ר' אברהם בן ר' נחמן. נענה ר' גדליה בענות-חן: "מי שמכיר את הילוכיו ומהלכיו של ר' אברהם ב"ר נחמן - ידע ממילא את מהלכיו בכל תורה ותורה..."

מדי ראש השנה היה רבי גדליה מקדיש עצמו במסירות נפש ממש לנהל את כל ענייני ה'קיבוץ' בירושלים. ומעשה שהיה, כך היה:

גם בהיותו מגויס-כפוי לצבא, לא שכח את חובותיו הרוחניים והמשיך בכל כוחו לעבוד את השי"ת מהמצב בו היה נתון. בהגיע ימי ראש השנה, כמהה נפשו ובערה, השתוקקה עד כלות לבוא ולהיראות לפני הצדק.

הוא לא עצר עוד בנפשו, ובמסירות נפש ערק מהמחנה הצבאי הטורקי ללא אישור ונסע אל ה'קיבוץ' הקדוש, שהיה בימים אלו בירושלים שלפנים מן החומה. והנה אחר ימי ראש השנה,

כאשר שב אל המחנה, תדהמה אחזה בו כאשר נכח לגלות כי מן המחנה הטורקי, על כל חייליו, לא נותר זכר - אחר שהופצץ כולו בידי האויב הבריטי - - -
ראו הכל בחוש כיצד ה'קיבוץ' הקדוש הגן ושמר מפני כל רע, וכוחו רב עד למאוד. בהמשך השנים בנו של ר' גדליה, הרה"ח ר' בנימין, התמסר לניהול ענייני ה'קיבוץ'. אופיו העדין לא מנע ממנו לנהל ביד רמה את ה'קיבוץ' הקדוש, אחר שראה את הנס המוחשי שאירע לאביו.

מקווה ישראל - ה' מושיעו בעת צרה

בהזדמנות אחרת בהיותו בצבא, נוכח שוב ר' גדליה לראות כיצד ניצלו חייו בנס גמור, בעקבות הקפדתו ומסירות נפשו על כל קצהו של יו"ד. היה זה כאשר הצבא הטורקי, אליו היה מגויס כאמור, חנה באזור באר-שבע. חודשים שלמים חלפו כאשר לצערו לא זכה לטבול במקווה. באחד הימים עלתה ההשתוקקות על גדותיה, והוא חמק מן המחנה בחיפוש אחר מקור מים...

בתוך כך נערך 'מפקד' במחנה, בו גילו שר' גדליה נעדר. בימים אלו לא היה כל ערך ומשמעות לחיי אדם, בשנייה קלה יכולים היו לחרוץ את גורלו, רח"ל. ואכן בזמן שעשה ר' גדליה את דרכו חזרה, אחר שלצערו לא זכה למצוא מקור מים - חרדה נכנסה לליבו. מה יהיה כאשר ישוב למחנה, הרי מסתמא גילו הטורקים בהעדרו. והנה בעודו הולך חושש ומתפלל - הופתע לגלות בשנית, כי חוץ ממספר ענני עשן אחרונים - לא נותר מהמחנה דבר. אחר שהופצץ כולו בידי האויב - - -

ועיר האלוקים מושפלת

חרפת הרעב שהייתה מנת חלקם של אנשי ירושלים, הבריחה רבים מהם להימלט למקומות רחוקים (פתח-תקוה, חדרה וכדומה), שם נטעו אנשי המקום עצי-פרי וגידלו גידולים שהפיקו תנובה עצמאית, שאינה תלויה בגורמים חיצוניים. בכך למעשה ניצלו חיי רבים.

הרה"ח ר' יעקב צבי פילמר ז"ל שהתגורר בירושלים אחר עלותו לארץ ישראל, הקפיד מאוד לא ללון מחוץ לחומות ירושלים. אך כשהתגברה מצוקת המגיפה והרעב, בשנות מלחמת העולם הראשונה, נאלץ לעקור ליפו בה התגורר מאז כמה שנים,

גם הרה"ח ר' שמואל מאיר אנשין ז"ל ובני משפחתו סבלו מאוד מהמחסור וחרפת הרעב. ר' שמואל מאיר, שמכר ספרים למחייתו - שהיה חלוש ונפוח מעוצם הרעב הגדול - כאשר שמע שרבים נוסעים למצרים בכדי להחיות נפשם, הלך בליט ברירה ונעמד בתור בסמוך לשגרירות ארה"ב, זאת בכדי לקבל אשרות-יציאה עבורו ועבור בני ביתו. בעודו עומד בתור לשגרירות, עלה בדעתו לפתע רצון חזק

מה קורה פה? מילאה את ליבו, מהיכן שואבים המה ישוב הדעת מופלאה ונדירה כל כך? כיצד יכולים להפנות ליבם מכל העולם הסוער וגועש, ולעסוק בחיי נצח?

מוגדר כ'מבוקש' על ידי הממשלה. שוב ר' דוד לא עצר בעצמו, בפעם השנייה, ויתר על טובתו וחיו האישיים - ומסר את התעודה למען הצלת האחר. כך מצא עצמו ר' דוד יתום, חסר כל ורעב לאוכל. היו ימים שלא אכל דבר מעבר לקליפות תפוזים. הרעב הגדול כה החלישו, עד שלא פעם נראה כשהיה הולך ברחוב סמוך אל הקיר, זאת בכדי שלא ייפול מרוב חולשתו.

הצלתה משחת - בזכות הצדקה שנתנה שהצילני מרדת מוות

מעשה פלא מסופר על ר' דוד, כאשר באמצע הליכתו ברחוב בעיצומם של הימים הקשים, התמוטט מעוצם חולשתו ונותר שכוב, כשהוא חלוש וחסר-כח. בת ישראל שהייתה רח"ל נשואה לנכרי, עברה במקום והבחינה בו. או אז התעורר בתוכה ניצוץ הרחמנות היהודי, ומיהרה לתת לר' יעקב פרוסת לחם. לא חלף זמן עד שהצליחה להינצל מאותו גוי, לברוח ממנו ולהקים בית נאמן וכשר בישראל. רגיל היה ר' דוד לומר שהצלתה של אותה בת ישראל - בזכות הצדקה שנתנה עבורו, כאשר הצילה אותו מחרפת הרעב הנורא.

על תקופה נוראה זו סיפר בנו הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר שליט"א (קני אור, גיליון רס"ז): "אבי סיפר לי, שפעם ישב עם חברותא ולמדו יחד, ובהמשך יצא לרגע קט. כאשר חזר מצא את החברותא ללא רוח חיים. והיו אלו מעשים שבכל יום".

עוד מספר: "מעשה שמצא אבי פת באמצע ימות השבוע. למרות רעבונו העצום, וחיותו שכמעט לא נותרה בו - גמר אומר למסור נפשו ולהחביא במקום מסתור את הפת ולשומרה עבור סעודת ליל שבת. כאשר שבת פרסה כנפיה, קרב למקום בו הסתיר את הפת, אך למרבה החרדה נוכח לראות שפרוסת הלחם נגנבה ואינה עוד במקומה".

לא ראה את עצמו - רק את זולתו

סיפר חתנו הרה"ח ר' אברהם אנשיין, שבימי המלחמה העולמית הראשונה חלה חמיו ר' דוד בחולי טיפוס הבהרות. הוא אושפז בבית החולים 'זולאך' בהסגר ובדידות מחשש שידבקו אחרים במחלתו, שכב בגפו עם חום גבוה. כאשר הגיע ימי הפסח השחילו עבורו מצה דרך החלון, בכדי שיצא בה ידי חובתו. באורח נס החלים מהמחלה המסוכנת. את קורותיו של הרה"ח ר' דוד שכטר ז"ל במלחמת העולם הראשונה, סיכם בנו הרה"ח ר' יעקב מאיר שליט"א (ב'אוסף מכתבים ח"א, עמודים ג-טו): "סיפר לי אבי, שעברו עליו מספר ימים ללא שהכניס אוכל לפיו. בתוך מצוקת העתים ההם, שימש אבי את אמו הזקנה, וגם היה לעזר וסיוע לאחיותיו. בנוסף, החזיק

להישאר בארץ הקודש בכל מצב ובכל מחיר. מיד שב לביתו, נפל למיטתו, והחל חש את הקץ מתקרב.

"זה היה אליהו הנביא" - - -

בעיצומם של רגעי האין-אונים, נכנס יהודי לחנות הספרים של ר' שמואל מאיר לרכוש ספר. חידוש גדול היה זה, שבזמן כה קשה יש מי שמתעניין ברכישת ספרים. בשכיבה ובחולשה החווה לאיש מהיכן לקחת את הספר, להפתעתו הוציא הלה מטבעת נפוליון זהב שלמה והניחה בידיו, (בשנים אלו יכלו להתקיים מנפליין זהב כחודש שלם).

'רואה אני שהנך חלש עד למאוד', אמר, 'קח נא את המטבע ורכוש עמה מאכלים עדינים ומבריאים'. נענה ר' שמואל מאיר: 'כיצד אוכל להוציא סכום כה גדול, לקניית מאכלים יקרים, בעוד יודע אני כי הקץ נותר קרוב מאוד, כיון שמספר ימים לאחר מכן נגוע שוב ברעב ר"ל'. נענה הקונה: 'כאשר יגמר הכסף, תוכל למצוא אותי במקום פלוני ואתן לך כסף נוסף'. ואכן, במשך כל ארבע שנות המלחמה, נתן לו אותו איש עלום מדי חודש בחדשו נפוליון זהב שלם. בצורה מופלאה זו התקיימו ר' שמואל מאיר, אשתו מרת פרומא ובנם ישראל נחמן (שאר הילדים נולדו לאחר המלחמה..).

אחר שהגיהינום נגמר, שב ר' שמואל מאיר בכדי לפגוש באותו אדם, זאת במטרה להחזירו קמעה-קמעה את הכסף שנתן עבורם בשעת המלחמה. אך אז, לא מצאו בשום מקום. גם כאשר הלך לביתו של אותו אדם, ואף בירר אצל שכניו אודותיו - נכח לגלות כי לא הכירו מעולם אדם כזה... לימים התבטאה זוגתו מרת פרומא: "בוודאי היה זה אליהו הנביא" - - - (על פי הספר "משפחת אנשיין" העומד לראות אור, מאת הסופר הותיק ר' נתן אנשיין שליט"א)

רעב וסבל כבדים

בין בחורי אנ"ש בירושלים של אז, היה הרה"ח ר' דוד שכטר ז"ל. קורות חייו מספרים את סיפורה העצוב של המלחמה הנוראה, את המצב הנורא אשר שרר באותם ימים. נער בן ארבע עשרה. מלחמת העולם הראשונה פורצת באכזריות, מותירה אותו יתום מאבא.

הירושלמים כאמור רשאים היו להימלט למושבים והכפרים הרחוקים - בכדי להתרחק מהאזור מוכה הרעב. לר' דוד היה אמנם פספורט לצאת מירושלים, אך את כל תעודותיו מסר לגיסו הרה"ח ר' חיים יצחק אברמוביץ, שהיה נשוי ובעל משפחה. ר' דוד לא אבה לראות את טובתו האישית, כי אם את זולתו. ואכן גיסו הסתתר במשך שנים תחת השם 'דד שכטר' וניצל מהתופת. ועל ידי זה ברח מירושלים וניצל ונקרא שמו על שם אבי 'דוד שכטר' במשך כמה שנים.

אמנם ר' דוד לא הרפה, וניסה בתחבולות להשיג תעודה חדשה, והצליח במשימתו. אולם גם כן לא נותר עמה, אחר שנפגש עם יהודי מסכן שהיה

בעודו הולך חושש ומתפלל - הופתע לגלות בשנית, כי חוץ ממספר עוני עשן אחרונים - לא נותר מהמחנה דבר. אחר שהופצץ כולו בידי האויב - - -

אמנו מילר, ר' שמואל מאיר אנשין עם בני השפחה

חיים לשתאל - ר' משה אנשין 'בלחט' א' חזק
ר' יעקב מאיר שכטר, אחיו ר' נתן אנשין

בימים אלו יהודי שהממשלה תרה אחריו להרגו, אבי פרס את חסותו עליו בהסתכנות כשהחזיקו בביתו. שמר עליו מכל משמר. לא חס על עצמו, ראה בעיני רוחו רק את זולתו. באותם ימים שימש פּסָפָל ועמל קשה להביא מעט כסף, ובלילות היה עוסק בתורה.

בימים ההם התפתחה בירושלים זרם מסוכן, אותו פיתחו כופרים פוקרים. לדאבון כל לב רבים מבחורי ירושלים נמשכו אליו. ולו כי שם מצוי היה מזון בשפע, אולם המחיר הרוחני - לרוב הבחורים - היה כבד מנשוא. פעם נקרא אבי לשם. וחברים כיבדוהו בקערת אורז. בעת הרעבון הנורא שהיה - קערה כזו היתה נדירה ממש, והאוכל היה כשר. אולם אבי לא אבה לגעת בקערה, ועמד בפיתוי גדול שכזה. לימים סיפר לי שחש טומאה באורז.

פלא גדול היה לכל, כיצד מתוך רעב כזה יכול היה להרגיש טומאה בתוך קערת אורז כשרה. לימים שיבח תמיד יהודה להשי"ת על אשר נתן לו את התבונה לעמוד בניסיון, ובכך הציל משאל התחיתות את נפשו ונפש בניו ונכדיו עד סוף כל הדורות בס"ד. (ספר משפחת שכטר)

בימים, עבודה מפרכת - בלילות, דבקות והתמדה

שנה אחר תחילת המלחמה, מכת ארבה עזה תקפה את ארץ ישראל. נחילים עצומים של חגבים פשטו על כל היבולים, כיסו וכילו כל עץ ושיח.

בחסות מכת הארבה, מצאו השלטונות דרך להפיק כסף מהמצב הקשה. הטילו חובה על כל אדם בוגר ללקט עשרות קילו של ביצי חגבים ולהכניסן בשקים, או לחילופין לשלם לירה טורקית כקנס. השלטונות הקפידו על כך והעמידו שוטר בכל ישוב, כשתפקידו היה לפקח ולאסוף את שקי ביצי-הארבה שנלקטו. עד מהרה התפתח שוק-חירום של שקים מוכנים, מלאים בביצי-ארבה. האיסוף נעשה בידי צעירים במחיר זול, זאת בכדי לעמוד במכסה הנדרשת. הרה"ח ר' דוד שכטר נרתם לעבודה ועסק בליקוט ביצי ארבה, כך הרוויח מעט כסף לצורך קיומו. כל זה לא מנע ממנו להגות בתורה הקדושה, בשעות הלילה, מתוך רעבון גדול שאינו ניתן לתיאור - עסק והגה בתורה בדבקות. כה סיפר בנו הרה"ח רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א. (עפ"י קרני אור, גיליון רס"ז).

"ידענו וזכרנו תמיד שעלינו להחזיק בהשי"ת לבדו, איך שלא יהיה" הרעב הנורא ששרר בארץ הקודש, הניע את הרה"ח ר' ישראל קרדונר ז"ל למסע איסוף כספים נרחב, הלך להתדפק על דלתי נדיבים וקיבץ פרוטה לפרוטה בכדי להציל את נפשות ישראל מחרפת הרעב ממש. פעם נראה כשהוא דוחק באברך חלוש וכחוש לקחת ממנו כסף, כשמעודדו 'הן אתה כה חיוור, קח מעט כסף וקנה משהו להשיב נפשך'. זוגתו הצדקנית, מרת גיטלה ע"ה, תיארה באריכות את התלאות שעברו בימי המלחמה, בעודה מתבלת את הדברים בחיזוק ואמונה יוקדים: 'לא היה אוכל בנמצא, גם לא מים חמים שאפשר להחיות בהם ילד. בכדי להביא טרף לילדי הקטנים היה עליי ללכת מרחק הליכה של כארבע שעות הלון ושוב, ללא אוכל ושיייה. באותם ימים היו גוזלים ורוצחים מצויים בדרכים, שהפכו להיות בחזקת סכנה. העולם היה הפקר. אך ידענו וזכרנו תמיד שעלינו להחזיק בהשם יתברך לבדו, איך שלא יהיה. ויש לקבל הכל באהבה ובאמונה, לומר ולשנן 'גם זו לטובה'.

כאשר שמע ר' ישראל שהאנגלים נכנסו לארץ - הדאגה שעמדה בו היתה שלבטח יביאו עמם הגויים רוח אפיקורסות גדולה, ולכן יש להרבות בתפילה שישאלו קדושים לא ייזקו על ידם. "אינני דואג לכך שאני מסתלק מהעולם, אני עם זקן ופאות!..." אחר שחלה בחולי החולירע, נלקח לבית חולים שם אושפז בבדידות בכדי שלא ידיבק אחרים. אולם אני התגנבתי אליו דרך החלון, כאשר הגעתי בסמוך למיטתו ביקש שאתן מעט מים על ידיו, היות ורצונו ללמדו תורה. והוסיף ואמר: 'אינני דואג להסתלקותי מהעולם הקרובה, כיון שהרי אני עם זקן ופאות, והייסורים יכפרו על כל העוונות. אני מאוד שמח' - - -

שורר חושך גדול בעולם, אלה חבלי משיח. צריך לזכות לבוא לאור הבוקר, לאור השכינה שיאיר ויזרח בעת הגאולה. את כל הצרות העוברות עלינו בגשמיות וברוחניות, יש לקבל באהבה, כי בכך מתנקים ומזדככים מהבלי העולם הזה.

כאשר עברו עלי הגלים הגבוהים, כופפתי תמיד ראשי, עד שחלפו. צריך להתפלל יחד שלא יהיה לבעל-דבר אחיזה בנו. העיקר הוא התפילה. צריך לבקש מה' שאמונתנו תחזק. יש להתחזק בשמחה רבה על עצם יהדותנו. כאשר יבוא משיח נתוודע שכל הצרות היו כולן לטובה. אם השם יתברך נתן לי את מתנת הצרות - מסתמא הן הגיעו לי ביותר. על ידי הייסורים הנשמה מזדככת, כדי שאפשר יהיה להחזיק באמונה האמתית!

מקורות: אוצרות, ספר מירון, קרני אור, משפחת שכטר, תולדות שמואל, משפחת אנשין (ערונו בכתבים), מאור הנחל.

פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

על הניסים

ועל הפורקן ועל הגבורות
ועל התשועות ועל המלחמות

נחמן כ"ץ

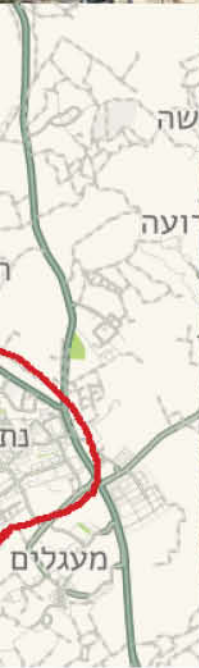

חסידי ברסלב מהעיר אופקים בה הסתובבו
המחבלים מספרים על הפחד הנורא שעבר
עליהם ביום שמחת תורה **ובעיקר מפרסמים**
את הניסים הגדולים והעצומים // וגם:
הרה"ח ר' ישעיה גרינבוים שליט"א בחיזוק
מיוחד לעת מלחמה וצרה // **בצר הרחבת לי**

המתחילים נעזרו מטרים מבית הכנסת העיר אופקים במבט מהאוויר

שמחת

תורה תשפ"ד. השעה 10:30.
בית כנסת של חסידי ברסלב בצפון הארץ.

אנשי שלמינו רוקדים עד כלות הכוחות בשמחת התורה הקדושה, ששים ושמחים על 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו', עוד שיר ועוד ניגון, והצהלה על פני כל. ילדי החמד מפוזים אף הם בתמימותם הטהורה סביב אבותיהם, זה בדגל, וזה בספר תורה קטן. הם אינם יודעים שבאותו הזמן בדיוק נאבקים אלפי יהודים - רובם כאלו שלא זכו להכיר את התורה הקדושה ומצוותיה - על חייהם כפשוטו.

באמצע ההקפות, מגיע אחד מעסקני המקום בבהילות ומבקש את זכות הדיבור, הוא מתמצת את הידוע לו מפי הגוי של שבת, "מאות הרוגים, השתלטו על העיר שדרות, ואלפי פצועים, שאו תפילה ואמרו תהלים, והשם ירחם וישמור על כל עמו ישראל...".

ברגע הראשון, משתרר שקט חד, ולאחמ"כ אומרים החברים אחד לשני: "כנראה הוא מגזים..." זה היה למעשה הנס הראשון בשרשרת הנסים הבלתי נגמרת, בבחי' "בצר הרחבת לי", בתוך כל המאורעות הנוראים שהתרחשו, רק המחשבה שכנראה מדובר ב'הגזמה', נותנת כוח להמשיך ולרקוד בלי לנסות להיכנס יותר מדי לעצבות ח"ו.

הנס השני הוא ידיעתם של חסידי ברסלב, שדייקא "על ידי ריקודין והמחאת כף נמתקים כל הדינים", ובוודאי בכל ריקוד וריקוד ניצולין עוד ועוד יהודים מעמק הבכא, האמונה בדבריו של הצדיק היא עצם הלוח הנותנת את הכוח להמשיך ולזעוק מלא הגרון "המלוכה והממשלה לחי העולמים", ולגן את הניגון המפורסם של "ויאתיו כל לעבדך...".

למעלה מאלף ארבע מאות יהודים הי"ד נרצחו רק משום היותם יהודים במיתות משונות. ישמעאלים צמאי דם, פרצו ליישובים בדרום וטבחו ללא רחם ביושביהם מנער ועד זקן, טף ונשים, עולל ואיש שיבה, דם ישראל נשפך כמים, ובתוך כך אף נחטפו מבני ישראל למקום השבי, למקום ביזה ואכזריות נוראה, כשאין איש היודע מה ילד יום עימם. רבינו הקדוש אומר בתורה ז' שכשיכלו האפיקורסים המסבירים את מאורעות העולם הזה ע"פ טבע יבא משיח, חלק מהעבודה נעשתה כבר בנפילת כל היכוחי ועוצם ידי מלמעלה ועד למטה ממש, כאשר לעין כל הראה השי"ת, כי "לא בחיל ולא בכוח, כי אם ברוחי אמר ה'", הרבי ממשיך שם ואומר שכשמתגלים הנסים אז מתקרב ביאת המשיח, שומה עלינו לספר את הנסים הגדולים אשר נעשו למען נזכה להוציא מהכוח אל הפועל, למצא את נקודות האור בתוך כל החשך ולגלות שכל הנעשה אינו טבע כלל.

הר"ר נתן יוסף רייס הי"ו מאנ"ש באופקים מספר לנו על השתלשלות העניינים באותו היום: "אני מתגורר כשלוש דקות ממקום החדירה של הרוצחים הארוורים לאופקים, בלילה התפללנו כרגיל ולא היה שום אזעקה, בבוקר למחרת הייתי צריך להיות בעל קורא בביהכנ"ס מקומי באזור. לשם כך הייתי צריך לקום בשעה מוקדמת מאד, אלא שהשי"ת בנה תוכנית אחרת בשבילי, והתעוררתי רק בשש וחצי לקול האזעקה הראשונה.

את האזעקות אנחנו כבר מכירים מזה כמה שנים, ולכן לא התרגשתי יותר מדי, הלכתי לכיוון ביהכנ"ס, שם דאגתי לבעל קורא במקומי, משם חזרתי לביכנ"ס 'קוייתי ה' שהוא ביכנ"ס יותר גדול ומרכזי כאן באופקים, ויש בו גם מקוה, לאחר הטבילה פגשתי חבר בדרך ירידתו למקוה, פתאום באמצע המדריות הוא נעצר בצורה תמוהה, לא הבנתי מה קרה, אז הוא אמר לי שיש לו חשש לטבול כי הוא שמע שהיה חדירת מחבלים, אמרתי לו שוודאי שלא יחשוש שמקוה יזיק לו, וכמו שהרבי אמר שהצרות באים מעבירות ולא ממצוות.

האמת, לא האמנתי שזה קרה, חשבתי שהוא מדמיין ושה לא יכול להיות, אח"כ נודע שכדבריו של רבינו על הגזירה של הפונקטין (גזירת

בצר הרחבת לי - הניסים הגדולים

במוצאי החג מתבררת גודל הטרגדיה והשוואה הנוראה, כאשר

”
 במוצ"ש
 התברר
 שלמעלה
 משלושים
 מאנשי אופקים
 נרצחו, ועוד
 כמה נחטפו,
 מה שמדהים
 בכל העניין הוא
 שעוד היו בתי
 כנסת באופקים
 שהספיקו
 לרקוד במוצאי
 החג-שבת
 הקפות שניות
 עם מוזיקה,
 כיוון שלא
 התעדכנו במה
 שקרה בצד
 השני של העיר

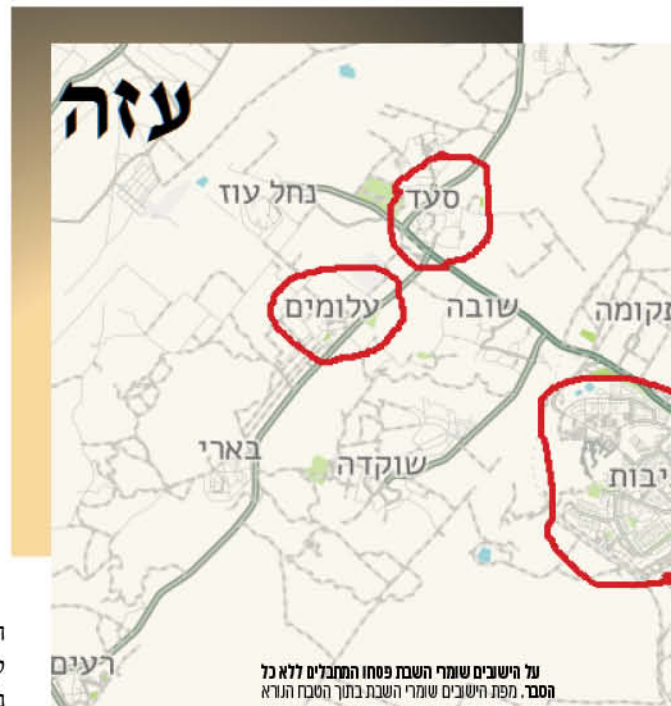
בעיר, כשתוכניתם לתפוס את כל היהודים החוגגים עם ספרי התורה, לפי המידע וגם לפי ההיגיון הם היו צרייכים לפנות עם רכביהם לרחוב של ביהכנ"ס 'שויתי' שכמו שאמרתי הוא ביהכנ"ס מרכזי מאד ומלא מפה לפה במתפללים בכל שבת וחג, אני לא רוצה לחשוב או לדמיין מה היה קורה אילו היו מגיעים לשם, אלא שהשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו שיבש את דרכם, עיוור את עיניהם, והם נכנסו לרחוב הבא אחריו, בו לא היו בתי כנסת ומטבע הדברים אין התכנסות גדולה של אנשים בבת אחת, וגם זו שכונה של דל"ם והיה שם קצת נשק, כמובן שה' קובע הכל, ולא הכוחי ועוצם ידי, רק שבחסדיו המרובים הוא קבע שיגיעו לשם דייקא.

אני מכיר אברך יקר הקדוש הר"ר בנימין רחמים הי"ד שהיה מקורב לאנ"ש כאן, שלצערינו הרב נרצח ע"י בני העוולה בדרכו לתפילת שחרית, אבל היה אברך נוסף שהיה הולך איתו בדיוק באותה שעה, והוא אמר לי שבדיוק באותו יום, נתן ה' במחשבתו ללכת לביהכנ"ס מהצד השני של העיר, כך בחדסיו ית' הוא ניצל".

השבת משמרת את שומריה

סיפורי הניסים ממשיכים לזרום מכל עבר, בפרט עניין השמירת שבת שהצילה רבים מהריגה ואבדון, ישנו הסיפור המפורסם על שני היישובים של שומרי שבת ביישובים הסמוכים למקום ההריגה, שבאורח פלא לא נכנסו לשם הרוצחים, למרות שהם היו חלק מתוכנית השטנית והאכזרית, גם במושב 'כיני' שהינו מושב סמוך לנתיבות ועל אף שרק בחלקו הוא מיושב בשומרי שבת, הסכימו כל התושבים בתקופה האחרונה שבשבת שער המושב יהיה נעול, וכך נמנעה כניסת הרוצחים האכזרים. גם הרה"ח ר' שמעון אליהו ברוין סיפר בהקשר זה, על בחור שהוא עצמו מכיר, שבראש השנה האחרון אצל רביה"ק קיבל על עצמו שמירת שבת. לקראת חוה"מ סוכות קראו לו חבריו להגיע איתם לאירוע גדול באחד האתרים הסמוכים למקום הטבח הנורא, אלא שאחר קבלתו ובכוח רביה"ק, הוא לא הסכים בשופו"א לשמוע על הדבר לעשות משהו הגובל בחילול שבת, וחייב ניתנו לו לשלל בזכות התחייבותו לשמירת שבת שנעשתה בשעת ההתעוררות בציון רבינו הקדוש.

"ככלל" - אומר לנו ר' נתן יוסף - "אמנם בחסות שיגור הטילים הצליחו הרשעים להיכנס למקומות רבים, אך לגבי בתי הכנסת, היה זה נס גדול ממש, מחמת שהאזעקות גרמו לרבים שלא להגיע לבתי הכנסת, מה שבחסדי השם גרם לצמאי הדם למצוא בתי כנסת ריקים מאדם, הם חשבוה לרעה וה' חשבה לטובה".

על היישובים שומרי השבת פסחו המתבלים ללא כל הסבר. מפת היישובים שומרי השבת בתוך הטבח הנורא

הקנטוניסטים שנחטפו לצבא רוסיה), שהכל יכול להיות וצריך לפעול הרבה אצל השי"ת לביטול הגזירות.

גם אני מטבעי אינני פחדן, בפרט שכמו שאמרתי אנחנו רגילים למתח הזה של האזעקות, ומבחינתי כל הסיפור שנודע ע"י כאלו שאינם שומרי תומ"צ, היה אצלי כדמיון פורה בעלמא.

מחמת שלצערינו עדיין אין ביכנ"ס מסודר לאנ"ש בעיר, ורק מדי פעם יש התארגנות לשיעור התחזקות והתעוררות מאחד ממשפיעי אנ"ש, אני מתפלל בבתי הכנסת המקומיים, באמצע התפילה החלו להגיע דיווחים רבים על המספרים ועל הסיפורים והחשש הפך להיות יותר מוחשי, כשחזרתי הביתה הרחוב היה ריק ולא הבנתי למה, רק אז התגנבה לי קצת נימת פחד שאולי בכל זאת מדובר במשהו אחר.

במוצ"ש התברר שלמעלה משלושים מאנשי אופקים נרצחו, ועוד כמה נחטפו, מה שמדהים בכל העניין הוא שעוד היו בתי כנסת באופקים שהספיקו לרקוד במוצאי החג-שבת הקפות שניות עם מוזיקה, כיוון שלא התעדכנו במה שקרה בצד השני של העיר, ממש כמאמר הגמרא על ביתר בזמן חורבנה.

ביום ראשון העיר התרוקנה, אך אני לא עזבתי, הרבי לימד אותנו שלכל כדור יש כתובת והשי"ת הוא הקובע מי יהיה ומי ח"ו לא, ולא נכנסתי לחששות מיוחדים.

שורה של ניסים

הנסים שהיו כאן הם ממש מעל לכל הגיון. קודם כל, יש נס עצום שהתפרסם ברבים, הרי הרוצחים הגיעו עם מפות מדוייקות על כל הבתי כנסת

זה גם מכניס לגבולות את הפחד הגדול שהיה בימים הראשונים, כי משיח זה לא דבר מפחיד, זה לא דבר שאמור להגיע בצורה נוראה, להיפך זה אמור להיות בצורה נפלאה שבה ישראל ישמחו ביותר, ולכן כל מי שמתחיל

הרב בנימין רחמים הי"ד

לומר כל מיני הפחדות אפילו בשביל להחזיר בתשובה זה הופך את האדם לפחדן והוא לא יכול לעשות כלום, מלבד זאת בליקוטי הלכות, רבי נתן כותב שמי שמדבר טוב על ישראל זוכה בעצמו לטוב ומי שח"ו מפחיד ומדבר דיבורי הפחדה אז להיפך.

”ברגע קטון עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך”

אני משתדל מאד גם אחרי שחזרנו הביתה, להיות כל הזמן בשמחה, ולהסביר לילדים שהכל זה השי"ת עשה עושה ויעשה, רביה"ק לימד אותנו שאם רוצים שמשיח יבא בלי פחד ובלי לחץ, אנחנו צריכים לעשות הרבה התבודדות, אז אני מתבודד ומקווה לישועת ה'.

אני רוצה להוסיף עוד אירוע שחוויתי, הייתי בביתר בשבת האחרונה (בראשית), בליל שבת היתה אזעקה של חדירת מחבלים, אז התיישבנו סביב השולחן ואמרנו תהלים, והתחזקנו מאד בפרק קמ"ד, שדוד המלך היה עושה את כל מלחמותיו עם הפרק הזה, ובאמת אח"כ התברר שלא היה חדירה ב"ה.

בסיפורי מעשיות, בסיפור של הבעל תפילה, מסופר על הכת של ה'רציחה', הם אמרו כיוון שסוף כל אדם למות ואין המשך עליה לאדם, אז זוהי התכלית לפי דעתם הנבובה, אבל אנחנו יודעים שיש המשך בעולם הבא ואת נשמתו של היהודי אי אפשר לרצוח.

בכל דבר בתחילה היה ערב וחושך ואח"כ ויהי בוקר והגיע האור, אחרי שאנו רואים מה שכבר עבר על עם ישראל 1950 שנה, כמאמר הפסוק "רגע קטון עזבתיך" אז בוודאי מי יודע מה זה "וברחמים גדולים אקבצך", השם יזכנו לדבוק בצדיקים שבזכותם זוכים לחיי נצח, להיכלל בו יתברך לעולמי עד.

כוח הצדיקים מציל מהריגה

"את העיר נתיבות" - ממש"ך ר' נתן יוסף להרוותינו את הניסים הגדולים של השי"ת - "הם עקפו לגמרי, כשגם אנשי ה'כוחי ועוצם ידי' הודו בפה מלא ש'אצבע אלוקים היא, ומי לנו כחסידי ברסלב היודעים גודל כוחם של הצדיקים, באשר בעיר זו היה דר, ואף נטמן בעפרה איש אלוקים קדוש סידנא בבא סאלי זיע"א, אשר כבר בחייו פעל רבות ונצורות לטובת עם ישראל, וכפי שגילה רביה"ק שהצדיקים במיתתן פועלים הרבה יותר מבחייהם".

הר"ר עמוס סבן הי"ו, גם הוא מאנ"ש באופקים, מספר לנו על הנס שלו, "בכל שנה אני אצל הוריי בביתר עילית בחג הראשון, ואילו בשמחת תורה אני מעדיף להיות בביתי בקהילה שאני מכיר, כך גם אחי שגר בנתיבות, השנה לא הסתדר להוריי שנהיה אצלם בחג והם ביקשו שנגיע בשמחת תורה.

כך, למרות הרצון להיות בבית, בשביל כיבוד הורים נסענו לביתר, ורק במוצאי השבת-חג, התוודענו לאירועים הטרגיים, והודינו להשי"ת על כך שלא היינו בתוך התופת הזו, הכרתי גם את אותו אברך הר"ר בנימין רחמים שהיה יהודי מלא עשייה בעבודת ה', ה' יקום דמו.

נשארנו בביתר עילית, במשך כשבוע וחצי, ועשיתי הרבה התבודדות בחדרי הכולל חצות, כי רבינו אומר שע"י ההתבודדות כביכול השי"ת איננו מתעסק בדברים אחרים ועי"ז מתבטלים גזירות.

שאלתי כמה מאנ"ש על מה שקורה עכשיו, כשיש 'מגידים' רבים שמסבירים שזו מלחמת גוג ומגוג ושעכשיו יבא משיח, אך הם ענו לי, שרבינו כבר אמר שכאשר אומרים עת 'קץ' מסויים - משיח בוודאי לא יבוא אז, בוודאי שכולנו מאמינים שבכל רגע יכול לבא משיח, אבל מלחמת גוג ומגוג כפי שהתבטא רביה"ק, תהיה מלחמה רוחנית על האמונה ולא גשמית כלל.

רביה"ק
לימד אותנו
שאם רוצים
שמשיח יבא
בלי פחד
ובלי לחץ,
אנחנו צריכים
לעשות הרבה
התבודדות,
אז אני
מתבודד
ומקווה
לישועת ה'.

”אנו מצטערים כי זה רצון ה', גם שמחים כי זו מצווה ומפחדים רק מה' אחד”

הרה"ח ר' ישעיה גרינבוים שליט"א בשיחה מיוחדת לקוראי
אבקשה על רגשות הלב הנכונות הראויות ליהודי חסיד
ברסלב בעת בזאת // מה ה' שואל מעמד

העצה לכל הלחץ והפחד: ”אודיע אמונתך בפי”

ש. איך מסבירים לילדים את כל מה שקורה, למשל יש אזעקה, והילד
איננו מבין מה קורה, איך מרגיעים אותו כדעת התורה הקדושה, ובכלל
בעניין הפחד איך ניתן לסלק את זה?

ת. בכל מה שקשור לילדים, בכל נושא, אפילו בלי קשר למלחמה
עכשיו, דואגים המבוגרים כיצד הילדים ייקחו כל דבר ומה יהיה איתם
ואיך הם ישרדו את הדור הזה ומהמורותיו. גם כאן צריך לסמוך על ה'.
אנחנו צריכים לדעת שהילדים הם בסך הכל
פיקדון בדינו, והשי"ת הוא זה שמעביר את
ילדינו את התקופה הזו, והוא גם נותן להם את
הכוח לזה. הוא נותן להם כוחות של אמונה
גם בתקופה הזו, והלחץ של ההורים בעניין
זה הוא מיותר. ההורים מתפללים תמיד על
ילדיהם שיגדלו אוהבי ה' ומאמינים בהנהגתו
ובפרט בעת כזו כשהקב"ה 'מאתגר' אותנו
בסוגיית האמונה והבטחון הם יכולים לצמוח
מזה מאוד, ולסמוך עליו שהוא יביא את ילדינו
למקום הטוב ביותר.

בצד המעשי מול הילדים תפקידנו כהורים
ליצור אוירה של אמונה תמימה ופשוטה, עם
דיבורי ושירי אמונה כדברי רבינו ז"ל על הפסוק
'אודיע אמונתך בפי' - לדבר את האמונה בפה, וגם
כשההורים לחוצים בטבעם לאור המצב אפשר
לדבר על הפחד הזה (ואין צריך לומר שלא לחנוק את

הפחד של הילד) וכנגד זה יש לנו את האמונה שהקב"ה הוא זה שמביא את
המצב הזה כדי שנתקרב אליו יותר.

צריך לזכור שאת האוירה הנ"ל אנו אמורים לבסס בלב ילדינו בימים
כתיקונם כדי לתת להם כח למצבים שונים וקשים יותר, ואם אנו
מוצאים את עצמינו בימים אלו 'חסרי מילים' עבור ילדינו, זה יכול להיות
שחסר לנו הדבר בימי השיגרה וד"ל.

מה התכלית והתפקיד של האדם בשעה נוראה זו

ש. כולנו שמענו על האירועים הנוראים ביום שמחת תורה, וכחסידי
ברסלב עולה מיד שאלת התכלית, מה התכלית שלנו להתעורר ולהתחזק
מכל מה שנעשה?

ת. ה'כותרת' של המצב בו אנו נמצאים כעת היא: שבכל מצב
שהוא, אין אנחנו לא יודעים למה השי"ת עשה את זה, ואין איתנו נביא
שיגידו לנו ברוח הקודש למה נעשה הדבר, בוודאי שצריך להתחזק
בשבת וצניעות וכו', אלא שייחד עם זאת ברור ש'כל פועל ה' למענהו',
וההתייחסות של אדם צריכה להיות איך זה
אמור לקרב אותי אליו ית', כי המטרה שהשי"ת
עשה זאת והשמייע זאת לאוזנינו היא בוודאי לא
לרחק, אלא דווקא לקרב את האדם!

ההתייחסות שלנו חייבת להיות בצורה
שתקרב אותנו להשם. למשל, אם המצב גורם
לאדם 'עצבות', שהיא כידוע קליפה נוראה,
כמו שרבינו מלמדנו ומוהרנ"ת מרבה לכתוב
בליקוטי הלכות אם כן זה בוודאי לא מה שהשם
רוצה מאיתנו. ואם כן, מה כן לעשות? אנחנו
לא יודעים לומר. אבל יש לנו עצה נפלאה
של התבודדות, שלפעמים השי"ת נותן לאדם
בחינה של רוח הקודש לדעת מה תפקידו
בכל עת. העיקר הוא להמשיך לשמור על סדר
היום בעבודת השם, לא לתת לסטרא אחרא
הגשמית הזו להצליח במלחמה העיקרית שלה
- ברוחניות, אלא להמשיך לעשות רצונו יתברך.
ברור גם שצריך לעשות מה שכתוב בהלכה,

והרמב"ם (פ"א מתענית) אומר שיש מצוה מדאורייתא לתקוע בחצוצרות
וכו' ולהתפלל ולזעוק על צרת הציבור, וזה דבר פשוט שזה מה שצריך
לעשות במצבינו זה, וזה יכול וצריך לעשות גם מי שגר רחוק ממקום
המלחמה, הרמב"ם כותב על מי שלא עושה זאת - 'דרך אכזרית' אבל
כשיהודי שואל 'איך המצב אמור להשפיע עלי מבחינה רוחנית'? הכלל
המנחה צריך להיות ברור: רק לקרב אותנו להקב"ה ועבודתו!

אבל יש לנו עצה
נפלאה של התבודדות,
שלפעמים השי"ת נותן
לאדם בחינה של
רוח הקודש לדעת
מה תפקידו בכל עת.
העיקר הוא להמשיך
לשמור על סדר היום
בעבודת השם,

צריכים להסכים להבין שלא מבינים

ש. כל יהודי שומר תורה ומצוות ובודאי חסיד ברסלב, יודע שאיננו יכול להבין את השי"ת, אבל בתוך הלב יש את הרצון להבין מה הולך כאן, מה נעשה כאן, למה דבר כזה קורה?

ת. בתורה נב' תניינא, הרבי אומר "בעניין הקושיות שיש על השם יתברך, מרגלא בפומיה לומר; אדרבה כך ראוי להיות דייקא, שיהיו קושיות על השי"ת, וכך נאה ויפה לו יתברך לפי גדולתו ורוממותו שהוא מרומם מאד מדעתנו וכו' ואם היה הנהגתו כפי חיוב דעתנו, אם כן היה ח"ו, דעתו כדעתנו".

אחד שאל את חבריו שהיה לו קושיות על הנהגתו ית' "אתה יודע כמה זה 3851 כפול 2457?" "ההוא התבלבל לגמרי, אז הוא המשיך ואמר לו "אתה לא יכול לענות על כזה תרגיל פשוט ואתה רוצה להבין את השי"ת...". באותו אופן מספרים על אורח שהגיע לביכ"ס בשבת והוא רואה שנותנים לאחד עליה ואז לאחד אחר עליה, הוא לא מבין למה יש כאלו שעוקפים עליהם, לאחר התפילה הסבירו לו שהראשון לא היה בשבוע שעבר, ולשני נולד בן, ואנחנו פה בעולם הזה כמו אורחים ממש, ויש לנו קושיות שאי אפשר בכלל להבין.

צריך להסביר באופן פשוט לעצמנו, לבני הבית ולילדים שאנחנו לא מבינים ולא יכולים להבין מה שנעשה, הרי "אילו ידעתיו הייתי". אחרי השואה היה אחד מהגדולים שאמר ש"אם הייתי מבין את השי"ת אז לא הייתי עובד כזה בורא...". אנו אומרים בהגדה "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו" וזה עצמו התשובה כמו שכתוב בגמרא ביומא (סט ע"ב) שזה עצמו הן גבורותיו והן נוראותיו שאחרי כל השנאה והאכזריות של השבעים זאבים, אנו חיים וקיימים, "אלמלא מוראו של השי"ת היאך אומה אחת יכולה להתקיים". החוסר אונים והבלבול של האדם מתחזקים כשנדמה לו שהוא צריך להבין. וברגע שאדם משלים עם זה שהוא לא צריך להבין, אז הוא יכול להיות רגוע ומיושב בדעתו ולהשרות את זה על סביבתו.

כאב על הריגת יהודי אינו סותר שמחה בכל עת

ש. כהמשך לשאלה האחרונה, איך ייתכן שדווקא ביום הקדוש והשמח של שמחת תורה קרה דבר נורא כזה, ובכלל, איך בכלל מצליחים לחיות בקונפליקט הזה שבין הצער על יהודים שנהרגו, נפצעו, נחטפו, לבין החיוב לשמוח תמיד ולהמשיך הלאה לקיים מצוות ולא ליפול למרה שחורה?

ת. כבר אמרנו מקודם, "לא מחשבותי מחשבותיכם"... קודם כל, שמחת תורה כידוע זה היום שבו השי"ת אומר "בואו ועשו לי סעודה קטנה", ורבינו אומר בתורה רס' דברים שאנחנו לא יכולים להבין אותם כלל, שדייקא ע"י הריגת הנפשות נעשה יחוד של מעלה, הרי אנחנו לא מבינים מה נעשה בכלל בכל שנה בשמחת תורה, אז מה אנחנו יכולים לדעת מה קדושתו של היום, בודאי שיש לנו צער על כל יהודי שנפטר אבל מהיכן לנו לידע את התיקונים הנעשים בעולם, זאת אומרת שאין לנו השגה מה בכלל נעשה כאן! ומה הקשר צער לשמחה!?

מוהרנ"ת אומר בליקוטי הלכות (הלכות חובל בחבירו הלכה ג) על דברי רביה"ק שע"י הכבוד מסתלק הנפש, ור' נתן מסביר שם את עניין כ' בסיון בשנת ת"ח שהיה אז עת פקידה, "זא"ת" בגימטריא ת"ח, ואיך

יכול להיות שזה התהפך לגזירות נוראות כאלו? אלא שע"י זה נתגלה ונתקדש ונתכבד שמו של השי"ת ביותר, ומכיוון שזה היה עת פקידה היה צריך להגיע פקידה בשלימות בביאת המשיח, אך מחמת שלא היו ראויים נעשה הפקידה לא בשלימות נעשה הדבר בהכרח ע"י הריגת הנפשות להעלות הכבוד להשי"ת.

אנחנו לא יודעים אם השנה זה עת פקידה, אבל ראוי לציין שבספר 'אור למאיר' לבן הרה"ק ר' דוד מדינוב הוא מביא באמת ששנת תשפ"ד תהיה שנת פקידה, יש שם חשבון חשבון שדוד מלך ישראל זה תשפ"ד ושאו יהיה אור החמה כאור הלבנה, וזה ממש מתחבר עם דבריו של מוהרנ"ת.

בכל מקרה עת פקידה זה אומר שהדברים האלו מקרבים את ביאת המשיח, ואנחנו רואים ע"פ דברי רביה"ק ומוהרנ"ת שהריגת נפשות זה יחוד נורא שאנחנו כלל לא משיגים אותו, כמו שאומרים "עשה למען טובחים על יחודך", שזה היחוד העליון, דברים גבוהים ונוראים שנעשו ביום של הקדושה, ומוהרנ"ת כותב במפורש "כבוד ה' יאספק", שהכבוד שלו יתברך אוסף נפשות וכך הוא מתגלה.

כשרבינו אמר "גאט איז גרויס און מען ווייסט נישט גאר נישט" (ה' גדול ואין יודעים כלל) זה מחזק ביותר, שחסדיו הם כה אינסופיים, שרק הצדיקים יכולים להבין מה הפירוש רחמים של השי"ת כמו שמשה רבינו ביקש על דורו רחמים ומסר נפשו על זה, ואנחנו לא רואים ומבינים מה שקורה.

דברים אלו נותנים לנו כח לחיות את הזמן הזה באופן הנכון, ולהסכים לחיות אותו גם עם חוסר הידיעה וההבנה, אנו יודעים ובטוחים שיש מי שכן יודע מה נעשה והוא השליט והוא אבינו אב הרחמן, ואנו צריכים ויכולים להישען עליו ועל הנהגתו כמו שכותב רביה"ק בספר המידות שהפחד בא ע"י ששוכחים את השי"ת "כששוכחים את השי"ת ואינן נשענים עליו ע"י זה נתפחים מאומות". ובודאי שצריך להתפלל על זה רבות ולסמוך על השי"ת.

שמחת היהודי אינה מחמת רגש טבעי

האמונה אותה הזכרנו חוסכת מהאדם את הפחד, ונבאר: באופן טבעי יש לאדם רגשות, ביניהם יש שמחה ויראה, אדם אוהב את הרגשות הטובות, אבל רבינו אומר בכמה מקומות שעניין השמחה הוא לא הסתכלות על רגש וכמו שאנשים מסתכלים על שמחה כמשהו של חירות והתפרקות... השמחה האמיתית באה ממקום עליון, ועלינו להיות דבוקים בה תמיד, ממילא, השמחה איננה סותרת כלל את הצער, כי כשיודעים שזה רצונו של השי"ת יחד עם הצער, אז זה כלל לא סותר ויהודי יודע לשלב את שניהם ביחד בגלל שזהו רצון השם.

בודאי, צריך להתנהג ע"פ ההלכה ומתי שאסור לרקוד אז אסור, אבל חלילה מלהיות בצער על חשבון השמחה הקדושה והמחוייבת. לסיכום, אם השמחה היא רגש אנושי אז באמת אין לנו רשות לשמוח בשעה כזו, אבל כשזה לעבודת ה' אז היא מועילה במידה ובמשקל, יחד עם התפילות והזעקה להשי"ת.

וכמו כן לגבי היראה והפחד, רבינו אומר שהשי"ת שולח לאדם בכל עת רמזים להתקרב להשי"ת (תורה נ"ד), ולכן כמו שאמרנו בתחילת השיחה, שהכל זה רק בשביל לקרב את האדם אליו יתברך להתרחק, וכאן השי"ת מגלה את רמזיו באופן של 'עבורה', רק שצריך להפנים את זה שכעת ההתגלות של השי"ת היא בצורה ובאופן הזה, ויראת ה'

לחיים, ומקרבת את האדם להשי"ת וזה גם מעלה את היראה.

כח ההתבודדות מול הפחד

רביה"ק מדבר על המושג של יראות נפולות ובתורה י"ז ח"ב כותב ששמחת שבת מעלה את היראה הנפולה אל הדעת, מה זו יראה נפולה? כותב שם רבינו, זה הפחד שאדם מפחד משר או אדון וע"י שמחת שבת זוכים לדעת ומעלים את היראה מהכסילות כי שבת זה עולם החירות ואז יש יישוב הדעת יעו"ש (כדאי גם לומר את התפילה המתוקה שעל תורה זו בליקוטי תפילות ח"ב תפילה י"ג) ויש להסמיך לכך את מה שכתב רבינו בתורה י' תנינא ובתורה י' תנינא אומר רבינו שע"י יישוב הדעת זכים להתקרה אל ה' וע"י שמחה שהיא עולם החירות זוכים ליישוה"ד והתבודדות כראוי, וא"כ אפשר להבין מכך שתפקידינו בזמן שהיראה והפחד משתלטות עלינו זה להרבות בהתבודדות מתוך שמחה ואז מגיעים לעולם החירות והעלאת היראות הנפולות.

אנשי ה' בעל תפילה לא מפחדים ללכת עם 'הגיבור'

אדם שומע אזעקות או כל דבר אחר מפחיד שייקח את זה מיד למקום הזה, שהשם שלח לו בשביל שיידע שהוא רוצה שיתקרב אליו וזה בעצמו המטרה של הפחד הגשמי, ואז הוא מתייחס לפחד בצורה אחרת לגמרי. במעשה של הבעל תפילה ה'מדינה של עשירות' פחדו מהגיבור, ואילו הבעל תפילה ושאר אנשי המלך 'הלכו איתו' בלי פחד, לחפש את המלך וזאת מהמת שהכל עניין של הסתכלות, ועדיין לא מובן מה מפריע להם להיכנע תחתיו כמו כולם הוא הרי לא לקח להם את הממון? הוא רק רצה הכנעה כמו שרבינו מדגיש, ונראה לי שהתשובה בזה שמדינה של עשירות הם אלו שרוצים נוחות, אפשר ללמוד אפשר לעשות מצוות, אבל לא מוכנים לחפש את המלך, הם לא רוצים חיפוש ודרך ועמל, אלא שהכל יהיה נוח, וברגע שיש פחד אז הם בורחים כי זה לא בשבילם, אבל אנשי הבעל תפילה שמחפשים את המלך אין להם פחד מהגיבור כי כך המלך מדבר ומרמו כדי שנוכל לחפש אותו.

קווי הנייעס גורמים לכפירה לחלחל לעומק האדם

ש. לסיום, בעת כזאת יש הרבה שחושבים ששמיעת החדשות היא הכרחית לחיים, האם זה אכן כך?

ת. ננסה להתחיל מהשורש: למה בכלל האדם מבקש לשמוע 'חדשות'? ישנם כמה סוגי אנשים: יש סקרנים שאוהבים תמיד לשמוע מה חדש ומה קורה, ולעומתם יש כאלו שרוצים לשמוע מה ה'כוחי ועוצם ידי' הצליח לעשות (נעבעך, יש מי שעדיין מאמין במשענת קנה רצוף זו...*) יש כאלו ששומעים נייעס כדי לא להיכנס לפחדים מיותרים, החדשות מגבילות את דמיונו האין סופי ויש כאלו שסתם אוהבים לעשות צער לעצמם ולשמוע דברים לא טובים.

בהקשר לזה צריך להזכיר את הרבינו יונה (שערי תשובה שער שלישי ל"א) הכותב שיש איסור מיוחד על זה שלא לפחד מגויים, והוא מביא פסוק מיוחד על זה בפרת עקב "כי תאמר וכו' איכה אוכל להורישם", בלי קשר למלחמה או התגרות באומות אלא פחד, רש"י אומר שאל תאמר בשאלה איכה אוכל להורישם? אבל ה'ספורנו' מסביר שלהיפך תגיד את זה ותגיד שאילו ה'שי"ת לא היינו יכולים לעשות דבר, וזה תשובה לכל אלו המכניסים את עצמם לפחדים מיותרים.

בעניין בקשת הנקמה שבאופן טבעי אנו רוצים לשמוע עליה, חשוב מאד להגיד שהנקמה שיהודי אמור לבקש בימים אלו, היא רק ע"י השי"ת ולא נקמת בשר ודם שזה מעורבב עם נגיעות ועם גאווה של כוחי

ועוצם ידי, וכשנתפסים ומתחזקים בנקמת בשר ודם זה מרחיק מהשי"ת ומהתפילה לנקמת ה' ומהנקמה של הגאולה שהשי"ת נוקם, "כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה" דייקא ע"י נקמת ה' תגיע הגאולה ולא ע"י נקמת בשר ודם, וכמו שמאריכים הנביאים הקדושים באופן הנקמה שלעתידי לבוא שאז יהיה 'ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יהדיו כי פי ה' דיבר'

ובעינינו אנו רואים שמי ששומע חדשות פחות מתפלל להשי"ת על הצער של עם ישראל, ורק שוקע יותר ויותר במדמנה של הפחד וה'כוחי ועוצם ידי', וכבר אמר החפץ חיים על העניין של שמיעת חדשות לצורך תפילה, הרי להתפלל תמיד צריך ואנחנו יודעים שיש תמיד על מה, אז מה העניין לשמוע חדשות!?

זהירות נוראה בשמירת הנקיות של האמונה הקדושה

מוהרנ"ת בליקוטי הלכות (הלכות כלי היין הלכה א) מרחיב בעניין וראוי לעיין שם בהרחבה, אנחנו מקוים שנצא מהתקופה הזו בעזרה השי"ת, ונקווה שזה יהיה ע"י ביאת המשיח וגאולת עולם, אבל צריך לדעת שכל מה שאדם ראה ושמע בתקופה הזו, שמעתי ווארט יפה על מה שנאמר על ימות המשיח "ייתי ולא אחמיניה", היינו שיגיע הזמן של משיח ואני יזכה לא לשמוע ולא לראות בכלים הטמאים (ה"כשרים") את מה שקרה.

כי מי ששרט את נפשו בזמן הזה, יצטרך אח"כ לעבוד קשה מאד לנקות את זה, ומי שיתחזק דווקא בזמנים האלו והתעלה באמונה בלי השפעות חיצוניות קונה לעצמו קניין עצום בעבודה ובלימוד התורה ובקיום המצוות.

רבינו אומר (שיחות הר"ן רס"א) 'אמונה צריכה להיות זכה בלי שום עיריבו' ורבינו אומר שבזמן עיקבתא דמשיחא יהיה בירור גדול באמונה, מוהרנ"ת כותב שם בליקוטי הלכות שיש יין שגורם לשמחה ויש יין שגורם לשכרות, יין מרמז לגבורה אפשר לקחת את הנהגת הגבורה של השי"ת באמונה, ומצד שני ניתן לקחת את זה בצורה טבעית, שזה כמו מגע עכו"ם בעלמא שגורם ליין להיפך ליין נסך, כי זה צריך להיות ברור עד הסוף האמונה של האדם.

אנחנו נמצאים כעת בתקופה של 'גבורות', כל אחד צריך לשים לב לאיזה כלי הוא מכניס את זה - כלי של יהודי או כלי של גויים שמסתכלים על הטבע, ומאריך לבאר את העניין הזה שם שזה נעשה ע"י יראות ופחדים שמביאים הגויים, וכששומעים נייעס כמה נכנס לעומק נפשו, והוא מקבל את ה'כוחי ועוצם ידי' שהכל בשליטה, **בא וניקח את הזמן הזה, כדי להסכים שלא נדע הכל, כן! להבין שלא כל דבר אני צריך לדעת ולסמוך על השם, ואפילו לא נדע בדיוק היאך לנהוג בכל זמן.**

כשאדם זוכה להתבודד וזוכה ליישוב דעתו אז הוא רגוע ואינו חרד כי כך נשארים בלי פחדים.

הרי כל הנייעס מתובלים בפרשנויות, ואם יש שם אחד שחרד מהמצב ומנגן את החדשות בקול רועד... כולם נלחצים ונעשה מזה ממש פעולות גרועות בנפש האדם, כנגד כל התורה והיישוב הדעת המצופה מיהודי.

רוצים בכל זאת חדשות?

מוהרנ"ת בעלים לתרופה (מכתב ו) כותב: "גם אודיע לך חדשות שיש אלוקים שליט בארץ וכו'", אז מי שרוצה חדשות שישמע חדשות אמיתיות כאלו, ור' נתן היה מלא בחייו בייסורים ובפחדים מהמתנגדים, ועדיין הוא מחזק בתוך כדי סיפור הדברים הנוראים, ובפרט חזר תמיד על המשפט שאמר לו רביה"ק "גאט איז מיט דיר באדיר שרעק נישט" (ה' עמך ואצלך אל תפחד).

ה' יחזקנו להאמין באמונה שלימה, להתחזק בשמחה ובתקוה ושתחזינה עינינו בקרוב ממש בשוב ה' לציון ברחמים אמן. ■

הגיע זמן הצות!

בימים אלו שכלל ישראל משווע לישועה ומצפה לגאולה, אין כמו התעוררות לקימת חצות להחיש את ביאתם - בספר החדש "זמן חצות" שראה אור עולם לאחרונה אנו נחשפים לגילויים חדשים אודות סימוכים לקביעת נקודת זמן חצות לילה שהורה רבינו הקדוש.

פורסם ע"י מערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

לחסידי יקר זה נענה מדברי רבנו הק' בליקוטי מוהר"ן (קמא רנה) וז"ל: **כְּשֶׁהָאָדָם הוּא מְאָמֵן בְּהַצְדִּיק בְּלִי שׁוּם דְּעַת אֶפְשָׁר לוֹ לִפְלֵ מְהֻמְנָה, כִּי מְאָמְנָה לְבַד אֶפְשָׁר לִפְלֵ, אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ גַּם דְּעַת שְׂמִינִין גַּם בְּהַדְעַת, אֲזִי אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לִפְלֵ.** עכ"ל והכי נמי גם בדברי הצדיק ובפרט בנושא חשוב מאוד זה, שהרי ברגע שמתברר לאדם שדעה זו אינה בגדר דעת יחיד, אלא יש לה כר נרחב בדעתם של גדולי הפוסקים, המקובלים, והחסידים, ועוד שכך נהגו להלכה ולמעשה כמעט מאתיים שנה ויותר מזמן האר"י הק' ועד זמן רבנו הק' ומשם הלאה, מתחזק לבו ולא נשאר בגדר מאמין שיכול להיכנס ספק בליבו אימתי זמן חצות, ומתוך זה חלילה גם חשיבות וקיום הקימה של חצות, אלא כאדם המבין בדעת, ופשוט שדבר זה מחזק את הרצון לקימת חצות ומתברר בליבו ש**עיקר החצות הוא דיקא בזמן זה בשעתיים האלו דווקא שבהם נעשים עיקר התיקונים הנצרכים לדעת רבינו הק'!**

בימים אלו יצא מתחת מכש הדפוס, הספר המיוחד הנקוב בשם "זמן חצות" - בו ערך המחבר היקר שליט"א מערכה גדולה ונרחבת, בהביאו חבל גאונים וקדושים אשר החזיקו בדעה הסוברת שזמן חצות הוא החל ממש שעות מתחילת הלילה בין בחורף ובין בקיץ.

אם בעבר היה דומה משום מה, ששיטה זו שנקט והזכיר רבינו הק' לא רבים הלכו לאורה, הרי כעת מתברר מפי כתבים וצילומי סידורים שדעה זאת יש לה אח ורע נרחב והוא זמן מוסכם שהוזכר לדוב, בגילויים חדשים שנחשפו לאחרונה מכתבי יד נדירים ומתצלומי כתבי יד של סידורים מגורי האר"י דור אחר דור, וכן דעת הבעש"ט ותלמידיו ועוד רבים מגדולי הדורות.

לאחר עמל רב ויגיעה גדולה וחיפוש אחר חיפוש השכיל המחבר לקבץ כעמיר גרונה ולסדר בסדר נכון ובבקיאות נפלאה רשימה נכבדת של גאוני ארץ שחלקם נקטו להדיא כדברי רבינו הק' שזמן חצות המוסכם אחר ששה שעות של הלילה, וחלקם כך עולה מביור דבריהם כפי שפורסם את השמלה לפנינו המחבר הי"ו בכישרון והגיון מופלא.

"חצות הוא מסוגל כמו פדיון" - אומר רבינו הק' בליקוטי מוהר"ן (קמ"ט) - ואמנם כן הוא כשזוכים וקמים בזמן הזה להשתתף בצער גלות השכינה ולעסוק באורייתא קדישתא, ובפרט להתבודד לפני ה' יתברך כדבר איש לרעהו זהו הזמן המסוגל ביותר כידוע (תורה נב' קמא) וניתן להמתיק את כל הדינים הקשים ולהמשיך ישועות נפלאות לו ולכל עם ישראל.

"השעתיים של חצות הם השעות הכי נעלות של היממה" - היה נוהם בתבערת לב הרב החסיד ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל, **"איך אפשר לוותר ולהפסיד כזה עת רצון"** בשעות הללו יכול כל אחד לפדות את עצמו ואת כלל ישראל מכל צרותיו. וכידוע מדבריו שיש קבלה שמסוגל כמו פדיון הכולל הפודה מכל העשרים וארבע בתי דין שאותם הזכיר רבינו הק' בשיחות הר"ן (קעה)

ואכן, קימת חצות לילה הייתה משאת נפשם של כל אותם חסידים נלבבים שטעמו מהאור הגנוז, והם ייקרו את עבודת קודש זאת והכירו ברום ערכה, כאשר תיכף בתחילת הלילה פנו מכל עסקיהם למנוחה, ובהתקרב נקודת חצות לילה התגברו כאריות לעבודת בוראם כשהם מצפים וממתנינים לזמן הנכסף.

ואמנם כידוע את זמן נקודת חצות כבר הורה לנו רבינו הק' בתורה הנזכרת וזה לשונו הטהור (לקו"מ קמא קמ"ט): **"ועיקר חצות הוא תמיד אחר ששה שעות מתחילת הלילה, הן בקיץ הן בחורף, ואז מתחיל זמן חצות. ונמשך עד האשמורה שניה, דהיינו שתי שעות"**.

ועל פי דבריו הק' קבלו וקיימו וקבעו אנשי שלומינו מדור לדור את זמן קימת ואמירת חצות ללא פקפוק והרהור כלל, בידעם שאין כמוהו מורה להעיר ולהאיר את נקודת חצות, נקודת התעוררות הגאולה ותיקון הבריאה.

ובאם ישאל החסיד הנלבב מה לנו לתור ולחפש מי עוד מגדולי הדורות שפסקו וסברו כשיטה זו הרי לפנינו דעת רבינו הק' ומי כמוהו מורה, ואין בודקין מן המזבח ולמעלה.

מרישא לסיפא, ושם יוכל להרוות צמאנו אם חפץ הוא לברר וללמוד על נושא נפלא זה.

יש לעורר לדבר חשוב שלעיתים מריבוי רצונות קדושים לשלימות קיום דברי רבינו הק' ככתבן וכלשונם שאמר שהעיקר הוא לישון בתחילת הלילה ולקום מעט לפני שמגיע זמן חצות לילה כדברי רבינו הק' בשיחות הר"ן (סי' שא) וז"ל: שמעתי בשמו שאמר שעקר עבודת איש הישראלי הוא בחרף לקום בחצות לילה עכ"ל (וכידוע שכאן בארץ הקודש אין הבדל בקימה בין הקיץ לחורף, שרק באוקראינה ובעוד מקומות בחו"ל בחלק מזמן הקיץ אין חצות לאחר שש שעות מצה"כ) ופשוט שאשרי ואשרי מי שיכול לקיים את דברי רבינו בשלמות אך אעפ"כ מי שמכיר בעצמו שאין באפשרותו לישון מוקדם ולקום חצות, ובפרט בזמן שעון חורף שהחצות מוקדם ומתחיל משעה 11 בלילה והלאה, והוא במילא ער לא יתרושל ויהיה בכלל אלו המפסידים שעות יקרות אלו, אלא ישתדל לחטוף מה שיש באפשרותו מהשעתיים הקדושות האלו בתיקון חצות לימוד תורה והתבודדות שהרי אין זמן נעלה ויקר יותר בכל היממה מזמן זה.

ועוד שאין תלוי עסק התיקון חצות ולימוד התורה והתבודדות בחצות בקימה מהשינה, אלא ברור שכך עדיף לכתחילה וזהו קיום העצה בשלימות, אך מי שאין באפשרותו לישון מוקדם ולקום חצות, או שהוא במילא ער ינצל עד

תום זמן קדוש זה, ואדרבא ימשיך לכסוף ולהתפלל מתי יבוא לידי ואקימנו בשלמות כדברי רבינו הק'.

הספר שכאמור יצא זה עתה מהדפוס התקבל בברכה ובחיבה בקרב שלומי אמוני זקני וחשובי אנשי שלומינו שליט"א שמלבד שמאיר את ענין זמן חצות, גם יש בין בתרי הספר דברי התעוררות במעלת תיקון ואמירת חצות, ועוד יש בו תשובה נוספת המבהירה את הדעה שיש לומר תיקון לאה גם בלילות השבת ובלילות הימים טובים כמנהג אנ"ש, אשר באם אדם מוצא עצמו ער בזמן נעלה זה, יחוש ויזדרז לחטוף את יקרת זמן זה ויערוך את תיקון חצות ויזכה לאוקמא שכינתא מעפרא.

בין אותם גדולים וקדושים אנו מוצאים ראייה נאה מדעת הרשב"י בזהר הקדוש בפרשת ויקהל (קצה ע"ב) וז"ל: בגין דלתלת סטרין אתפלג ליליא, בתריסר שעותי דהווי רשימין בה, ואי אתוספן שעותי בליליא, אינון שעותי דמתוספאן דיממא אינון, ולא אתחשיבו מליליא בר תריסר דאינון דילה עכ"ל ומדברי הזהר האלו נמצינו למדים שהלילה הוא לעולם יב' שעות תמיד בין בקיץ בין בחורף וגם היום הוא יב' שעות לא משתנות וכך כתב הרח"ו באור החמה (נח דף סב ע"ב, ודף נז ע"א, ויחירלא ע"ב ועוד) וכידוע שבהרבה מקומות בזהר כתב פלגות

לילה דהינו חצי הלילה, ומעתה יש לומר ולפרש שהלילה מתחיל משקיעת החמה או צאת הכוכבים ואורך הלילה הוא יב' שעות כנזכר, ואמצע הלילה, וחצות יבוא ו' שעות אחרי תחילת הלילה וזהו ראייה מניה ובה מהזהר הקדוש, ועוד שכדעה זו כתבו גדולי מפרשי הזהר רבי שמעון לביא בספרו כתם פז, הרח"ו, רבי מאיר פאפרש, רבי מנחם די לונזאנו, ספר לקט שושנים, המקדש מלך, ועליהם נוספו גורי האר"י הקדוש וגדולי המקובלים, רבי יעקב צמח, השערי ציון רבי נתן נטע הנובר, הרמ"ז, המשנת חסידים, הרב זמרת הארץ תלמיד מובהק להרש"ש, הרב יפה שעה, הרב דגלי אהבה, וכן דעתם של מאורי החסידות ובראשם דעת הבעש"ט בסידורו מכתב יד וסידורי תלמידיו רבי שבת מראשקוב, ורבי אברהם שמשון מראשקוב בנו של התולדות יעקב יוסף,

ושאר סידורי האר"י הנדפסים כדוגמת רבי יעקב קאפיל, רבי אשר מרגליות, סידור אור השנים, ועליהם נוספו עשרות סידורי האר"י בכתבי יד (שחלקם הובאו בספר) וכן דעתם של גדולי הפוסקים ובראשם המג"א, מחצית השקל, רבי יעקב מלובלין, היד אפרים, החתם סופר, רבי נפתלי כץ, הרב מזבח אדמה, אליה רבה, שולחן תמיד, אבן השהם, צח ואדום, אספקלריא המאירה, חמד משה ואהל ברוך, זך ונקי, פתח הדביר, באר היטב, וחוות יאיר.

כמוכן ופשוט שבפנים הספר יש עוד הרבה חידושים והרחבות מדברי גדולי הפוסקים והמקובלים הנ"ל ומעוד שיטות אימתני זמן חצות לילה כך שהחפץ להבין הדברים על בורים יש לו לעיין בספר

ברור זמן חצות לילה לפי כל השיטות עם גילויים חדשים מספרים נדירים ומחבי יד שטרם ראו אור

זמן חצות
מחבר: זמן חצות לילה לפי כל השיטות עם גילויים
הדפוס: מספרים נדירים ומחבי יד שטרם ראו אור

את הספר ניתן להשיג במרכזי ההפצה של אנ"ש ובחנויות הספרים המובחרות

ובמספר 050-417-8058

שבת מגווא ומצלה

קול רינה וישועה נשמע באהלי צדיקים עם הופעת הספר "יום חמדתו" על רוממות שבת קודש מתורתו המאירה של רבינו הק' ותלמידו הק' - אשר יש בכוח קדושתה להשבית כל איוב ומתנקם ולהחיש את ביאת גואלינו

חסידי קמאי שהיו דבוקים באור ותורת הצדיק עד כלות הנפש וזכו מכח זה להתענג על ה' ביום שבת קודש.

עוד מעירים את אוזנינו המוציאים לאור, לחידוש נפלא הנמצא בספר דידן, והוא מפתח מורחב מכל הספר הקדוש "ליקוטי מוהר"ן" על סדר פרשיות השבוע, למצוא חפץ לגלות פתגמין ולעטר פתורא ברזא יקירא, בחידושי אורייתא הנובעים ממעיין הנחל נובע מקור חכמה זיע"א, אשר הושקע בו מוח ולב ועמל ויגיעה רבה.

לא קלה היתה המלאכה, ולמרות שלכאורה אין כאן אלא ליקוט וסידור הענינים, הרי שכדי להוציא דבר מתוקן בפאר והדר, ובעיקר מגודל יקרת מעלת שבת קודש ובפרט מספרי רבינו הק', רבו המניעות עד למעלה ראש, ורק בחסדיו יתברך ורחמי הגדולים יצא וראה הספר אור עולם.

אכן, כפי שאנו שומעים מהוגי ועורכי הספר, עדיין לא הושלמה המלאכה, וספר זה הוא רק ראשון בסדרה, כאשר בכרכים הבאים אחריו הנמצאים בעריכה מתקדמת, יצורפו כל דברי מוהרנ"ת זי"ע בליקוטי הלכות, אשר שדד עמקים וגילה נפלאות ברוממות קדושת השבת וקדושת הצדיק המאיר בה, יחד מפתח ערכים שיזריחו את הוד וזיו קדושת השבת בלב של כל איש מישראל.

ובתקופת ימים אלו בהם נשמע קול צחצוח חרבות, ושה פזורה ישראל נמצאת בצר ובצרה ובמצוקה מכל עבר ופינה, ועיני היראים והחרדים אל דברו מייחלים אך ורק לישועתו יתברך, וצמיחת קרן משיחו, אין כמו הופעת ספר זה להחיש את ביאתו והתגלותו, כי בזאת - בזכות שמירת שבת וקדושתה בכפליים לתושיה - אנו מיד נגאלים, כאשר נצר מחלציו יבוא ויגאלנו גאולת עולמים.

ומזומנים בכל עת לפני כל המייחלים לזכות לקדושת השבת והחג, ויזכר לטובה בנו יקירו הרה"ח ר' נתן דוד זצ"ל שפעל וטרח רבות להוציא הדבר מהכח אל הפועל והדפיס את התפילות יחד הליקוטי עצות שעל השבת ושל כל המועדים ברוב פאר והדר.

בשיחתנו עם עורכי הספר הם מסבים את תשומת לבנו לכך שזה למעשה הרעיון בתכליתו של הספר החדש "יום חמדתו" המופץ בימים אלו, בו נלקטו ונתקבצו יחדיו וסודרו ונערכו בהרחבה גדולה ובתוספת מרובה כל קטעי התורות והשיחות והליקוטי עצות שנזכר ומתבהר בהם ענין שבת קודש, אשר כל אחד בפני עצמה מאירה באור יקרות את נועם קדושת השבת.

כל זה מלבד השיחות והסיפורים הנלווים אליהם שהם כצייצים ופרחים לקשט את שבת מלכתא, להלהיב את הלבבות בסיפור התלהבותם של

לאחר ציפיה רבת שנים הופיע במלוא יופיו והדרו לשמחת לבב כל מבקשי ה' חלקו הראשון של הספר "יום חמדתו" על רוממות קדושת השבת קודש, המשלים את סדרת "מועדי ישראל" על המועדים. [מלבד קדושת ראש חודש הנמצא בעריכה ובס"ד יראה אור בקרוב].

החלק הראשון שיצא זה עתה לאור כולל בתוכו את התורות והתפילות, השיחות והסיפורים ובראשם מכתביו של מוהרנ"ת זי"ע המאירים בנועם דבריהם ושפעת זוהרם את קדושת השבת בשלל גוונים.

אם בכל מצוה ועובדה דקדושה, וכל חג מועד ורגל, אנו זקוקים להכנה וזימון כדי לקבל את אורם, הרי במה שנוגע לקדושת שבת אנו נצרכים להכנה דרבה, שכן עליה הזהירו חז"ל "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", כי היא שורש כל הקדושות וממנה נמשכים כל ההשפעות ברוחניות וגשמיות.

אין כמו התורות והשיחות הנשגבות של רבינו הק', ה'שבת דכולה יומא', יחד עם תפילותיו הנוראות של מוהרנ"ת זי"ע התלמיד הנססף אליו, להאיר ולהבעיר בהם את אור ושלחבת קדושת השבת בלב כל איש מישראל מקטן ועד גדול, לעורר בקרבם בהאי יומא קדישא השתוקקות וגעגועים לשוב אליו יתברך בשלהובין דרחימותא.

זה היה לחם חוקם של כלל החסידים בכל הדורות להכין עצמם לפני בואה של שבת - ויש שהזדרזו והחלו כבר מאחד בשבת - בריבוי תפילות ותחנונים מענין שבת הנמצאים לרוב ב'ליקוטי תפילות', ובבוא השבת כבר יקד לבם כאש לוהטת לקראתה.

וברם זכור לטוב, החסיד המופלא רבי שמואל שפירא זצ"ל, שהגה את הרעיון לקבץ את התפילות שעל שבת קודש וכל המועדים והזמנים ולהדפיסם יחד, שיהיו מוכנים

עַל יְדֵי

שִׁישְׂרָאֵל מְחַזְקִין אֶת עֲצָמוֹן בְּאִמוּנָה בְּתַקְוָה חֲשֵׁפֶת לַיְלָה שֶׁהוּא הַגְּלוּת
וְהַכֵּל בְּכַח הַצְּדִיקֵי אֲמַת, בְּעַלֵּי פֶחַ, עַל יְדֵי זֶה זוֹכִין לְחַדוֹשׁ הָעוֹלָם.

וּכְמוֹ כֵן נַעֲשֶׂה בְּפִרְטִיּוֹת בְּכָל יוֹם שֶׁעַל יְדֵי הַתְּקוּנִים שֶׁמְמַשְׁיִכִין עַל – יְדֵי
קִימַת הַצּוֹת וְעַסְק הַתּוֹרָה אִזּוּ וְכוּ', עַל יְדֵי זֶה מֵתְרַבֵּה כְּבוֹדוֹ וְזוֹכִין לְאִמוּנָה,
וְעַל יְדֵי זֶה מֵאִיר אֹרֶךְ הַפֶּקֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַדוֹשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת פֶּקֶר
שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ אֹרֶךְ פֶּקֶר בְּכָל יוֹם, שֶׁכֵּן זֶה הוּא בְּחִינַת לְהַגִּיד בְּפֶקֶר חֲסֵדֶךָ
וְאִמוּנַתְךָ בְּלִילוֹת, בְּחִינַת חֲדָשִׁים לְפִקְרִים רַבָּה אִמוּנַתְךָ שֶׁנֶּאֱמַר עַל חַדוֹשׁ
הָעוֹלָם וּכְפִשׁוּטוֹ נֶאֱמַר עַל לַיְלָה וּבִקְרַ מִמֶּשׁ, כִּי שְׁנִיחָם אֶחָד.

וְכֵן אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּפִי מַה שְׁזָכָה לְהִתְקַרֵּב לְצִדִּיק הָאֲמֵת הַבּוֹעֵל פֶּחַ וְלַעֲסֵק
בְּכַחוֹ בְּתְקוּנֵים הַנִּלְקָחִים לְקוֹם בְּחִצּוֹת וְכוּ' כִּנְ"ל, כְּמוֹ כֵן יוֹכֵחַ לְאֹרֶךְ פֶּקֶר,
לְבְּחִינַת חַדוֹשׁ הָעוֹלָם וְאִזּוּ יִגִּיד חֲסֵדוֹ וְטוֹבוֹ יִתְפַּרֵּךְ שֶׁגִּמַּל עִמּוֹ וְכוּ',
בְּחִינַת לְהַגִּיד בְּפֶקֶר חֲסֵדֶךָ וְאִמוּנַתְךָ בְּלִילוֹת וְכוּ'.

כתבות
שפורסמו
בגיליונות
אבקשה
הקודמים
בתרגום
לאידיש

"דווקא צוליב דעם, דארף מען פארן צו רבי שמעון"

די גאסן זענען ליידג, מען גרייט זיך צו א מלחמה
און דער גערוך פון פייער פולווער פולט אן די לופט.
יאר: תשכ"ז. די שמועות דערציילן דאס ערגסטע:
אן אטאקע פון אלע אראבישע לענדער קעגן ארץ
ישראל. אין יענער ל"ג בעומר זענען ווייניג זוכה
אנצוקומען קיין מירון, רוב פון די זענען ברסלב'ער
חסידים, 53 יאר שפעטער דערציילן זייער
איבער דעם "וגילו ברעהה" // ווען אלע זענען
איינגעהילט אין שרעק האט דער חסיד רבי
שמואל הארוויץ אויסגערופן מיטן פולסטן בטחון
אז אין רשב"ם זכות וועלן די שארית הפליטה
אין ארץ הקודש ניצול ווערן // לא בחיל ולא
בכוח כי אם ברוחי

ר' שמואל הארוויץ זצ"ל

א קאפיטל פונעם
ספר איבערן
לעבנסביאגראפיע
פון הרדה"ה ר' שמואל
הארוויץ זצ"ל וועלכע
האלט פארן דרוק.

"א שרעקליכע אנגעצויגנקייט האט געהערשט אינעם אטמאספער, א שטארקער שרעק אויפן צוקונפט און א ציטער אז יעדע סעקונדע קען דער וואלקאן אויספלאצן" - שילדערן די יקירי אנ"ש וועלכע האבן זיך באטייליגט אין די הילולא קדישא אין מירון יאר תשכ"ז.

דער גערויש פון שארפן די שווערדן האט זיך געהערט איבער גאנץ ארץ הקודש. די מצרילשע מיליטער האט שוין דורכגעשפרייזט דעם סועץ קאנאל מיט א שנעלקייט און זיך דערנענטערט צו מדבר סיני, אריינברענגענדיג דעם גאנצן לאנד אין א געפאר. די אנגעצויגנקייט האט מען געקענט שניידן מיט א מעסער. יעדן פארנאכט האבן די בירגער געדארפט אויספאלגן די אנווייזונגען פונעם 'האפלה' און נישט לאזן ארויסזען די קלענסטע ליכטיגקייט, וואס קען ארויסהעלפן די פיינטליכע פליגערס צו צוטרעפן זייערע פאגאזן איבער די באוואוינטע ערטער.

און אין דעם שווערן מצב האט זיך ל"ג בעומר דערנענטערט. אין יענעם יאר איז עס אויסגעפאלן אום מוצאי שבת. געצייילטע מענטשן האבן זיך געוואגט ארויפצוברענגען אויף זייערע ליפן דעם געדאנק פון פארן צום ציון פון רשב"י אין די דערפל 'מירון', וואס איז דאן געווען נאנט צום סורי'שן גרעניץ.

ס'איז נישט קיין וואונדער אז פון די געצייילטע וואס האבן זוכה געווען צו פארן קיין מירון, זענען געווען די ברסלב'ער חסידים, צווישן זיי: רבי שמואל הורוויץ, רבי וועלוול חשין, רבי שמואל שפירא, רבי שמואל צ'צ'יק, און רבי אברהם יעקב גאלדרייך וועלכע זענען שוין אנגעקומען פאר שבת, רבי הירש לייב ליפל, וואס האט געדונגען פארן פולן פרייז א טעקסי וואס זאל אים פירן פון זיין הויז אין ירושלים ביזן אריינגאנג צום ציון, און יבדלח"ט נאך טייערע אנ"ש וועלכע לעבן נאך מיט אונז ביז די הונדערט און צוואנציג.

הרה"ח ר' חיים זילבערמאן שיח'י, דעמאלט א יונגעראמאן, איז גראדע נישט געפארן, אבער אין זיינע קלארע זכרונות זענען יענע טעג ווי היינט געווען. "אין יענער יאר תשכ"ז, נאנט צו די גרויסע מלחמה, בין איך נישט געפארן קיין מירון ווי מיין יערליכן שטייגער, צוליב די שרעק וואס האט דאן געהערשט. מיין דריי יעריגער בכור האב איך גענומען צום 'קהל יראים' שול אין מאה שערים, דארט איז געפראוועט געווארן די הילולא מיט טענץ און געזאנגען, און דארט האב איך אים האלאקעט. אבער הרב החסיד רבי יעקב מאיר שעכטער שיח'י האט מיר דערציילט אז ער איז געפארן אין יענעם יאר קיין מירון און ס'איז דאן געווען א 'פחד אלוקים'; דורכאויס דעם וועג האט מען געזען טאנקען און סאלדאטן וועלכע פארן קיין רמת הגולן און אין די גליל געגנט. דאס איז געווען געצייילטע טעג איידער די מלחמה האט אויסגעפלאצט.

"מען האט עס גערופן: די לענגסטע חודש'. עבדול נאצר, דער מצרילשער פרעזידענט, האט געסטראשעט איינצוזינקען אלע אידן אין ים. עס איז דאן פארשפרייט געווארן א בילד וואו ער זיצט און פון הינטער אים שטייען אלע מצרילשע קריגס סאלדאטן און פילאטן, און ער שמייכלט זאגנדיג: 'איר ווילט מלחמה? אהלאן וסאהלאן!' יעדער איז געווען אנגעצויגן. זינט תש"ח האבן מיר נישט געוואוסט פון קיין קריג, און יעצט האט אויסגעזען אז אן ערנסטע סכנה לויערט אויף כלל ישראל אין ארץ הקודש. דער מאנאט איידערן אויסברוך פון די מלחמה האט אויסגעזען ווי אן אייביגקייט".

א לאסט מאשין פון די ברסלב'ער ישיבה

די ברסלב'ער חסידים, וואס האבן דאן פארנומען א פלאץ אין די

ברסלב'ער ישיבה אין בני ברק, געדענקען גוט יענע ריזיגע קיין מירון. ווען הרה"ח ר' מנדל שפירא רעדט פון יענע נסיעה, דערקענט מען אויף זיין שטימע די פארנט וואס האט דעמאלט געהערשט. "מען האט געציטערט שוין פון חנוכה. מיר זענען דאן געווען יונגע בחורים אין די ברסלב'ער ישיבה, נאנט צום ישיבה איז געווען א מאשין וואס האט געלאזט הערן די נייעס אויף העברעאיש, די מצריים האבן דערשראקן דעם ארץ ישראל'דיגן עולם און געסטראשעט אז זיי וועלן באמבארדירן תל אביב... דאס זענען געווען די הכנות צו די מלחמה וואס זי האבן גערופן 'ששת הימים', און ווען עס איז אנגעקומען ל"ג בעומר וואס איז דאן אויסגעפאלן מוצש"ק, האב איך מיט מיין ידיד ר' בן ציון ראונפעלד צוזאמען באשלאסן צו פארן קיין מירון.

"מיר זענען ארויף אויפן באס אין רחוב חזון איש צום ריכטונג צו צפון תל אביב, וואו עס איז געווען א באן סטאנציע. מיר האבן געקויפט ריזיגע בילעטן קיין חיפה, און ווען מיר זענען אנגעקומען קיין חיפה האבן מיר געטראפן די באן סטאנציע ליידיג פון מענטשן, צוליב דעם אנגעשטרענגטן מצב.

"מיר זענען ארויס פון באן סטאנציע און געזוכט א טעקסי. די גאסן זענען געווען גענצליך ליידיג, קיין שום מאשין האט זיך נישט געזען אויפן האריזאנט, אלעס איז געווען מאבלזירט פארן קריג. פלוצלינג האט א שטימע זיך געוואנדן צו אונז אין אידיש: "וואו פארט איר?" דער מענטש, וואס האט אויסגעזען זייער מאדערן, האט זיך אידענטיפיצירט אלס א זון פון א ירושלימ'ער איינוואוינער. "קיין מירון? אויך איך פאר קיין מירון..."

"מיר האבן אלע דריי געזוכט א טעקסי, אפילו זאל זיין אן אראבישער דרייווער, אבער דער עיקר אנקומען אין מירון... דער דרייווער האט געפאדערט א געפעפערטן פרייז צוליב דעם צושטאנד, און בליט ברירה האבן מיר זיך ארויסגעלאזט מיט אים אויפן וועג אין די ליידיגע גאסן. קיין שום געהעריגע מאשין האט זיך נישט געזען, נאר שווערע כלי מלחמה.

"מיין ברודער הרה"ח ר' נתן דוד ז"ל און יבלח"ט הרה"ח ר' יוסף קדיש, זענען שוין געווען אין מירון פון שבת צוזאמען מיט אונזער טאטן זצ"ל. אויך רבי מרדכי'לע זוויעהל'ער זצ"ל איז דארט געווען. פארן דאווענען שחרית האבן מיר געזען הרה"ח רבי שמואל צ'צ'יק, הרה"ח ר' וועלוול חשין און הרה"ח ר' אליעזר עקשטיין.

"אין יענע יאר איז נישט געווען קיין 'מוזיק' אדער 'הכנסת אורחים', אבער מיר האבן אויסגעזאגט תהילים מיט א ספעציעלע התעוררות. די טענץ האבן מיר געפראוועט אינעווייניג אין ר' שמעון'ס שול ארום די בימע. און ס'איז נישט געווען צושטופט..."

הרה"ח ר' בצלאל פרידמאן, אויך פון די דעמאלטסדיגע ברסלב'ער תלמידים, דערציילט איבער דעם 'לאר' - דער לאסט מאשין וואס די הנהלה פון די ישיבה האט דאן ארגאניזירט פאר די בחורים וועלכע האבן געוואלט אנקומען קיין גליל העליון. "דער לאסט מאשין איז נישט געווען פול, אויך די פריוואטע מאשינען וועלכע זענען דאן אנגעקומען האט מען געקענט ציילן אויף איין האנט. די שרעק האט יעדן פאראליזירט. דער מירון בארג איז געווען פול מיט סאלדאטן וואס האבן געבעטן פון יעדן וואס איז אריין צום ציון: "זייט אונז ביטע מזכיר אז מיר זאלן זיך אומקערן לעבעדיג פונעם קריג."

"הרה"ח ר' אברהם גאלדרייך האט אויסגערופן אז וויבאלד אינעם ציון זענען נישטא קיין סאך מענטשן, איז די ריכטיגע צייט צו מאכן די אור אלטע סגולה צו מבטל זיין שווערע גזירות - ארומנעמען דעם ציון פון רשב"י און רבי אלעזר זאגנדיג פסוקים און בלאזנדיג שופר. אזוי האבן מיר געטון, ווען ביי יעדע הקפה זענען מיר אריין פון איין אריינגאנג און ארויס פונעם צווייטן.

"ס'איז געווען אזא אטמאספער פון 'גילוי ברעדה'. די שמחה פון ווער ס'איז דארט געווען איז אוממעגליך צו שילדערן. מיר האבן

"דער טאטע האט א גאנצע וועג געזאגט תהילים מיט גרויס התעוררות. ער האט אונז געזאגט: "מיין טאכטער און איידעם, דאוונט נאכאנאנד פאר די אידישע קינדער".

"די פאנאראמעס פון די ליידיגע גאסן מיט מיליטערישע מאשינען וואס מיר האבן געזען לענגאויס דעם וועג, האט איבערגעלאזט א שטארקן איינדרוק אין אונזערע הערצער אריינלייגנדיג אונז אין א געוואלדיגע אנגעצויגנקייט. מיר האבן געדאוונט בכונה דעם גאנצן וועג, ווען דער טאטע זאגט נאכאנאנד: "דער תנא רשב"י וועט שייצן די אידן און אין זיין זכות וועלן מיר ניצול ווערן פון אלעם ביזן".

"ווען מיר זענען אנגעקומען קיין מירון איז דער ארט געווען פוסט. מירון האט אונז אויפגענומען אנדערש ווי די אנדערע יארן, אן קיין נפש חיה. די איינוואוינער פון דערפיל האבן זיך געוואונדערט צו זען אז מיר זענען געקומען אין אזא צייט, זיי האבן אונז דערציילט אז אלע עולי מירון - רוב פון די עדות המזרח - וועלכע זענען שוין געקומען פון נאך פסח ווי זייער מנהג, זענען גלייך צוריק אהיימגעפארן הערנדיג איבער די אנקומענדע מלחמה.

געפילט אז מיר האבן זיך מוסר נפש געווען, און א דערהויבנקייט האט אונז ארומגענומען.

"מיר האבן זיך נישט לאנג פארזוימט ביים ציון, וויבאלד די שרעק האט פארט נישט נאכגעלאזט. אין יענע טעג האט געהערשט אזא געפערליכן פחד, אז מענטשן זענען אנטלאפן פון ירושלים דורכן ירדנער גרעניץ קיין בני ברק. אין די 'האפלה' נעכט האט מען פארלאשן אלע לעקטערס אין ישיבה, און אפילו דער 'נר תמיד' האט מען פארדעקט, אבער טראץ די שרעק - די שמחה וואס האט יעדן אנגעכאפט זייענדיג אין מירון איז אוממעגליך אויסצודריקן מיט ווערטער!"

דווקא יעצט דארף מען פארן!

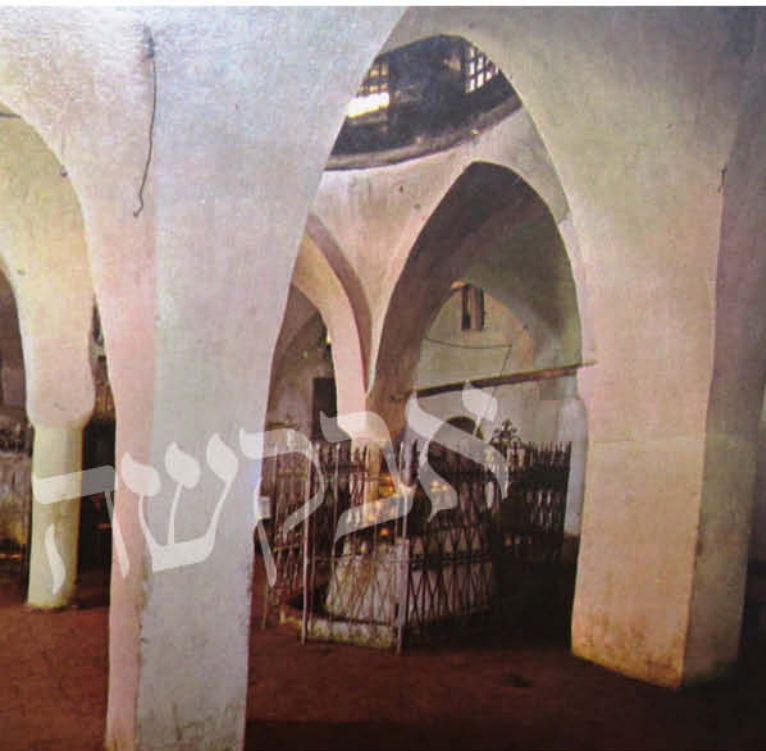
די רעבעצין ראזנפעלד תחי', א טאכטער פון רבי שמואל הארוויץ, קען נישט פארגעסן יענע ריזע, ל"ג בעומר תשכ"ז. אין יענע תקופה האט רבי שמואל געוואוינט אין הויז פון זיין טאכטער תחי' און זיין איידעם רבי אלעזר מרדכי ראזנפעלד זצ"ל, צוליב זיין רעבעצני'ס קרענק. "א וואך פאר ל"ג בעומר איז שוין דער טאטע געווען פול מיט גלוסטעניש צו רשב"י, ער האט געזאגט צו מיין מאמען אז ער וויל שוין פארן נאך פון פאר שבת כדי צו זיין שבת אין מירון. אזוי האט ער זיך שטענדיג געפירט, זאגנדיג: "ווען מען פארט צו א חתונה פארט מען שוין צום אויפרוף". אגב, איך געדענק אז אין איינע פון די יארן ווען מיר זענען אנגעקומען קיין מירון אויף שבת פאר ל"ג בעומר, האט הרה"ח רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל אויפגענומען מיין טאטן מיט פרייד, "אה, ר' שמואל, איר זענט שוין אנגעקומען צום אויפרוף!"

"דאנערשטיג צופרי איז אנגעקומען צו אונזער הויז מיין ברודער אהרן. ער האט געוואוסט איבער מיין טאטן'ס גלוסטעניש צו פארן קיין מירון, האט ער לאנג געשמועסט מיט אים פראבירנדיג אים ערקלערן די ערנסטע מצב וואס הערשט יעצט. "ס'איז זייער געפארפול", האט ער אים געזאגט, "יעדע מינוט קען אויסברעכן א קריג, מ'טאר נישט פארן אין אזא צייט, יעצט דארף מען זיין צוזאמען מיט די משפחה".

"דער טאטע האט זיך נישט גע'טענה'ט מיט אים, אבער ווען מיין ברודער איז ארויס, האט דער טאטע געזאגט: "אויב דער צושטאנד איז טאקע אזוי שווער, דארף מען דאך זיכער פארן צו ר' שמעון!" און צו מיין מאמע האט ער געזאגט אז ער גרייט זיך ארויסצולאזן אין וועג. "כ'האב גערעדט מיט מיין שוועסטער זאל קומען זיין אין הויז צו בלייבן מיט די מאמע ביז מיר וועלן צוריקקומען. כ'האב איינגעפאקט אין רענצל דאס נויטיגסטע און מיר זענען ארויס צום באס סטאנציע צו נעמען א באס קיין חיפה. ווען מיר זענען אנגעקומען האבן מיר געטראפן מיין מאן ר' אלעזר מרדכי וואס איז דארט אנגעקומען אין באגלייטונג פון נאך א ברסלב'ער חסיד צו פארן קיין מירון (ער האט מיר שוין געזאגט א טאג פריער אז ער פלאנט צו פארן).

"די הויפט סטאנציע איז געווען פול מיט סאלדאטן, מ'האט כמעט נישט געזען פשוט'ע בירגער. ווען דער באס איז אנגעקומען האט זיך עס גלייך אנגעפולט מיט סאלדאטן, און מיר זענען געווען די איינציגסטע ציווילע רייזנדע.

"דער באס האט זיך ארויסגעלאזט אין וועג, די גאסן זענען געווען פוסט און לער, קיין שום מאשין האט זיך נישט געזען אויסער די טאנקען אדער מיליטערישע באסעס, אזוי אויך פארשידענע לאסט מאשינען וועלכע זענען געווען אנגעצייכנט פונדריסן אז זיי זענען מאביליזירט פארן קריג.

א ספעציעל'ן אטמאספער

"מיר זענען ארויף צום הייליגן ציון, טרעפנדיג עס ליידיג, און מיר האבן זיך אנגעהויבן גרייטן צום שבת. דער טאטע איז רוב צייט געווען ביים ציון, פארנומען אין זיינע הייליגע עבודות. פרייטיג האבן מיר געקאכט די מאכלי שבת, און דער טאטע האט דרכו בקודש צוגעגרייט די פיש בשעת וואס זיין געזיכט שיינט און ער זאגט נאכאנאנד 'לכבוד שבת קודש' און נאך פארשידענע פסוקים און תפילות.

דער רבי'ר מרדכי'לע פון זוועהיל האט אים געבעטן. ר' מענדל סטאלער האט געדינט אלס דרייווער וויבאלד אלע דרייווערס זענען געווען מאביליזירט צום מיליטער.)
 "מיטן באס זענען געקומען הרה"ח ר' שמעון אנשיין ז"ל מיט זיין רעבעצין און זייער בן יחיד מאיר שיח' וועמען זיי האבן מיטגעברענגט אים אפצורעכטן זיין חאלאקע. זעענדיג די עלטערן וואס זענען געקומען פון ירושלים אין אזעלכע באדינגונגען צו פראווען די מצוה פון 'לא תקיפו' ביי רשב"ל'ס ציון, האט עס אריינגעבלאזן לעבהאפט אין דעם קליינעם עולם.

"פון ר' שמעון אנשיין'ס רעבעצין האב איך געהערט אז דער באס פון האפמאן פלאנט זיך אהיימזוקערן קיין ירושלים פארנאכט. כ'האב אנגעהויבן זוכן מיין טאטן, און טרעפנדיג אים האב איך אים געזאגט אז איך וויל אהיימפארן מיט דעם באס. דער טאטע מיט זיין דביקות צום ציון הרשב"י האט זיך בכלל נישט געאיילט אוועקצוגיין פון מירון, "ל"ג בעומר האט זיך נאכנישט געענדיגט", האט ער געזאגט. כ'האב אים געזאגט אז כ'ציטער פונעם צוקונפט, "יעדע מינוט קען אויסברעכן א מלחמה און מיר זענען ווייט פון שטוב און נאנט צום פראנט". אין יענע צייט איז די מלחמה געווען מיט מצרים אין דרום און סוריע אין צפון.

"הערנדיג מיינע רייד, האט דער טאטע צוגעשטימט, "אויב אזוי פארט מען". מיר זענען טאקע ארויף אויפן באס צום ריכטונג קיין ירושלים.

מ'האט גע'פועל'ט ביי רבי שמעון!

"לענגאויס דעם גאנצן וועג איז דער טאטע געווען זייער פרייליך, 'ברוך ה', מ'האט גע'פועל'ט ביי רבי שמעון!', האט ער געזאגט מיט א שיינענדיג ענזיכט. אין צייט וואס די רייזנדע זענען געווען אנגעצויגן און האבן נאכאנאנד איבערגעקייט די נייעס איבער די מלחמה וואס האלט ביים אויסברעכן, האט ער ווידער און ווידער איבערגעזאגט די אויבנדערמאנטע ווערטער, צולייגנדיג אז מען האט היינט גע'פועל'ט א ישועה און אין זכות פון ר' שמעון וועלן די אידן געראטעוועט ווערן.

ער האט גערעדט מיט די גאנצע זיכערקייט, גלייבנדיג אמת'דיג אין רשב"ל'ס גרויסן כח צו מבטל זיין גזירות און שיצן אויף די אידן אין ארץ ישראל".

צומארגנס פון ל"ג בעומר האט מען זיך דערוואוסט אז נאצער, דער מצרי'שער פרעזידענט האט באאיינפלוסט חוסעין, דער ירדני'שער קעניג, אז ער זאל נישט פארפאסן די געלעגנהייט פונעם מלחמה ביים שוועל, און ער זאל זיך אויך מצרף זיין צו זיי כדי צוריק איינצונעמען ירושלים. די אנגעצויגנהייט איז געשטיגן: א פאראייניגטע אטאקע פון אלע זייטן פון ארץ ישראל! עס האט אויסגעקוקט אז עס וועט מער נישט בלייבן קיין זכר פון די אידן, און אז וואס די דייטשן האבן נישט באוויזן, וועלן די אראבער חלילה באווייזן מיט די אידן אין א".

די גרויסע ניסים ונפלאות זענען שוין היינט ברייט באקאנט, די שעפעלע איז וואונדערליך געראטעוועט געווארן פון די זיבעציג פארצוקנדע וועלף ארום, און יעדער האט אנערקענט אז 'לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה', און אז 'כדאי היה רבי שמעון לסמוך עליו באותה שעת הדחק', די תפילות אין מירון האבן זיך נישט אומגעקערט ליידג און יעדער האט קלאר געזען אז 'הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל'.

ישר כח פאר ר' עמרם און ר' נחמן ראזנפעלד, און פאר ר' אהרן אייזנבאך

"די זון האט גענייגט צו מערב זייט און איז איינגעזונקען אונטער די מירונ'ער בערג, שבת קודש איז אנגעקומען. דער היכל פון רשב"ל'ס ציון איז געווען כמעט ליידג, אבער דער אטמאספער איז געווען ספעציעל; פון איין זייט פרייד און פון צווייטן זייט התעוררות און תפילות.

"צומארגנס, אינמיטן פראווען שלש סעודות אין אונזער דירה אין דערפל, איז דער שכן אנגעקומען און דערציילט אז מען האט יעצט געמאלדן אז דער מצב איז זייער ערנסט און די איינוואוינער ווערן געבעטן גראבן גריבער. ער איז געווען זייער דערשראקן, און דער טאטע האט אים בארואיגט אז 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, 'כי לא יטוש ה' את עמו', און ער האט צוגעלייגט נאך דברי אמונה און בטחון.

"מוצאי שבת, דער הייליגער טאג ל"ג בעומר איז אנגעקומען. מיר זענען אלע ארויף צום הייליגן ציון, און נאך מעריב איז די הדלקה געפראוועט געווארן, אן די מוזיק וואס באגלייטן געווענליך דעם מעמד יעדן יאר. די געציילטע באטייליגער האבן געזונגען און געטאנצט, און דער טאטע איז רוב צייט געווען אין היכל, ווי זיין שטייגער יעדן ל"ג בעומר.

"אויך צופרי האט מען געטאנצט און געזונגען, און מתפלל געווען מיט גרויס התעוררות. מען האט איינגעריסן וועלטן פאר די סכנה וואס האט געשוועבט איבער די אידישע קעפ, מיט געשרייען אז דער שומר ישראל זאל זיך שוין דערבארעמען אויף זיין שעפעלע צווישן זיבעציג וועלף וועלכע שארפן זיך די ציין זיי איינצושלינגען לעבעדיגעהייט.

מענין לענין באותו ענין: רבי שלמה דייטש, פון די זוועהיל'ער חסידים, דערציילט אז נאך יעדע 'הקפה' האט זיך יעדער אפגעשטעלט נעבן רבי שמעון'ס ציון צו בלאזן מיט די שופרות, און גלייך דערנאך האט רבי שמואל הארוויץ אויסגערופן הויך דעם פסוק: "וכי תבוא מלחמה בארצכם, על הצר הצורר אתכם, והריעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלוהיכם ונושעתם מאויביכם", ווען דער גאנצער קהל שרייט אים נאך.

דער באס פון 'האפמאן'

"מיטאג צייט" - ווייטער פון רעבעצין ראזנפעלד'ס זכרונות - "איז אנגעקומען דער באס פון 'האפמאן' אין הויפט פון דער באקאנטער ירושלימ'ער פירער פון די באסעס ר' משה הערש האפמאן, וואס האט פאר לאנגע יארן ארגאניזירט נסיעות קיין מירון אום ל"ג בעומר. אין יענעם יאר איז דאס געווען די איינציגסטע באס וואס ער האט ארגאניזירט (און אויך דאס מיט שווערע אנשטרענגונגען און נאך וואס

היכל הרשב"י ורב אלעזר מן.

סמכות על פחי

שֶׁל ראש, רבי אליהו חיים חשב לעצמו "ברוך ה' שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלִי הָרֵאשׁ"...

יחד עם רבי אליהו חיים, עֲצְרוּ הַמְּשֻׁטָּרָה גַם אֶת הַחֲסִיד רַבִּי לִוִי יִצְחָק בְּנֵדֶר ז"ל וְכֵן אֶת אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּשֵׁם רַבִּי נֶתָן קֵאטִיק, וּמְדִי מִסְפָּר שְׁעוֹת הֵם לָקְחוּ אֶת אֶחָד מֵהֶם לַחֲקִירָה אַרְכָּה וּמִתִּישָׁה. הַחוֹקְרִים הִרְשָׁעִים קָרְאוּ לַפְּנִיָּהם כְּתֵב הָאִשְׁמָה שֶׁהֵם לֹא פָחוֹת מְלוֹחָמִים נֶגַד הַמְּשֻׁטָּלָה! הֵם הִבִּיאוּ לַפְּנִיָּהם עֲדוּת שֶׁל בְּלָשִׁים יְהוּדִים קוֹמוֹנִיסְטִיִּים שֶׁעָקְבוּ אַחֲרֵיהֶם תְּקוּפָה אַרְכָּה.

הַחוֹקְרִים אָמְרוּ לְרַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים: "אֲנִי יוֹדְעִים שֶׁהֵייתָ מְאֻרָּג מִנִּינֵי תַפְּלָה, דְּבַרְתָּ בְּרַבִּים נֶגַד הַמְּשֻׁטָּלָה, שֶׁכְּנַעַתָּ יְהוּדִים לְשֹׁמֵר עַל הַדַּת, חֲלָקָת צְדָקָה לְעַנְיִים... וְכֵן הִקְרִיאוּ לַפְּנֵי רִשְׁיָה אַרְכָּה שֶׁל "עֲבֵרוֹת חֲמֹרוֹת". בְּכָל זְמַן הַחֲקִירָה הָיָה הָאֶסִיר צָרִיף לְהִשִּׁיב תְּשׁוּבוֹת תְּכַף וּמִיד, לֹא פָעַם הִתְעַלֵּף רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים בְּאִמְצַע הַחֲקִירָה הַמִּתִּישָׁה, הַחוֹקְרִים שִׁפְכוּ עָלָיו מִים, וּכְשֶׁהִתְעוֹרַר מֵעֲלֵפוֹ, הִמְשִׁיכוּ בַּחֲקִירָה... לְאַחַר הַחֲקִירָה הַחֲזִירוּ הַשּׁוֹטְרִים אֶת רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים לְתֵּא הַמַּעְצָר.

בית הכנסת בחדר המעיילים

תָּא הַמַּעְצָר הָיָה חֲדָר גָּדוֹל, שֶׁשׁ שָׁהוּ כָּל הָאֶסִירִים הַגּוֹיִים הַמְּסֻכָּנִים, וּבְפִנֵּת הַחֲדָר הָיָה חֲדָרוֹן קָטָן, שֶׁשָּׁם הָיוּ תְּלוּיִים הַמַּעֲיִלִּים הַכְּבֻדִּים שֶׁל הַחֲרִף. רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים בָּחַר לוֹ פִּנָּה שְׁקֵטָה זֹה, שֶׁשָּׁם הָיָה מַחְצוֹת הַלַּיְלָה וְעַסֵּק בְּהַתְּבוּדָּוֹת וּבְלִמּוּד הַתּוֹרָה. הַגּוֹיִים הָיוּ אוֹמְרִים: הַחֲדָרוֹן בְּפִנָּה - הוּא "בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל רוֹזִין".... לַיָּמִים הַתְּבֵטָא רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים: "אִין לִי סִפְקָה, שֶׁהַדְּבָר שֶׁהַחֲזִיק אוֹתִי בְּחַיִּים בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה קִשָּׁה, הִיא הַקִּימַת חֲצוֹת' בְּאוֹתוֹ חֲדָר מַעֲיִלִּים" ... "בְּדַרְךָ הַטְּבֵעַ לֹא הָיָה שׁוּם סִפְוִי לְהַנְצִל, אֲבָל תַּפְּלָה מִשְׁנָה אֶת הַטְּבֵעַ, בְּפִרְט תַּפְּלוֹת כְּאֵלוֹ בְּחֲצוֹת לַיְלָה בְּוֹדָא עוֹרְרוּ אֶת רַחֲמֵי ה' עָלֵינוּ.

יוֹם אֶחָד הִצְלִיחוּ הַחוֹקְרִים הַרְשָׁעִים וְהַעֲרוֹמוֹמִיִּים לְחַלֵּץ עֲדוּת מְרִשִּׁיעָה מֵאֶחָד מִחֲסִידֵי בְּרִסְלָב... הֵם הִבִּיאוּ אֶת הַחֲסִיד הַצְּדִיק רַבִּי מַתְתִּיָּהוּ בְּרִסְקִי, וְשָׂאָלוּ אוֹתוֹ: "הֲאִם אַתָּה יוֹדֵעַ מִפְּנֵי מַה רוֹזִין אֶסוּר בְּבֵית הַסֵּהר?" רַבִּי מַתְתִּיָּהוּ הִשִּׁיב בְּשִׁלְיָה, וְאָז אָמַר לוֹ הַחוֹקֵר: "יֵשׁ לָנוּ מִיָּדַע שֶׁמֶר רוֹזִין קָבַל כֶּסֶף מִכֶּמֶה מְדִינוֹת כְּדִי לְחַלְקוֹ לְעַנְיִים, אֲךָ הוּא נִטַל אוֹתוֹ לְעַצְמוֹ. עַל כֵּן אֲנִי רוֹצִים לְבַרֵּר, מַה שָּׂאָמַר לָנוּ 'רוֹזִין' שֶׁהוּא נֶתָן לָךְ תְּמִיכָה, הֲאִם זֹה אֱמַת ..." רַבִּי מַתְתִּיָּהוּ שֶׁהָיָה תְּמִים מְאֹד, לֹא שָׁם לֵב לְמַלְכָּתָהּ וְהוּא מִיָּד הִשִּׁיב: "בְּוֹדָא שְׂרוֹזִין נֶתָן הַרְבֵּה כֶּסֶף וְתְּמִיכָה". וְחָתַם עַל כָּף. מִיָּד הִכְנִיסוּ אֶת רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים לְחֲדָר, הַחוֹקֵר חִיָּף חִיָּף שִׁטְנִי וְאָמַר לוֹ: "הִנֵּה, חֲבֵר שְׁלָךְ הַעִיד שְׁחֲלַקְתָּ צְדָקָה!

בְּזִמָּן שֶׁכָּבַר הַסֵּתִימָה הַחֲקִירָה, אֶפְשָׁרוּ הַחוֹקְרִים לְרַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים לְשׁוֹחַח עִם רַבִּי מַתְתִּיָּהוּ. רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים פָּנָה בְּכָאֵב לְרַבִּי מַתְתִּיָּהוּ (שֶׁהֵבִין עִתָּה אִיךָ שֶׁהִפִּילוּהוּ בַּפֶּחַ) וְשָׂאָלוּ: "רַבִּי מַתְתֵּס, זֶהוּ זֶה? הַנְּגָזֵר דִּינִי?" הִשִּׁיב לוֹ רַבִּי מַתְתִּיָּהוּ: "אֲנִיחֵנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוֹם! יִתְּנֵנוּ שֶׁזֶה הַכְּנָה לְנִסְיָה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל".... רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים הָיָה כָּל כָּךְ שְׁקוּעַ בְּצַעְרוֹ, עַד שֶׁשָּׂאָל שָׁם לְבוֹ אֶל דְּבָרֵי הַנְּבוּאָה שֶׁל יִדִּידוֹ הַגִּתִּידִים לְהַתְּמַשׁ בְּעוֹד יָמִים סְפוּרִים בְּלִבָּךְ.

"מֵאִיר, שְׁמַעְתָּ מַה קָרָה אֶתְמוֹל בִּישׁוּב הַסְּמוּךְ לְעֵזְרָה?! - שׁוּאֵל אַבְרָהָם, "לֹא שְׁמַעְתִּי זֶה לֹא מַעֲנֵנִי אוֹתִי! אֲנִי לֹא רוֹצֵה לְשִׁמְעִי!"

אַבְרָהָם וּמֵאִיר חֲבָרִים טוֹבִים, וּבְדַרְךָ כָּלֵל הֵם מְבִינִים אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, אֲךָ הַפֶּעַם אַבְרָהָם לֹא הִבִּין מַה קָרָה לִידִידוֹ מֵאִיר...

"לָמָּה אַתָּה לֹא מַעֲנִין לְשִׁמְעִי? אַתָּה מַתְעַלֵּם מֵהַמְּלַחְמָה?! נִרְאָה לִי שֶׁאַתָּה סֵתָם פְּחָדִין... מֵאִיר מִשִּׁיב בְּבִטְחוֹן: "אֲנִי לֹא מַתְעַלֵּם מֵהַמְּלַחְמָה, רַק אֲבֵא שְׁלִי הַסְּבִיר לִי, שֶׁכָּל הַחֲדָשׁוֹת, גּוֹרְמוֹת רַק לְלַחֵץ מִיָּתֵר, וְלֹא רַק שֶׁהֵם לֹא מוֹעִילוֹת, אֲלָא שֶׁהֵם גַּם מְזִיקוֹת, וּמְפָרִיעוֹת לְעַבֵּד אֶת ה'. אִם אַתָּה רוֹצֵה לוֹמַר תְּהִלִּים, אַדְרָבָה, בְּזִכְרוֹת זֶה יִנְצְלוּ עוֹד יְהוּדִים, אֲבָל סֵתָם לְשִׁמְעִי מַה קוֹרָה כָּל רִגְעַי, זֶה מְכַנֵּס אֶת הָאָדָם לְפַחַד וּלְעֲצָבוֹת, וְרַבְּנוּ הָרִי צָוָה עָלֵינוּ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד!"

מה אומר המשגיח?

מֵאִיר וְאַבְרָהָם הִגִּיעוּ לְחֲבָרָה' וְהַחֲלִיטוּ לְהַתִּיעֵץ עִם הַמְּשֻׁגָּח הַמְּסוּר, הָאִם כְּדָאי לְהַתְּעַנֵּן בְּמִצַּב הַמְּלַחְמָה, אוֹ שְׁעִדִּיף שְׁלֹא לְדַעַת כָּלֵל מַה קוֹרָה...

הַמְּשֻׁגָּח נִהְנֶה לְשִׁמְעִי אֶת הַשְּׂאֵלָה, וְהִשִּׁיב: "הַקְּשִׁיבוּ לְסַפּוֹר מִפְּלֵא": "לִיל ט"ו מֵר - חֲשׁוֹן בְּאוֹמְנוֹ, הַשְּׁלֵג הַכְּבֵד מְכַסֶּה אֶת גִּגּוֹת בְּתֵי הַעֲיָרָה, וּלְפָתַע נִשְׁמַעַת מְכוֹנִית שְׁחוֹרָה עוֹצֵרֶת בְּחִרְיָה, הָיָה אֵלוֹ שׁוֹטְרֵי הַנ.ק.ו.ד. הַקוֹמוֹנִיסְטִיִּים הַיְדוּעִים לְשִׁמְצָה, הֵם דוֹפְקִים בַּחֲזָקָה עַל דַּלַּת הַבַּיִת, וּמִשְׁנַפְּתָחָה הַדַּלַּת, הֵם פְּרָצוּ פְּנִימָה שׁוּאֵלִים: "הֵיכֵן מֵר רוֹזִין?"!

לֹא חָלְפוּ אֲלָא דַּקּוֹת סְפוּרוֹת, וְהַמְּכוֹנִית נִסְעָה לְעֵבֵר תַּחְנַת הַמְּשֻׁטָּרָה בְּאוֹמְנוֹ כְּשֶׁבִּתְּקָה עֲצוּר הַחֲסִיד הַמְּפֵלָא רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים רוֹזִין, וּמִסְבִּיבוּ יוֹשְׁבֵים מְלֵאכֵי חֲבָלָה וְשׁוֹמְרִים עָלָיו שְׁלֹא יִבְרַח...

רַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים רַק הִגִּיעַ לְכָלֵא, וּיְכַבֵּר הָיָה מְקַף בְּחִבּוּרַת פּוֹשְׁעִים, גּוֹיִים מְסֻכָּנִים, כְּשֶׁהֵם לוֹטְשִׁים עֵינֵיהֶם עַל חִפְצָיו, לְגַדֵּל פְּלִיאָתָם הַבְּחִינֵנו שֶׁרַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים הִצְלִיחַ לְהַכְּנִיס 'תַּפְּלוֹן', לְמֵרוֹת שֶׁהַשּׁוֹטְרִים אֶסְרוּ לְהַכְּנִיסָם לְבֵית הַסֵּהר.

בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן גָּבְנוּ הַגּוֹיִים אֶת הַתַּפְּלוֹן שֶׁל יָד, וְהִשְׁאִירוּ לוֹ אֶת הַתַּפְּלוֹן

גזר דין מות?

בסוף חֲדָשׁ שֶׁבֵט הוֹדִיעוּ הַשׁוֹטְרִים לְרַבִּי אֱלִיהוּ חַיִּים וּלְרַבִּי לױ יֶצְחָק, שֶׁעָלִיהֶם לְהַתְּכַוֵּן לְצֵאת לְדֶרֶךְ, מִפְּנֵי שֶׁהֵיוּ שׁוֹלְחִים אוֹתָם לְקִיּוּב! הַגּוֹיִים שֶׁשָּׁמְעוּ אֶת הַהוֹדָעָה נִבְהָלוּ, הֵם יָדְעוּ שֶׁהַמְּשֻׁמְעוֹת שֶׁל הוֹדָעָה זוֹ הִיא אַחַת - גְּזֵר דִּין מוֹת!

שׁוֹטְרִים חֲמוּשִׁים לוּוּ בְּרַחוּבוֹת אֶת רַבִּי לױ יֶצְחָק עִם רַבִּי אֱלִיהוּ חַיִּים, יַחַד עִם עוֹד שְׁלֹשָׁה גּוֹיִים וּלְפַתַּע נִגְשׁ אֲלֵיהֶם לְדַךְ קֶטַן וּבִשֵׁר לָהֶם כִּי נִתְקַבְּלָה בְּבֵיתָם 'אַשְׁרֵת יִצְיָאָה' מִרוּסְיָה...

הֵם לֹא יָדְעוּ לְצַחֵק אוֹ לְבַכּוֹת, גְּזֵרַת מוֹת מִרְחַפֶּת עַל רֵאשִׁים, וּמְדַבְּרִים עַל נְסִיעָה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, הַלּוֹאֵי שֶׁבְּכָלֵל יִזְכּוּ לְקַבֵּר יִשְׂרָאֵל...

בְּזִמְנוֹ הַנְּסִיעָה בְּרַכְבָּת, חִזְקוּ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם - הוּא לְטוֹבָה וְכָּה גִּיעוּ אֶל בֵּית הַסֵּהר. הֵם נִקְרְאוּ לְחַדְרוֹ שֶׁל מְנַהֵל בֵּית הַכְּפֵלָא, זֶה שֶׁתַּחַת שֶׁכְּטוּ עָבְרוּ מִלְּיוֹנִים לְעֵבֶר הַגְּרָדוּם, וְשֵׁם הַתְּבַרֵר לָהֶם שֶׁהוּא יְהוּדִי קוֹמוֹנִיסְט. כְּשֶׁהוּא קָבַל אֶת הַתִּיק שֶׁלָּהֶם יַחַד עִם אֶלְפֵי תִיקִים אֲחֵרִים, שֵׁם לֵב שֶׁהֵם 'חִסִּידֵי בְּרֶסֶלֶב', לְפַתַּע הוּא נִזְכַּר שֶׁלְפָנָי הַרְבֵּה שָׁנִים בְּקֶשׁ מִמֶּנּוּ חֲמִיּוֹ שָׁאֵם יְפִלוּ לִידֵי חִסִּידֵי בְּרֶסֶלֶב, יַעֲשֶׂה כֹל שֶׁבִּיכְלָתוֹ כְּדֵי לְהִצִּילָם.

הַמְנַהֵל הוֹדִיעַ לָהֶם לְפִלְיָאָתָם: "אַתֶּם מְשַׁחְרָרִים!" הוּא גַם צִיד אוֹתָם בְּמִסְפֵּר רוֹבְלִים כְּצֵדָה לְדֶרֶךְ, וְלֵאחֶר תְּקוּפָה קֶצֶרָה הֵם זָכוּ לְהִגִּיעַ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל" - הַמְשֻׁגָּחִים סִים אֶת הַסְּפּוֹר הַמְּרֻגָּשׁ וְהַמְּפֹלָא וְאָמַר לְיֻלְדִים - "נִכּוֹן שָׁאֵנוּ נִמְצָאִים בְּתִקּוּפָה מְתוּחָה, אֲבָל עָלֵינוּ לְזַכֵּר אֶת צוּרֵינוּ שֶׁל רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ שָׁאָמַר: "סִמְכוּ עַל כַּחֲ" יֵשׁ לָנוּ עַל מִי לְהִשְׁעוֹן, שֶׁכֵּן כַּחֲ שֶׁל רַבְּנֵי גְדוֹל לְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט עַל הַחוּסִים בְּצֹלוֹ, חִסִּידֵי בְּרֶסֶלֶב הִיקְרִים. רוֹאִים אַתֶּם? מִבֵּין עֲשׂוֹת אֶלְפֵי אֲנָשִׁים, מִצָּא מְנַהֵל בֵּית הַכְּפֵלָא דוֹקָא שְׁנֵי תִיקִים, הוּא נִזְכַּר בְּצוּרָה עֵתִיקָה, וּמְשַׁחְרַר אוֹתָם לְנַפְשָׁם...

קִלְפַת 'אָדוּם' וְקִלְפַת 'יִשְׁמַעְאֵל'

הָאֵם אֵין אָנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ אֶת כַּחֲ שֶׁל רַבְּנֵי שָׁאָמַר שֶׁהוּא כְּבָר הִבִּיט וְצָפָה כֹּל מָה שֶׁיַּעֲבֹר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחִסִּידֵינוּ?? כִּמְהָ שֶׁנִּסְמָךְ יוֹתֵר עַל כַּחֲ, כֶּה תַגֵּן עָלֵינוּ זְכוּתוֹ הַגְּדוֹלָה. רַבְּנֵי אוֹמַר שֶׁיִּשְׁנֵן שְׁתֵּי קִלְפוֹת הַמְּרוּחִיקוֹת מִה' יִתְבַּרְךָ, קִלְפָה אַחַת אוֹמַרְת לְאָדָם, הַמְּצַב כְּבָר אָבוֹד, אֵין לָךְ סִכּוּי, מָה לָךְ לְהַתְּפַלֵּל חֵס וְשְׁלוֹם, הִרִי אַתָּה כְּבָר לְאַחַר יָאוּשׁ... הַקִּלְפָה הַזֹּאת נִקְרָאת 'קִלְפַת אָדוּם'. וְהַקִּלְפָה הַשְּׁנֵיָה אוֹמַרְת לְאָדָם: אַתָּה לֹא צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל, ה' יַעֲזֹר כְּבָר מִמִּילָא, הַכֹּל

בְּסִדְר. קִלְפָה זֹאת נִקְרָאת 'יִשְׁמַעְאֵל'.

אֵם נִתְבּוֹנָו, נִכְחִין שְׁבַתְּקוּפֵתָנוּ אָנוּ סוֹכְלִים מְשֻׁתִּי הַקִּלְפוֹת גַּם יַחַד, מִצַּד אֶחָד עוֹמְדִים הִישְׁמַעְלִים וְנִלְחָמִים וְשׁוֹפְכִים דָּם יִשְׂרָאֵל רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, וּמִצַּד שְׁנֵי עוֹמְדִים קוֹי הַחֲדָשׁוֹת וְהַנִּייעֵס וּמְכַנִּיעִים פַּחַד וּבִהְלָה. בְּשַׁעָה שֶׁיֵּשׁ הַצִּלְחָה בְּקֶרֶב הֵם בְּוֹדָאֵי לֹא מְאָמִינִים בַּה', אֲלָא אוֹמְרִים 'כַּחֲ וְעַצֵּם יָדִי!!' אֲנַחְנוּ הַכִּי חֲזָקִים בְּעוֹלָם! וּבְשַׁעָה שֶׁמְּפַסִּידִים בְּמִלְחָמָה הֵם נִתְקַפִּים בְּבִהְלָה וּבִיאוּשׁ, וּבְכָה גוֹרְמִים שֶׁהַצְּבוּר יִתִּיאֵשׁ מִלְּהַתְּפַלֵּל... לְכוּ, עָלֵינוּ לְהִאָחַז בְּאִמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בַּה' יִתְבַּרְךָ שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָט לְסִמְךָ עַל כַּחֲ שֶׁל רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ, שָׁאָמַר 'מָה לָכֶם לְהַתִּירָא וְלְדַאָג, מֵאַחַר שֶׁאֵין הוֹלָךְ לְפָנֵיכֶם', וְרַק כֶּה נוֹכַל לְהַמְתִּיק דִּינִים וּלְפַעַל יִשׁוּעוֹת.

דוֹקָא כְּשֶׁנִּדַּע בְּבָרוּךְ שֶׁה' יִתְבַּרְךָ קָרוֹב אֵלֵינוּ, נוֹכַל לְהַתְּחַזֵּק וְלוֹמַר תְּהִלִּים בְּכֹנְנָה וְכוּן לְקוּטֵי תְּפִלוֹת וְהַתְּבוֹדוֹת, וְשָׂאָר כָּל הַיּוֹם נִהְיָה בְּשִׂמְחָה וּבְבִטְחוֹן בַּה'! אֲךָ אֵם כָּל הַיּוֹם נִאָזִין לְחֲדָשׁוֹת הַמְּפַחִידוֹת, הֵם רַק יִרְחִקוּ אוֹתָנוּ מִה'.

הִרִי כָּל אֶחָד מִמִּילָא שׁוֹמֵעַ קֶצֶת מָה שֶׁמְּתַרְחֵשׁ בְּעוֹלָם, וְדִי בְּזֶה כְּדֵי לְהַתְּעוֹרֵר לְשׁוּב אֶל ה' יִתְבַּרְךָ, אָנוּ הִרִי יוֹדְעִים מִהוּ הַכְּלִי זֵין לְנִצָּחַת אֶת כָּל הַמְּלַחְמוֹת, בֵּין הַמְּלַחְמָה הַרוּחִנִּית, בֵּין הַמְּלַחְמָה הַגְּשְׁמִית. הַעֲצָה הָאֲמִתִּית הִיא רַק תְּפִלָּה, שְׂמִחָה וְרוֹקוּדִים לְהַמְתַּקֵּת הַדִּינִים. וְאִף אֵם נִדְמָה לָנוּ שֶׁאֵינָנוּ רֹאזִיִּים שֶׁיִּתְקַבְּלוּ תְּפִלוֹתֵינוּ, יֵשׁ לָנוּ לְסִמְךָ עַל כַּחֲ שֶׁל רַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ, וְלְקִשֵׁר עֲצָמָנוּ אֵלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר. כִּמְהָ שֶׁנִּסְמָךְ עַל כַּחֲ, כֵּן נִקְבַּל כַּחוֹת לְהַתְּפַלֵּל יוֹתֵר וְלַעֲטֹק בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בַּחֲשֵׁק וּבְהַתְּמַדָּה, כִּי הַתּוֹרָה מְגַנָּה וּמְצִילָה, וּבִפְרָט תּוֹרָה וְתְּפִלָּה שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן שְׁלֹא טַעְמוֹ טַעַם חֲטָא!"

הַחֲדָשׁוֹת הַכִּי מְעַנִּינוֹת

הַמְּשֻׁגָּחִים חֲשֵׁב לְרַגַע, וְאָז אָמַר: "מֵאִיר וְאִבְרָהָם, בְּעַצֵּם שְׁנִיכֶם צוֹדְקִים, מִצַּד אֶחָד יֵשׁ לְהַתְּרַחֵק מִהַחֲדָשׁוֹת שֶׁל הַסְּטָרָא אַחְרָא, אֲךָ מִצַּד שְׁנֵי חִבִּיבִים לְשִׁמְעַת חֲדָשׁוֹת! יֵשׁ לָנוּ חֲדָשׁוֹת נִפְלָאוֹת, חֲדָשׁוֹת שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִן הַשְּׁמֵשׁ, תּוֹרָה חֲדָשָׁה, תְּפִלוֹת חֲדָשׁוֹת, תּוֹרַת אֲזַמְרָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, דְּבוּרִים חֲדָשִׁים בְּהַתְּבוֹדוֹת! 'עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מְלַחְמוֹת, מִצְמִיחַ יִשׁוּעוֹת...' הִבָּה וְנִזְכַּר שֶׁבְּשַׁעָה שֶׁרַבִּי אֱלִיהוּ חַיִּים שָׁאֵל "זֶהוּ זֶה?" אָמַר לוֹ רַבִּי מִתְּתִיָּהוּ: "אֵין יוֹדְעִים כְּלוּם, יִתְכוּן שֶׁזֶהוּ הַכְּנָה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל..." גַּם אָנוּ, בְּעַת צָרָה, אֵם נִתְעוֹרֵר לְתִשׁוּבָה מִתּוֹךְ תְּקוּנָה וְשִׂמְחָה, אֲזִי 'אֵין יוֹדְעִים כְּלוּם, יִתְכוּן שֶׁהַצָּרָה הִיא הַכְּנָה לְגֵאָלָה הַשְּׁלֵמָה וְלְהִאָרַת אוֹר בְּרַבְּנֵי הַקְּדוּשׁ בְּעוֹלָם, בְּקָרוֹב!"

הַחֲדָשׁוֹת

מֵאִמַר

כְּשֶׁנִּדַּע בְּבָרוּךְ שֶׁה' יִתְבַּרְךָ קָרוֹב אֵלֵינוּ, נוֹכַל לְהַתְּחַזֵּק וְלוֹמַר תְּהִלִּים בְּכֹנְנָה וְכוּן לְקוּטֵי תְּפִלוֹת וְהַתְּבוֹדוֹת, וְשָׂאָר כָּל הַיּוֹם נִהְיָה בְּשִׂמְחָה וּבְבִטְחוֹן בַּה'!

ארץ החיים

את הנער לנפשו.

נפעם מן הפלא שנעשה לו, שב יעקב זאב אל האנפה שהמשיכה בדרך לארץ ישראל. במשך כל ימי הנסיעה הארצים חלקו עמו יהודים טובי לב מנוסעי האנפה במאכלם. הכל היה טוב ויפה, אלא שהמניעה העקרית נצבה עדין כחומה בצורה בפני משאת געגועיו. בארץ ישראל שלטו הבריטים שלא ששו כלל ועקר על אף יהודי ששב מן הגולה אל ארצו ואל אדמתו, לא כל-שכן כאשר הלה מבקש לעלות ללא שום תעודת מעבר ללא אשרת כניסה.

מה יעשה הנער הברסלבי שנפשו כמחה לקדשת הארץ? יושב הוא על הספון, כשבדיו הספר הקדוש 'לקוטי תפלות' ושופה את נפשו בתפלות הקדושות שכל תבה מהן ממיסה את לבבו:

"וזפני לילה ולבוא לארץ ישראל, לארץ החיים, לארץ הקדושה, חיש קל מהרה, להתגולל בעפרה ולנשק רגביה, ולשאב מאורה הקדוש להסתופף בצלה, חוס וחנני ורחם עלי וזפני לבוא מהרה לשלום לארץ ישראל..."

ההפלגה הארפה מגיעה אל קצה, אף יעקב זאב חש שאצלו המסע רק התחיל, האנפה עוזרת והספנים מטילים עגן ומורידים הכבש, האנשים שולפים איש תעודתו בכדי להציגה בפני שוטרי הגבולות, גם יעקב זאב עומד ביניהם כשבדיו דף מלקוטי תפלות. בהגיע תורו מביט עליו השוטר בחמרה ושואג: אתה מהתל בי?! אין לך תעודות! אתה חוזר להיכן שבאת!!

מספר שוטרים התאספו לשמע הצעקות, ויעקב זאב נצל את המהומה, התרומם בזנוק אדיר מן האנפה אל הרצוף ופתח במנוסת צבי, השוטרים הנדהמים פתחו במרדף מתיש עד שנעלם מעיניהם. לבסוף זכה רבי יעקב זאב להגיע אל ירושלים עיר הקדש, התישב בה ואף זכה לבנים ובני בנים חסידי ברסלב יראים ושלמים.

הנמל שוקק חיים, במקום שורת המלה רבתית, אוניות ענק פורקות מטענים כבדים, בעוד שאניות אחרות מורידות את כבש האנפה בכדי לאפשר למפליגים לעלות אל האנפה. בין הנוסעים הממהרים, נראה נער צנום וזריז אשר עינים מאירות לו, היה זה הנער הצעיר רבי יעקב זאב ברסקי, שהשתוקק בכל לבו להפליג לארץ ישראל, בכיסו אין פרוטה לפרטה, ואפלו פספורט אין ברשותו, אף דבר אחד היה בדיו - לב משתוקק, בחסות ההמולה התגנב הנער הזריז אל אנפה אחת אשר יעד הפלגתה הוא - נמל יפו.

כעבור מספר שעות, החלו הנוסעים לעלות בזה אחר זה בטורם הרימה האנפה עגן והפליגה לדרך. לאחר מכן עלה על הספון המבקר, והחל עובר בין הנוסעים ובדק את פרטיסייהם, להפתעתו גלה נער הנראה כחסר כל, המנסה לשוא להסתתר: "היכן פרטיסיה?" שאל בקול רועם. יעקב זאב התחנן בגלוי לב: "אין לי כל פרטיס ואף לא פספורט, אף אנא אני מבקש אל תשליכני, מוכן אני לעבד במטבח האנפה ולסיע בכל מה שידרש, ובלבד שתשאירני על הספון למרבה הפלא, נתן ה' את חנו של הנער בעיני הממנים על האנפה, והם הניחוהו לנפשו.

האנפה יצאה לדרך, ולאחר ימי הפלגה ארפים הטילה עגן בחופי אלכסנדריה של מצרים כתחנת ביניים.

כשראו השוטרים המצריים את הנער המוזר, שאינו מציד בדרך, התעורר חשדם, פי אינו אלא מרגל לטובת אחת ממדינות האויב. הפרשה היתה עלולה להסתיים באפן חמור ביותר, לולא היה ה' גם הפעם בעזרו, הישועה צמחה בדמותו של שר בכיר בעל סמכויות שהתערב לטובת הנער: "בעלם תמים זה חושדים הנכם פי הוא מרגל?! מתפלא אני עליכם!"... בהשפעת דבריו עזבו השוטרים

סיפור

יושב הוא על הספון, כשבדיו הספר הקדוש 'לקוטי תפלות' ושופה את נפשו בתפלות הקדושות שכל תבה מהן ממיסה את לבבו

שעשועון ילדים

צדיקים וקברי צדיקים מבטלים הגזרות

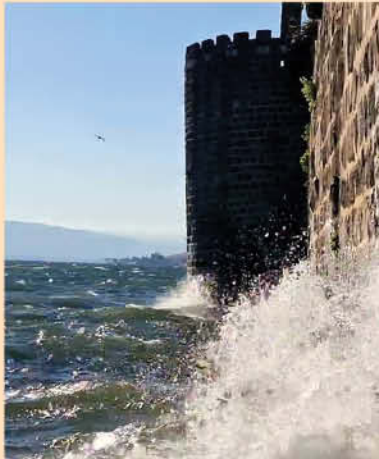
2										1
				3						
						5				4
										14
		10		6						7
								8		
										13
	15									
										9
										11
										12

ילדים יקרים!
 חסידי ברסלב נוהגים לנסע לקברי צדיקים בכל עת מצא ובמיוחד בתקופה זו בה אנו זקוקים לרחמי שמים מרבים. לפניכם תשבץ העוסק בענין זה. עליכם למצא את ההגדרות ולשבצם במקום הנכון לפי המספרים:

- איזה מהאמהות הקדושות אינה קבורה בקברי האבות? (שני מלים, קתיב חסר)
- מי מהמרגלים העתיד על קברי מערת המכפלה?
- בדור העבר, היו שלשה חסידי ברסלב, ששמן זהה, נוהגים לשהות הרבה במרון, שם משפחתם הוא: שפירא, הורוויץ, צציק. מה שמם הראשון?
- איזה כהן גדול טמון בירושלים סמוך למערת הסנהדרין הקטנה? (שם התנא לא ממלא את השורה בתשבץ במלואה)
- מי הוא התלמיד הקבור סמוך לנהר בוג?
- באיזה עיר טמון הצדיק שהבטיח שמי שיבוא על קברו ויתן פרוטה לצדקה ויאמר: מזמורי תהלים - יצילו מהגהנום ויתקנו?
- איזה מבניו של רבי נתן טמון סמוך לקבר האר"י הקדוש?
- אחת מבנותיו של רבנו הקדוש הטמונה בעיר קרמנטישוק?
- מי הוא שאיש לא ידע את מקום קבורתו?
- אחת מבנותיו של רבנו הקדוש הטמונה בצפת?

- היכן טמון רבו של רשב"י, באיזה עיר?
- מי עלה בסערה השמימה ולא נקבר לעולם?
- איזה תנא נכנס בגופו לגן עדן בתייו?
(שם התנא ממלא את השורה בתשבץ עד מספר 15 (לא כולל))
- מי מהאשפזיון קבור בהר על גבי הר?
- איזה מבניו של יעקב אבינו טמון ליד בית שמש (לגרסה אחת)

בשעת צרה

לפניכם שני תמונות המתארות שני מצבים בהם היה מצוי רבנו נחמן מברסלב. בשניהם נהג רבנו בדרך מסוימת ונמ אותנו למד ללכת בדרךיו וכו' להנצל מפל צרה ורע כה גם מהיצר הרע. מהם שני המצבים המרמזים בתמונות? רמז: שיהות הר"ן.

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברור וקריא עד לתאריך א' אב בלבד, לפקס המערכת: 077-318-37-02 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון המערכת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד, יש לציין באפן ברור שם וכתבת מגורים וטלפון בין הפותרים נכונה יגרל זכוי של 50 ש"ח ברשת חגיגות ספרי "אור החיים"!

חדש! חדש! ונתחדש!!! לקבל את השבת בשל הובין הדחימותא

התורות,
המאמרים,
התפילות,
השיחות
והסיפורים
שיציתו בלבך
מחדש
את תבערת
אוד קדושת
השבת

מסדרת הספרים "מועדי
ישראל" על חגי השנה

ומי שלא ראה זאת לא ראה טוב מעולם וכל מי
שעמד אז באותו מעמד היה מעיד שלא יהיה
נראה כזאת עד שיבוא משיח צדקנו ---

ועיניו היו מאירות כשמש וכידה ממש בפרט
בשבת קדש היו עיניו מאירות מאד מאד ופניו
היו מאירות ומאדימות מאד בשבת קדש...

(שיחות דר"ן קסט)

פורסם ע"י מוערכת 'ברסלב גלובל' | info@breslevglobal.com

הוצאה לאור והפצה ראשית – "מעיינות הנצח": 0527625525